ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1455

8 динара

16.11.1979. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XL

КОМПЛЕТАН СТРИП
ПОТЕРА ЗА ФАЛСИФИКАТОРОМ

Веровали или не!

ЕНГЛЕСКА ПОСЛУГА

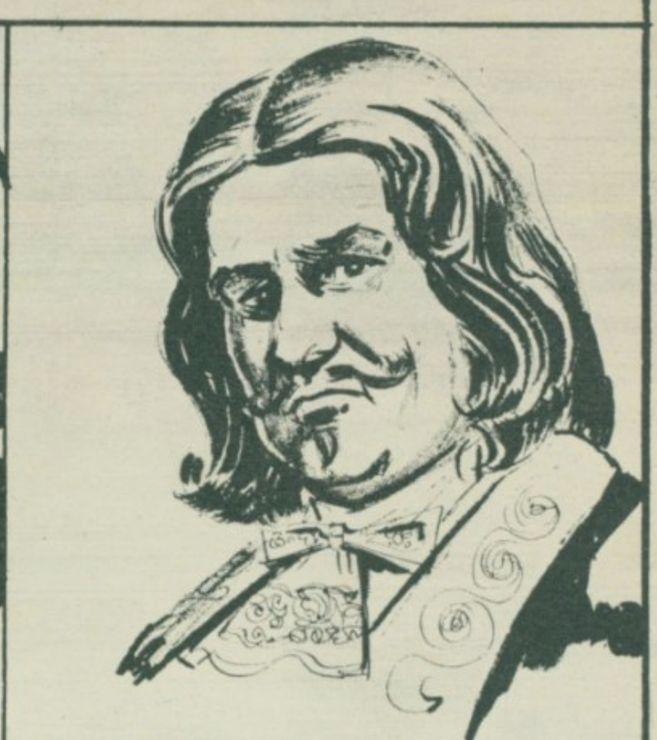
У XVII ВЕКУ

НАЈВИШЕ ЈЕ ЗАРАЂИВАЛА НА НАПОЈНИЦАМА ГОСТИЈУ ПА ЈЕ ЧЕСТО ОДБИЈАЛА ДА РАДИ У КУЋАМА КОЈЕ СУ РЕТКО ПРАВИЛЕ ПРИЈЕМЕ.

ПОСЛЕДЊЕ РЕЧИ

НА САМРТНОЈ ПОСТЕЉИ ОСНИВАЧА ЧУВЕНОГ АМЕРИЧКОГ ЦИРКУСА **ФИНЕАСА БАРНУМА** (1810-1891) БИЛЕ СУ: „КОЛИКИ ЈЕ ДАНАС ПРИХОД ОД КАРАТА?"

СЕР ХЕНРИ МОРГАН

БИО ЈЕ ЕНГЛЕСКИ ГУСАР КОЈИ ЈЕ ДОБИО ПЛЕМСТВО И ЈАМАЈКУ НА УПРАВУ.

НИЛСКИ КОЊ

ИМА ЖЕЛУДАЦ ВЕЛИЧИНЕ 3 МЕТРА У КОЈИ МОЖЕ ДА СТАНЕ 200 КГ ХРАНЕ.

НЕМАРНО ВЕЗАНА КРАВАТА

УШЛА ЈЕ У ЕНГЛЕСКОЈ И ФРАНЦУСКОЈ У МОДУ 1692. ГОДИНЕ ПОСЛЕ БИТКЕ КОД СТЕНКЕРКА КАДА СУ ФРАНЦУСКИ ПРИНЧЕВИ ЈУРНУЛИ У БОРБУ НЕМАЈУЋИ ВРЕМЕНА ДА ПРОПИСНО ВЕЖУ ВРАТНЕ МАРАМЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● научници Британског музеја установили су да су фигуре коња које се налазе на фасади цркве Светог Марка у Венецији израђене од чистог бакра, а не

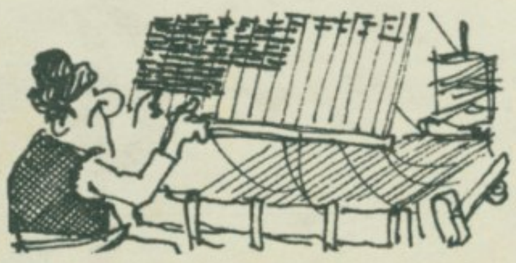
од бронзе, и да су позлаћене посебном техником. После једногодишњег истраживања, научници су закључили да су коњи много млађи него што се претпостављало. Наиме, утврђено је да су израђени тек између 200-400 године, а не да потичу из периода Александра Великог (356-323 пре н.е.).

● савремени путнички аутомобил састављен је из више од двадесет хиљада делова.

● све куће у Рејкјавику (Исланд) загревају се топлом водом из природних термалних извора. На исти начин загревају се и леје на којима се гаји цвеће и поврће из свих подземља.

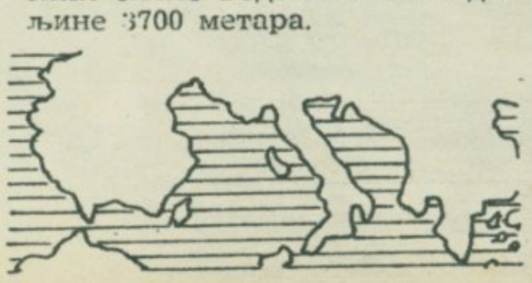

● текстилна индустрија у Србији развија се крајем 19. и почетком 20. века, односно са закашњењем од читавих сто година у односу на развијене земље Западне и Средње Европе.

● према најновијим подацима Светске здравствене организације, само десет посто саобраћајних несрећа може да се припише техничкој неисправности возила или лошим путевима. За осталих деведесет посто кривац је сам човек. Половину несрећа од овог броја проузрокују возачи под утицајем алкохола или разних лекова.

● неки стручњаци су израчунали да на Земљи укупно има 1386 милиона кубних метара воде у течном, гасовитом и чврстом стању. Када би се ова количина воде равномерно распоредила око Земљине коре, добили бисмо водени омотач дебљине 3700 метара.

● Црно језеро на Дурмитору има свог имењака: Црно језеро на Шари.

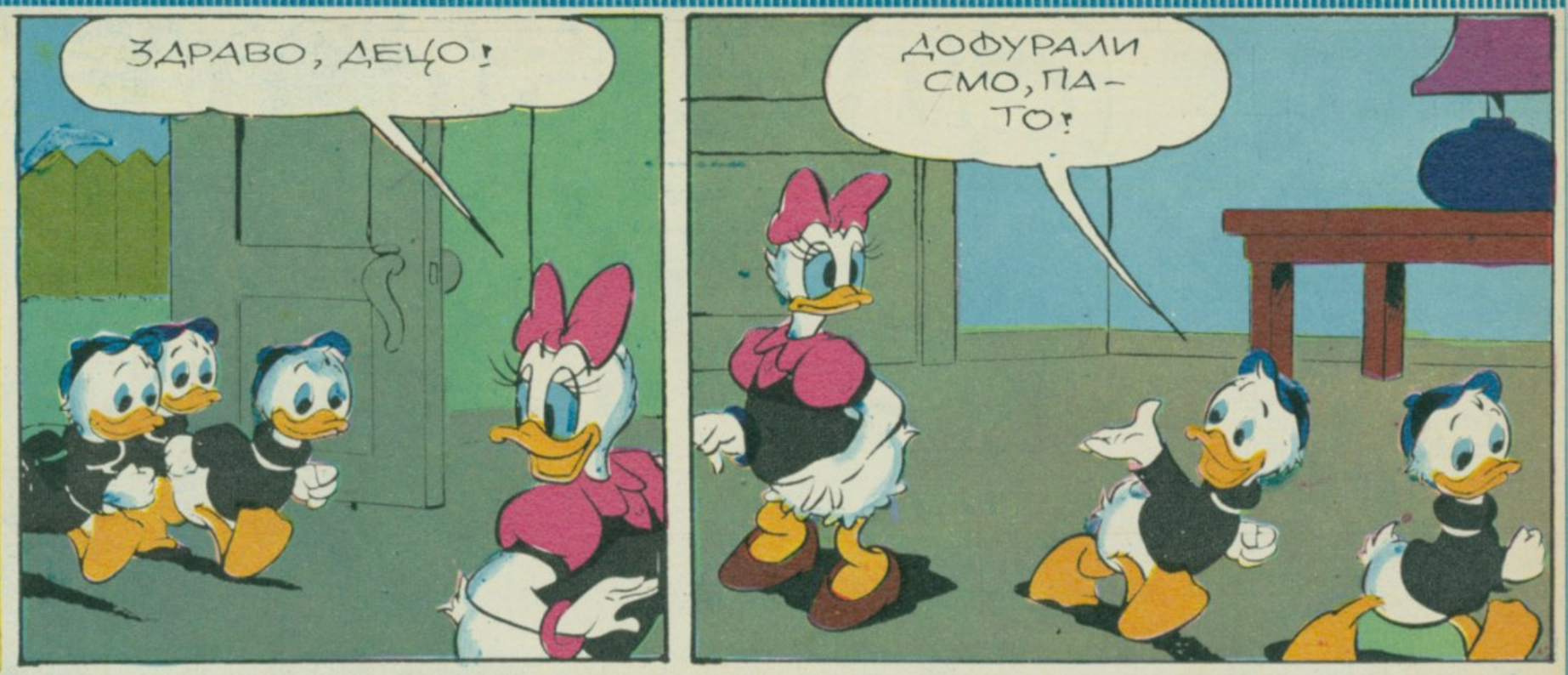
● недавна истраживања показала су да је у Сједињеним Америчким Државама, од укупно 220 милиона грађана, око четрдесет милиона потпуно неписмено, док је 64 милиона Американаца полуписмено.

● да би произвела 450 грама меда, пчела треба да обиђе око седам и по милиона цветова, што значи да пређе раздаљину која одговара троструком обиму Земље

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ЗЕМЉА ФРАЊЕ ЈОСИФА

СА ВЕТРОМ ДО ОТКРИЋА

Јулиус Пајер био је оптимиста, али и опрезан човек: од свих чланова експедиције, међу којима су били и наши приморци, затражио је да у уговоре унесу имена својих — наследника!

Море је било благо намрешкано кад се брод на чијем се јарболу вијорила аустроугарска застава одвојио од дока немачке луке Бременхафен. На његовом прамцу писало је великим словима „Тегетхоф“.

Већ по самом изгледу, овај брод, дугачак 32 и широк 14 метара, скретао је пажњу на себе. Његов труп ојачан челичним плочама јасно је показивао да не припада ни трговачкој ни ратној морнарици. Исто тако било је очигледно да не служи ни за превоз путника: био је то брод специјално грађен у — истраживачке сврхе. Његов нацрт израдио је тридесетогодишњи Чех Јулиус Пајер, иначе официр картограф у аустроугарској војсци. И он је, заједно са још 23 члана посаде, био на палуби брода који је 13. јуна 1872. године запловио на север према Новој земљи са задатком да испита — шта се налази иза ње.

На „Тегетхофу“ који је, сем парне машине од 100 КС имао , за сваки случај, и три јарбола са једрима, сви морнари, њих тринаестorица, били су људи са нашег приморја! Млади, у пуној снази, психички „стабилни“, уз то врсни морнари који нису бежали од опасности, радо су пристали да се придруже експедицији која их је водила у непознато, али и ка примамљивој награди од 8 хиљада дуката!

Антуну Заниновићу са Хвара, Петру Мужини из Ријеке, Јосипу Штиглићу из Бакра и свима осталима било је јасно да то неће бити нимало лако зарађен новац, па ипак су одлучили да га прихвате.

ОКОВАН ЛЕДОМ!

Првих двадесетак дана пловидбе све је текло у најбољем реду. А онда, једна за другом, почеле су да се нижу невоље. Већину је, додуше, посада спремно дочекала јер се Јулиус Пајер показао као добар организатор и стрпљив и систематичан вођа експедиције. Све тешкоће које су се појављивале брзо су отклањане. Међутим, месец и по дана од када је „Тегетхоф“ испловио, тачније 25. јула, поред брода су почеле да промичу прве санте. Пајер и његови људи рачунали су с тим, али оно чему се нису надали било је да ће се, само неколико дана касније, наћи оковани ледом!

У првом тренутку нико се није превише забринуо: сви су били уверени да ће помоћу тестера, чекића и експлозива успети да ослободе брод. Показало се да су погрешно проценили ситуацију. Било је немогуће ратосиљати се леденог окова широког 13 километара и променити курс.

Захваћен морским струјама и ветровима, брод је, заједно са сантама, 20. августа запловио ка северу брзином од осам километара на дан. Истраживачима није преостало друго него да чекају и надају се да ледени омотач почне да попушта. С пажњом су ослушкивали и најмање пуцкетање. А лед се ломио, мрвио, тонуо, грмео и — поново гомилао. Данима се ништа није видело осим бескрајне белине.

Једина жива бића која су с времена на време могла да се виде у тој леденој пустињи били су туљани и бели медведи. Да се забаве, а и да би се снабдели свежим месом, људи са „Тегетхофа“ кретали су понекад у лов на њих.

Дани су пролазили, а брод је пловио све даље на север. Почела је и поларна ноћ.

АНТЕ ДИЖЕ УЗБУНУ

Пуних шест месеци потрајао је мрак. За то време разлика у температури у унутрашњости брода и напољу износила је ништа мање него 70°Ц! Упркос томе, живот на „Тегетхофу“ одвијао се тачно утврђеним редом: није се занемаривало чишћење, вршени су редовни прегледи складишта, као и потребне поправке. И дневник је уредно вођен. Бринуло се и о кондицији: зато су сви, сваког дана, радили гимнастику.

Тек 19. фебруара 1873. године Пајерова експедиција поново је угледала сунце: почео је дан који ће, баш као и ноћ, потрајати шест месеци. Нада да ће се с њим нешто променити брзо се угасила. Ништа се није догодило: брод је и даље остао окован. Експедиција је дошла до горког сазнања да се леда неће скоро ослободити. Забринутост је све више расла тим пре што су залихе хране и горива постајале све мање. А онда, неочекивано, 30. августа из коша на јарболу зачуо се узбуђени глас дежурног морнара Анте Каталинића:

— Земља, земља!

Његови крици дигли су праву узбуну: сви су се сјатили на палубу и погледали у правцу који им је показивао Анте. И заиста, сасвим јасно, у даљини се видела црна линија земље. Јулиус Пајер је израчунао да се налази на 79 степени и 43 минута северне ширине и 59 степени и 33 минута источне дужине што је значило да је „Тегетхоф“ далеко за собом оставио Шпицбершка острва, до тада најудаљенији познати арктички архипелаг.

Ни Пајер ни било ко од чланова његове експедиције није знао да је копно које су управо открили и назвали именом свог покровитеља, цара Фрање Јосифа, заправо само једно у групи од 85 острва. Његова радост због открића непознате земље била је још већа кад су приметили да лед око брода почиње да се крави. Могли су опет да плове!

ПОМЕРЕНЕ ГРАНИЦЕ

Упркос томе што је наступило кратkотрајно лето, копно на које су се истраживачи искрцали било је потпуно голо. Тек ту и тамо растао је неки лишај или закржљала маховина. Што се тиче животињског света, ни он није био много разноврснији: сем поларних медведа и лисица било је још само птица. (Научници су касније успели да у Земљи Фрање Јосифа идентификују 22 врсте. На-

јвише је галебова, и то белокосних, тропских и великих).

Тек много после ове експедиције утврђен је тачан положај Земље Фрање Јосифа: она се налази источно од Шпицбершких острва, а северно од Нове земље и простире се од 80. до 82. степена северне географске ширине и од 43. до 65. степена источне географске дужине.

Архипелаг који заузима површину од приближно 16 хиљада квадратних километара некада је вероватно припадао копну чије су делове чинили и Исланд, Јан Мајен, Гренланд, као и северна Шкотска. На овакву претпоставку наводе испитивања која су показала да Земља Фрање Јосифа и поменута острва имају исти састав тла.

Постоји мишљење да Јулиус Пајер и чланови експедиције коју је водио нису били први људи који су крочили на неко од острва архипелага смештеног на самом рубу Северног леденог океана. Сматра се да је много година пре њих, још 1614. године, то учинио енглески поморац Вилјем Бафин. Па ипак, слава „званичног" откривања припала је Пајеру и његовој експедицији.

Данас Земља Фрање Јосифа, која од 15. априла 1926. године припада Совјетском Савезу, нема више ону исту климу коју је имала када су наши поморци поболи аустроугарску заставу у њено тле. Наиме, граница вечитог леда која је 1873. године била на 79 степени и 50 минута северне географске ширине данас је померена на 83. степен. То не значи да је клима на острвима сада много блажа него пре сто година и да је опстанак на њима знатно лакши. Па ипак, упркос леденим ветровима који овде дувају и краткотрајном лету, члановима посада метеоролошких, радарских и извиђачких станица које су овде стациониране, пошло је за руком да на њима одгаје неке врсте поврћа.

* * *

После силних невоља, напуштања тешко оштећеног брода поново окованог ледом, путовања чамцем и пешачења преко санти које је трајало месецима, Пајерова експедиција стигла је 25. августа 1874. године до обала Нове земље где су их прихватила два руска рибарска брода. Захваљујући „бумашки" руског цара коју је Пајер добио још пре поласка на пут, капетан брода „Николај" пристао је да их превезе до обале Норвешке. Одатле је експедиција возом отпутовала у Беч где јој је приређен незапамћен дочек. На још топлији пријем наишли су наши Приморци код својих кућа — тамо више нико није веровао да ће их икада видети живе!

О. Вукадиновић

ПОДУХВАТ ЕВРОПСКИХ ЕКОЛОГА

РАЈНА НА САМРТИ

УЗ НАЈУГРОЖЕНИЈУ ОБАЛУ ЕВРОПЕ ПРЕКО 20 МИЛИОНА СТАНОВНИКА У ОПАСНОСТИ ЈЕ ДА ОСТАНЕ БЕЗ ПИЈАЋЕ ВОДЕ.

Загађење Рајне деценијама је веома непријатан предмет расправа за владу СР Немачке. Некада понос Немаца, у време индустријског бума она постаје најдужи европски канализациони одвод. Група истраживача дошла је 1973. године до закључка да Рајна има мало шанси да преживи као река. Огромне количине мртве рибе на површини Рајне постале су свакодневни призор.

ОТРОВИ ПЛИВАЈУ

Обале Рајне начичкане су фабрикама и електричним централама. Некада је она могла да неутралише већи део од 8 хиљада тона органских отпадака који су се свакодневно бацали у њене воде, али није могла да изађе на крај са хербицидима, пестицидима и разним тешким металима који се не растварају лако и чија се количина повећавала из године у годину. Ове хемикалије не само да су тровале реку већ су угрожавале и станице за пречишћавање воде. Двадесет милиона становника који живе поред Рајне снабдева се пијаћом водом из ове реке. Количина кадијума, олова и живе приближила се критичном нивоу. Током целог путовања до Северног мора, дугог 1400 км, Рајна је стално била изложена „нападима". Непрерађени индустријски отпаци уливали су се код Базела — 40 одсто соли која се вади из рудника поташе у француској провинцији Алзас избацивало се у реку тако да је њена вода постала неупотребљива за пиће. Лукембург је такође имао свој удео у загађивању ове реке, а СР Немачка је уливала најмање трећину свих отпадних материја и то без најосновније прераде.

Научници су проценили да је Рајна код холандске границе носила са собом готово пола килограма хемикалија на сваку тону воде. Идентификовано је више од 250 индустријских загађивача. Топле испуштене материје подигле су температуру воде до 28,3°Ц, када се кисеоник губи из воде тако да опстанак риба и осталог речног света постаје немогућ.

НАДА ИПАК ПОСТОЈИ

Овако драматична ситуација захтевала је предузимање хитних мера.

Експерти за очување природе из земаља које се граниче са Рајном састали су се у лето 1973. Француска се обавезала да количину соли која се избацује из рудника поташе смањи на пола. Савезна Република Немачка планирала је изградњу самосталних расхладних станица на двема нуклеарним централама. Такође је одлучено да до 1985.

сваки канализациони одвод који се улива у Рајну буде повезан са неком од станица за пречишћавање. Посебни бродови-лабораторије контролишу ниво загађења, а хеликоптери имају задатак да установе евентуално кршење нових прописа.

Отпадно уље које се некада у току ноћи избацивало преко палубе сада се пресипа у специјалне бродове. Фабрике које се налазе дуж обале реке почеле су са инсталирањем станица за обрађивање њихових биолошких отпадних материја.

Пре три године пет земаља сагласило се о даљим мерама против загађивања. Рајна постаје све чишћа и зеленија, а стари становници рибе полако се враћају у воду која је некада била затрована.

Ј. В.

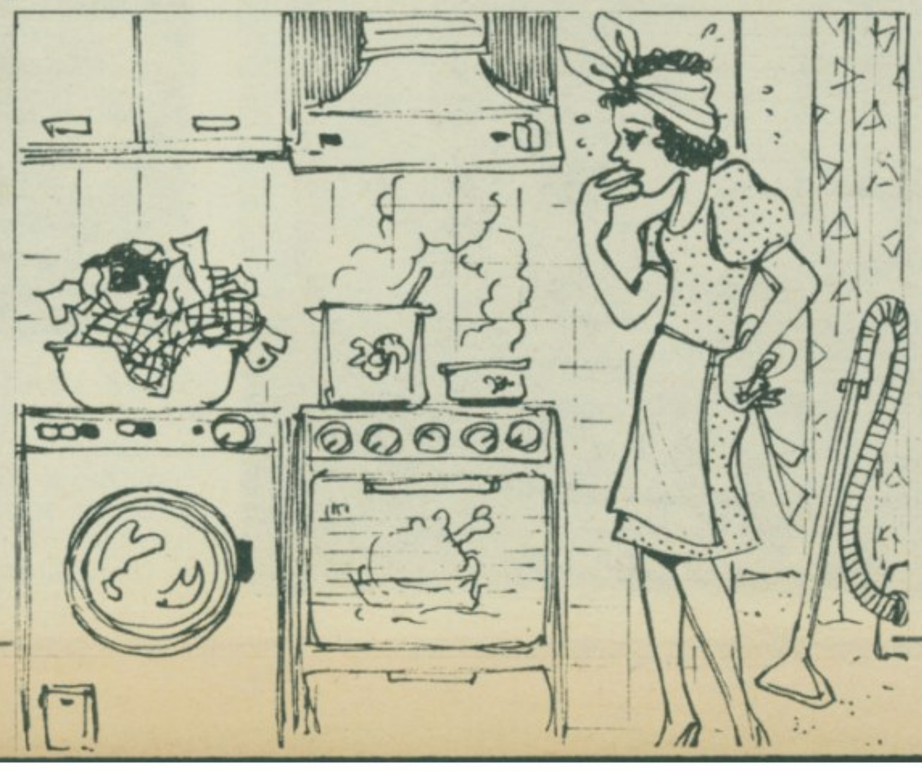
НА ПРАГУ СИЛИКОНСКЕ ЕРЕ

Сасвим обично питање које домаћице свуда у свету свакодневно постављају. У томе не би било ништа чудно када питање не би било упућено компјутеру Билу.

Бил може све: да наручи намирнице, плати рачуне, поспреми собе, води рачуна да се месо и помфри не препеку и још много тога.

Он наравно има и помоћнике: повезан је са компјутером у самоуслузи, перионици, са усисивачем, шпоретом (који такође имају компјутеризован мозак), са разним машинама за љуштење и сецкање поврћа. Компјутер има детаљне податке о свему. На пример којег је облика соба, да ли је у облику слова L или је правоугаона. Домаћица програмира компјутер помоћу видео-писаће машине такође повезане са компјутером. Свакако да ће домаћице које буду желеле да имају оваквог члана породице морати да похађају мали курс како би научиле да програмирају своје помоћнике.

Ови нови компјутери немају гомилу жица и разводника, већ само малу силиконску плочу на којој је микроскопска шема кола уграviраног помоћу неког хемијског средства. Иако је ова плочица величине бебиног нокта, она може да запамти милион података. Захваљујући малим димензијама плочице, компјутер не мора да буде већи од кофера.

Кроз коју десетину година компјутери са силиконским плочицама уграђиваће се у куће као што се сада, рецимо, уграђују бојлери. Када сликонске плочице преузму кућни посао, прашина неће имати времена да се наталожи.

НАДГРОБНИ СПОМЕНИЦИ

КРАЈПУТАШИ

НА ВЕЧИТОЈ СТРАЖИ

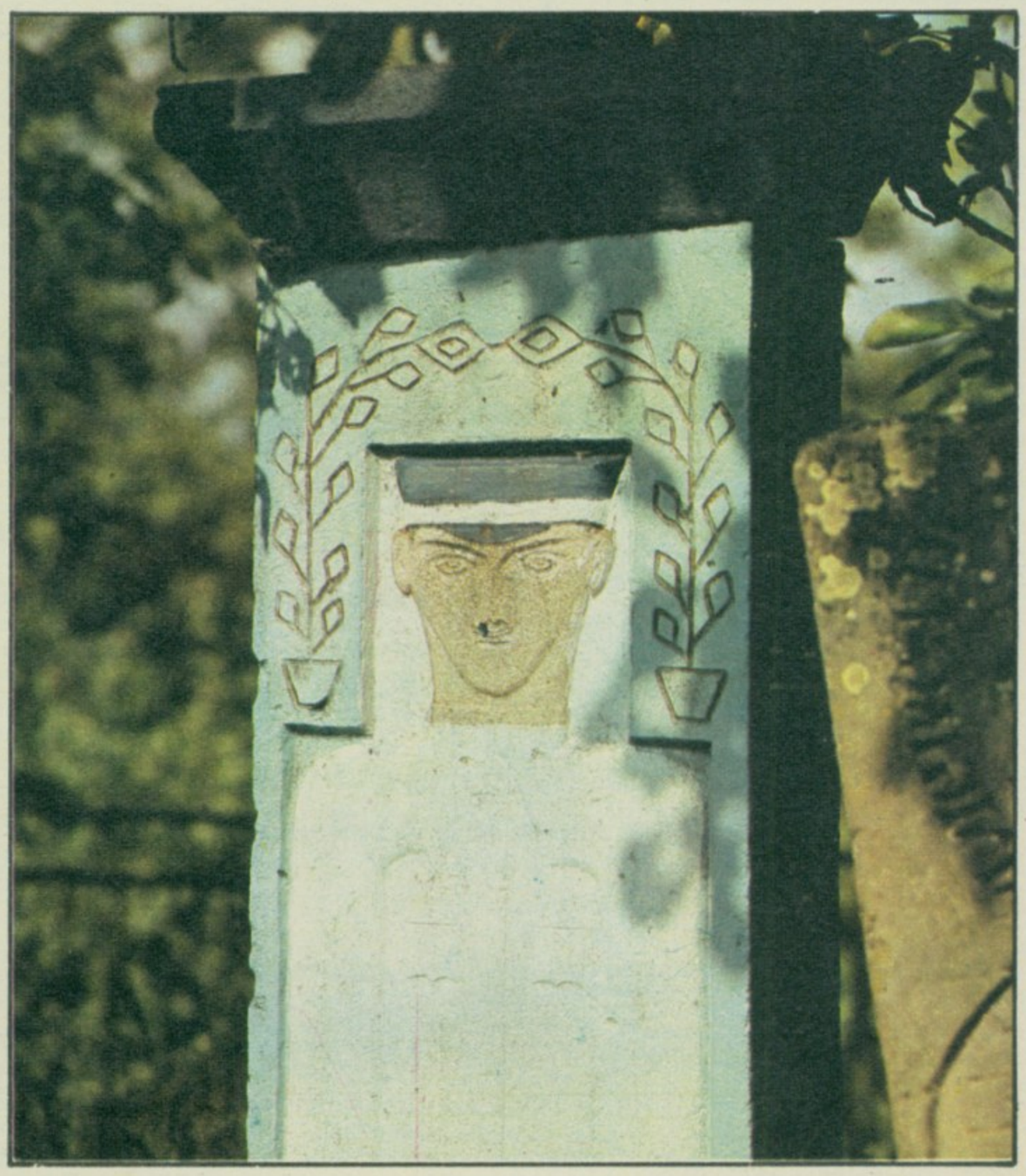
ХРАБРИ РАТОБОРЦИ — „Спомен овај показује име моје доста је познато и добротом сваком указато. Дични Србин храбри ратоборац — Радивоје Луковић из Самаила редов 4. чете 4. баталь. 52. пеш. пука 2. позива поживе 28 год. и учествова у српско-турски и бугарски рат". На војничком гробљу без гробова у селу Самаила, код Краљева, овај текст и споменик војнику Станку Станковићу спадају у најживописније творевине народног клесарства у западној Србији.

ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ — У Сечој Реци, недалеко од Косјерића, крај цркве из Карађорђевог доба „изникли" су ратнички крајпуташи. Много је родољуба из овог села положило животе на бранику отаџбине. Толико је имена на споменицима да би њима могла још три таква села да се населе. Подигли су их родитељи, супруге, деца, браћа, сестре и рођаци . . .

НАРОДНО СТВАРАЛАШТВО — Крајпуташи се разликују од осталих надгробних споменика — имају облик крста или квадра са равном плочом која стоји као настрешница. Са предње стране обично су исклесане људске фигуре, али има их и само са текстовима исписаним невештом руком полуписменог сеоског клесара. Ова два крајпуташа на гробљу недалеко од Лучана прави су примерци народног ликовног стваралаштва на прелазу из 19. у 20. век.

БОЈА ШЉИВЕ И ГРОЖЂА — Ако су обојени, крајпуташи су искључиво у плавој боји. Ниједан клесар, ни после 150 година, бојом није изневерио прве мајсторе с почетка 19. века, бојом шљиве мацарке, грожђа и понеког цвета. У селу Јежевици поред Чачка, поред цркве коју су мајстори из места подигли у 17. веку, у „шуми" крајпуташа најлепши је овај са исклесаним војником из стајаће војске краља Милана Обреновића.

У камену уклесани, писани и живописани епски прикази јунаштва и мукотрпног живљења српског сељака — крајпуташи. Самоникли споменици почетком војевања против Турака под Карађорђевом заставом, у љутим бојевима против Бугара, Немаца, Аустроугара, сведочанства су минулих времена.

Сви ти споменици казују о збивањима у Србији виђеним очима човека са села. Они су историја писана на камену, уклесана повест од Дрине до Лима, око Груже, на обалама Ибра и Мораве, из међу Рудника, Маљена и Повлена, па до Рашке, Новог Пазара и Сјенице.

Ови несвакидашњи камени повесничари, које је песник Бранко В. Радичевић први назвао крајпуташима, имају несумњиве уметничке вредности.

Крајпуташи су, може се слободно рећи, нека врста сеоских новина, или још боље — сеоски летописи! У њима је написано много онога што се збивало у српским селима од 1804. до 1945. године. Пуни су узбудљивих и песнички надахнутих описа.

Са њих дознајемо како су наши преци радили, како су се селили, дизали буне и хајдуковали, а највише како су ратовали. У њима има понешто о тадашњим политичким збивањима, људским занимањима, али и љубави. На њима је, ипак, највише војника. Много се ратовало па је војник био најважнији. Није, уосталом, нимало случајно што се на нашем тлу, којим су пролазиле многе војске сејући зулум и смрт, толико поминьу и поштују јунаци пали за слободу без јадиковања и тугованки.

ПОРУКЕ ОКАМЕЊЕНИХ РАТНИКА — Сви ликови сељака ратника које је обликовао самоуки клесар плене необичном лепотом. Стоје тако српски ратници у чврстом војничком ставу на вечитој стражи, као овај на крајпуташу у близини Чачка, причајући потомству како су војевали и гинули јуначки. Крај друмова којима су пролазиле многе војске окамењени ратници поручују да је наша земља увек била негостољубива злонамерном туђинцу.

СА ВЕРНОМ ЉУБОМ — У селу Негришори, поред Лучана, у камену су уклесани ликови домаћина и домаћица. Негде су овековечени ратници са верним љубама, као војник Драгољуб и жена му Стојана. Војник је преко груди и паса укрстио реденике какве је тада носила народна војска, а она је у свечаној грађанској ношњи: у либадету и са тепелуком на глави. Овај крајпуташ је, можда, најлепши на овом сеоском гробљу.

ЗНАМЕНИТА СИНГЕРИЦА — На најранијим крајпуташима углавном су орачи, ређе косци, воћари и сточари. Тек у другој половини 19. века у камену су углесане мотике, косе, српови, секирице и калемарске чакије. Сељанке су се тада претежно бавиле шивењем, предењем и сакупљањем белог мрса. То показују у камену уклесане преслице, вретена, плетаће игле, разбоји, чункови и цевљанице. А ова „сингерица" је, вероватно, представљала у овом селу право знамење.

СЕОСКОМ МЕХАНЦИЈИ — Ни је тешко разазнати којим су се занатима бавили наши преци: претежно су били земљорадници, а неки почињу да се баве и занатима. Прво су постали ковачи и механције, што је селу највише требало. Стари крајпуташи показују сељачко-занатлијска занимања, као и овај подигнут механцији из села Лисице, код Лучана.

ПРВИ СВЕТСКИ РАТ

ВИКОНТ ЈЕ НЕСТАО

— ИСПЛОВИЋУ КРОЗ ЧЕТИРИ ДАНА — РЕКАО ЈЕ ЛОРД КИЧЕНЕР СУВЕРЕНУ ПРИХВАТАЈУЋИ ХИТНУ И ИЗУЗЕТНО ДЕЛИКАТНУ МИСИЈУ.

У два часа по поноћи, што је за Британце чак и у време рата био догађај без преседана, фелдмаршал лорд Киченер разговарао је с краљем у његовом апартману.

— Имам да вам поверим, драги лорде, врло хитну и изузетно деликатну мисију! — рекао је краљ.

— Знам, Русија! — мирно је одговорио шездесет шестогодишњи лорд. — Интелиценс сервис дошао је до необоривих доказа да је руски министар рата Сухомлинов шпијун на списку немачког Абвера, а да у исти рог с њим дува и Манасијевич. Ваше Величанство жели да с тим доказима упозна цара Николу!

— Не да руског цара упознате с доказима, лорде! — краљ је ухватио Киченера под руку и повео га према широкој софи. — **Ви морате да демаскирате Сухомлинова! Да га уклоните! Русија нам је сувише драгоцен савезник у овом рату!**

— Ваше Величанство и Албион могу да се поуздају у мене! Кроз четири дана испловићу из Шкотске! Убедићу цара Николу!

Краљ се осмехну на ставитог, увек нарогушеног брконју и стегну му десеницу.

— Хвала вам и — срећно!

БРАНЕЋИ КАЛЕ, БРАНИЋЕМО ЛОНДОН!

Лорд Киченер је од најраније младости зазирао од Немачке. Тек што је навршио двадесет година, ступио је као добровољац у француско-пруски рат. После тога борио се против Немачке у Судану и био командант у бурском рату против Ома Кригера. После тога сукоба постао је министар рата. Године 1909. добио је чин фелдмаршала, а затим је у коначном сузбијању немачког утицаја у Судану стекао титулу виконта од Картума. Био је оснивач аустралијске армије и реорганизатор војне управе у Египту.

Био је човек посебна кова, тврдоглаво упоран и, кад је требало, енергичан рушилац овештали х схватања. Кад год је Британској Империји запретила нека опасност, говорило се:

— Овде је потребан лорд Киченер!

Кад је избио први светски рат, устао је у Дому лордова против присталица „дивне изолованости“ који су сматрали да народе Европе треба пустити да у међусобном клању искрваре и тако омогуће „гордом Албиону“ да скине кајмак.

— Бранећи Кале, бранићемо Лондон! — загрмео је с говорнице. — **Немачка и Аустро-Угарска могу се победити једино заједничком, несебичном акцијом свих чланица Антанте. Треба пружити руку Француској, Србији, Белгији!**

„Изолационистима“ је сметала све већа популарностлорда Киченера, па су, оговарајући га да за лични престиж својата заслуге својих способних сараника које држи у сенци, узалуд настојали да му подрију углед. Главне интриге против киченера плели су „Дејли Мејл“ и други листови под утицајем „изолационисте“ лорда Нортклифа.

Као одговор на те нападе Централни уред за мобилизацију излепио је по свим енглеским градовима плакате са сликом лорда Киченера како продорним сивим очима одмерава пролазнике и говори:

— Потребан си својој земљи!

Убеђен да ће Централне силе бити побеђене само ако Британија на континент баци све расположиве снаге, Киченер је настојао да што више колебљиваца подстакне да изврше своју патриотску дужност и ступе у армију.

Баш у то време Интелиценс сервис отркио је издајничку работу Сухомлинова, а краљ је поверио Киченеру да му смрси рачуне.

СПАСИТЕ ЛОРДА!

Петог јуна поподне лорд Киченер тајно се укрцао на северу Шкотске у оклопљену крстарицу „Хемшајер“ коју је пратило неколико мањих ратних бродова.

После четири часа пловидбе страшна експлозија одјекнула је на „Хемшајеру“ и он је после свега неколико минута потонуо.

Морнари са бродова из пратње изјавили су касније у истрази да су се неколико минута пре експлозије од оклопне крстарице одвојила два или три чамца. Појединцима се учинило да су у једном чамцу видели лорда Киченера.

Једини преживели с „Хемшајера“ морнар Волтер Роџерсон изјавио је:

— Око 8 увече зачуо сам страховиту експлозију. Одмах затим погасила су се сва светла на крстарици. Брод се брзо нагнуо на један бок. Командант „Хемпшајера“ покушао је да у једној шалупи спусти у море једног путника. Викао је морнарима: „Спасите лорда Киченера!“

После те трагичне експлозије није се више ништа поуздано чуло о лорду Киченеру.

ПИТАЊЕ БЕЗ ОДГОВОРА

Команда ратне морнарице и Интелиценс сервис повели су енергичну истрагу. Хипотеза коју је у првом тренутку изнео адмирал Цељѐоко, и према којој је „Хемпшајер“ налетео на мину или га је торпедовала немачка подморница, показала се потпуно неоснованом. Ниједан од бројних стражара с бродова из пратње није приметио никакав перископ нити бразду коју за собом оставља торпедо. Да је неки „сумарен“ потопио крстарицу, његов командант сигурно би се на сав глас подичио да је уклонио заклетог непријатеља Немачке и славног фелдмаршала, очекујући одличја и славу. Сем тога, Немци су отворено признали да су за погибију лорда Киченера сазнали тек преко својих обавештајаца из Лондона.

Још је мање вероватна била претпоставка да је „Хемшајер“ потопила мина. За читаво време рата у том делу мора око Оркада није била примећена ниједна.

Највероватнија је била претпоставка Интелиценс сервиса да је „Хемпшајер“ разнела паклена машина сакривена у његовој утроби. Ко је могао да постави паклену машину велике разорне моћи у оклопну крстарицу? На то питање никад нико није могао прецизно да одговори.

Једни су тврдили да су саботажу извели немачки агенти како би спречили лорда Киченера да раскринка Сухомлинова и тако у Русији разбије шпијунску мрежу. Поједици су, позивајући се на изјаве морнара из пратње, сматрали да су се саботери налазили на броду и да су га у чамцима напустили неколико тренутака пре експлозије.

Други су били уверени да је лорд Киченер био жртва монструозног атентата који су организовали његови лични непријатељи „изолационисти“. Трећи су се надали да су немачки агенти заробили лорда Киченера и укрцали га у један од чамаца који су се неколико тренутака пре експлозије одвојили од „Хемпшајера“. После рата, кад о славном лорду није било ни трага ни гласа, и то је пало у воду.

Смрт лорда Киченера једна је од не тако ретких загонетки историје коју можда никад нико неће решити.

А. Р.

ХИМАЛАЈИ — МОРЕ И КОПНО

На Квантаншкој висоравни, у северном Тибету, кинески палеоботаничари су открили богата налазишта бројних фосила из доба

перма, пре 225 милиона година. Реч је о остацима изразито тропских биљака које се заједничким именом називају »Cathaysia-биљке“.

Ревија „Кина у слици“ саопштава да су у току истраживања палеоботаничара, радови проширени на дубље и плиће слојеве и да су том приликом у старијим слојевима били откривени остаци морских ракова и главоножаца, а у млађим — слатководне шкољке. Из тих открића недвосмислено произлази да је тај регион некада, на смену, био море и копно: у карбону море, у перму копно, у триасу (пре 180 милиона година) опет море, а затим, све до данас, копно.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

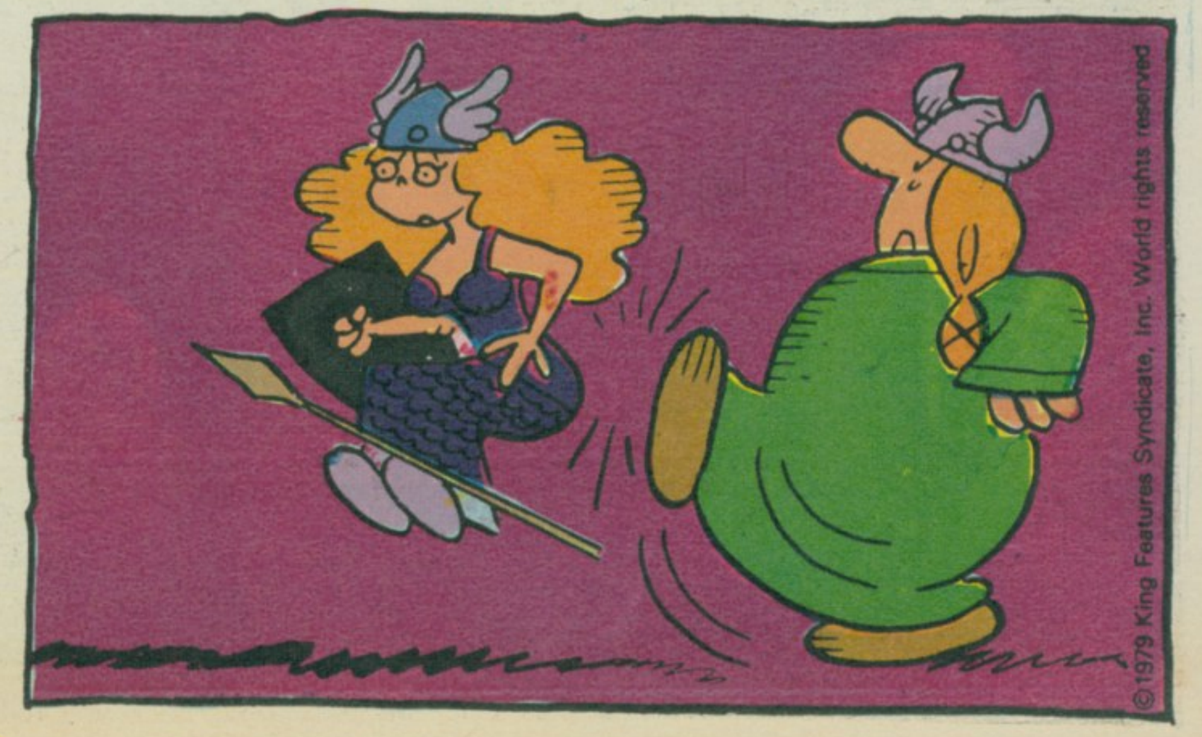

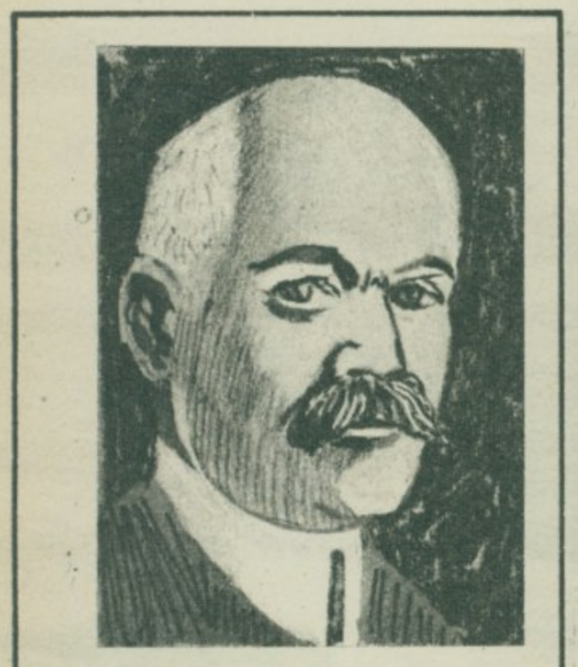

©1979 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

НАУЧНИК ПОД СТРАЖОМ

Док су се око хотела где је одсео велики науч ник налазили наоружани аустријски војници, генералштабни официр је све списе, цртеже и фотографије однео на »специјално испитивање« тврдећи да Цвијић није само научни путник. Уследила је бесана ноћ ишчекивања...

Пошто је из Беча добио уверавања да ће му аустријске власти на путовању кроз Далмацију, Херцеговину и део Црне Горе увек бити при руци, професор Јован Цвијић је са својим асистентом Боривојем Милојевићем кренуо почетком јуна 1908. године на још једну научну мисију. Искусни географ и антропогеограф који је изврсно познавао наше крајеве и људе није много веровао обећањима из Беча. Наиме, до тада су га полицајци и шпијуни неколико пута пратили на путовањима уверени да се угледни професор не бави само науком. Међутим, оно што је Цвијић доживљавао на овом путовању изненадило је и њега самог.

УЗ ЗВЕКЕТ ОРУЖЈА

У свим местима у којима је боравио Цвијић је добијао специјалне пратиоце из полиције, који су имали писмено овлашћење да могу прегледати његове списе, карте и фотографске снимке. Већ навикнут на такво понашање према њему, научник је без речи допуштао да му полуписмени полицијски доушници завире и у најмању цедуљицу.

После једног таквог детаљног прегледа у Мостару, где су га дочекали генералштабни официри са мајором Фалеком на челу, Цвијић је наставио путовање према Требињу. Али, сада се његовој малобројној екипи незван прикључио и генералштабни официр Алберт Колачек, објаснивши да по наредби корпусне команде у Сарајеву мора да га прати и мотри шта ради. Следећег дана, по наредби исте команде, придружио им се и Хофрихтер, други генералштабни официр који је Цвијићу одузео филмове са 72 снимка са намером да их развије у Мостару.

Официр Колачек ревносно је телеграфским извештајима обавештавао своје претпостављене о свим опажањима у вези са „сумњивим и опасним“ Јованом Цвијићем коме је оштро стављено до знања да не може кренути изван „аустријске“ области.

Али, ово непријатно стање, које је умногоме ометало рад научника и његових сарадника, достигло је врхунац у Требињу.

Чим су се сместили у хотел „Маглић“, наравно уз неизоставну Колачекову пратњу, око здања је постављена јака војничка стража. Гостима је наређено да не смеју напуштати хотел нити са осталим посетиоцима седети у ресторану. Цвијићу је речено да сам сноси све последице уколико прекрши ова необична упозорења. И уместо да буде на терену, овај научник морао је да проводи дане у скромној хотелској собици. Али,

ИЗ ЛОЗНИЦЕ — У ЦЕО СВЕТ

Као треће од шесторо деце лозничког трговца Тодора Цвијића рођен је 11. октобра 1865. године син Јован, у време када његовом оцу трговачка срећа није била наклоњена. Наиме, пошто му је прво пропао товар дувана, а затим и скадарских јегуља, Тодор Цвијић остао је и без неопходног капитала за трговину и без средстава да школује децу онако како је желео.

Међутим, породичне недаће нису омеле бистрог Јована у жељи за науком. После школовања у родној Лозници Јован, као најбољи ђак ове варошци, добија стипендију за похађање гимназије у Шапцу, одакле одлази у Београд и уписује се на Велику школу. Захваљујући преданом раду и истинском таленту, млади Цвијић већ прве године боравка на тада највишој школи у Србији течно преводи стручну литературу са енглеског и немачког. Како се одмалена интересовао за природне науке и имао срећу да му у опредељењу помогне професор и пријатељ Владимир Карић, будући велики научник на Великој школи уписао је географију.

Године 1888. Цвијић је успешно завршио студије и постао професор у Другој београдској гимназији. После годину дана отишао је на студије у Беч, а 1893. вратио се у домовину као двадесет осмогодишњи доктор географије, поставши одмах професор на Великој школи.

Следила су затим дуга и упорна научноистраживачка путовања која су капитално обогатила нашу науку. До краја живота, 16. јануара 1927. када је умро као изузетно поштован професор, члан најчувенијих научних друштава и установа широм света, Јован Цвијић је објавио стотине радова на српскохрватском, енглеском, француском и немачком језику из области географије и етнологије што заједно износи око 10 хиљада штампаних страна. Главна дела су му „Антропогеографски проблеми Балканског полуострва“, „Основи за географију и геологију Македоније и старе Србије“ у три књиге, „Балканско полуострво и јужнословенске земље“, „Геоморфологија“, затим „Етнографске карте југословенских земаља“, Географска карта Југославије 1:500 000 итд.

Јован Цвијић је оснивач Српског географског друштва и вишегодишњи председник Српске академије наука и уметности. Захваљујући богатом и оригиналном животном делу, стао је раме уз раме са Вуком, Теслом, Јосифом Панчићем и другим великанима наше научне мисли.

једну ноћ Цвијић није заборавио до краја живота.

Претходног дана један од неколико генералштабних официра ушао је у професорову собу и покупио све научникове ствари. Детаљно је прегледао чак и Цвијиће ву одећу тражећи у постави, наводно, врло важне хартије које ће доказати да су они у праву и тврдећи да он није само научник. Све забелешке, карте, цртежи и снимци су однесени, а у соби је остао сам Цвијић увиђајући да ситуација постаје све озбиљнија.

Са првим мраком зачуо се звекет оружја и војничке команде: аустријска власт постављала је појачану стражу. Целе те ноћи, како се доцније сећао сам Цвијић, нико у хотелу није склопио ока. Војници су се, уз бучне разговоре, псовке и звекет оружја, врло често смењивали на бројним стражарским местима, тврдећи полупијано да ће „показати тим чудним путницима ко су и шта су"

КОЈЕ ЈЕ ОВО СЕЛО?

У свануће, у собу неиспаваног Јована Цвијића банули су официри у аустријским униформама и вратили му све ствари које су дан раније однели на преглед. Али, истовремено му је саопштено да са својим пратиоцима може наставити путовање, односно отићи из Требиња. Уморни и неиспавани, али и даље под пажљивом пратњом бечких официра, Јован Цвијић, Јевто Дедијер и Боривоје Милојевић напустили су хотел „Маглић" и кренули на југ, ка Херцег-Новом, а затим даље на Цетиње.

Међутим, иако му је свуда ометан рад, упорни Цвијић ипак је успео да запази до тада непознате географске и антрополошке карактеристике ових наших крајева. Доцније је пријатељима, о чему је детаљно писала „Политика" од 4. јула 1908. године, са осмехом причао о својим доживљајима са путовања.

Држећи се увек своје омиљене девизе „Мапу читај, а сељаке питај", Цвијић је са студентима кренуо и у сокобањски крај. Један од његових ученика био је из околине, па је професор пристао да он предводи групу. После конака кренули су из села Врмце и после целодневног пешачења стигли у сумрак међу сељаке поседале испред својих домова.

— Добро вече, људи. Које је ово село? — обратио им се увек разговорљиви и скромни Цвијић.

— Врмца — одговорише углас.

— Па колико села са овим именом има у овом крају? — интересовао се професор.

— Врмца је, господине, само једна.

Пословично благ и толерантан, Цвијић се љутито окренуо оном студенту који их је водио:

— Мењајте групу. Ви нисте за географа!

Студент је заиста променио групу, а за његовог професора најпознатији географи рекли су да на свету вероватно нема тако добро истраженог и научно описаног дела Земље као што је Балканско полуострво. Наравно, захваљујући управо Јовану Цвијићу.

И. Лончар

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

У ПОКРЕТНОЈ ГРОБНИЦИ

ПАЗЕЋИ ДА ГА НИКО НЕ ВИДИ, МЛАДИЋ ЈЕ УСКОЧИО У ВАГОН И ЗАЛУПИО ВРАТА ЗА СОБОМ. НА ЊЕГОВО ЗАПРЕПАШЋЕЊЕ, ОНА СУ СЕ АУТОМАТСКИ ЗАКЉУЧАЛА И СА УНУТРАШЊЕ СТРАНЕ ВИШЕ НИСУ МОГЛА ДА СЕ ОТВОРЕ.

У суботу 3. марта 1977. године Роналд Гетсби, морнар са британског брода „Берајтон" који се усидрио у норвешкој луци Ставангер, кренуо је са друговима до града да се мало забави. Вече је било прохладно, али пријатно, а морнари као да су једва дочекали овај кратки предах после недеље напорног посла. Насумице су изабрали једну крчму и уз добру капљицу препустили се пријатном ћаскању. Време као да је летело. Рон, занет разговором са новостеченим пријатељем, није ни приметио када су његови другови полако почели да напуштају кафану.

Тек када је сат почео да откуцава поноћ, младић се пренуо. Последњи аутобус који је морнаре враћао на Брајтон већ је отишао. Рона је обузела паника.

Узалуд је покушавао да смисли како да се врати на брод. Пара за такси није имао, а ноћ је била исувише хладна да би преноћио под ведрим небом.

Иако је знао да ће због испада бити кажњен, младић није имао избора. Преостало му је једино да преспава у луци и покуша да ухвати јутарњи аутобус. Надао се да ће ипак стићи на брод пре него што исплови, а то је једино било важно.

Скоро читав сат лутао је градом тражећи згодно место где би могао да преноћи. Када се нашао у близини железничке станице, одједном му је синуло — зашто не би ушао у неки празан вагон и ту мало прилегао док не сване. У том тренутку Рон није ни слутио колико то може да буде опасно.

БРАВА ЈЕ ШКЉОЦНУЛА

Рон је изабрао теретни вагон који се налазио на споредном колосеку. Пазећи да га нико не види, опрезно му се приближио и, хитро ускочивши у вагон, залупио врата за собом. Брава је шкљоцнула. Морнар је, као по неком инстинкту, покушао да поново отвори врата. Међутим, она су се очигледно аутоматски закључала и било је немогуће да их изнутра отвори.

Следећих пола сата Рон је узалуд покушавао да отвори тешка врата. А онда је, већ потпуно исцрпљен, легао на под вагона и одлучио да бар мало одспава. Унутра је бар било топлије. Ујутру ће сигурно успети да дозове неког од железничара који ће му отворити врата. Још није било разлога за панику.

У шест ујутру Рона је пробудио нагли трзај. То је могло значити само једно — да је вагон прикачен за композицију. Рон је очајнички почео да дозива у помоћ, али нико га није чуо. Већ после неколико минута воз је кренуо, а збуњеног младића полако је обузимао све већи страх. Покушао је да кроз уске отворе на зиду вагона разазна у ком су правцу кренули, али је успео да види само контуре предела кроз који су пролазили.

Иако је био тек почетак маја, у Норвешкој је још владала права зима. Тог јутра чак је и снег почео да промиче. Ветар који је дувао свом силином, продирао је у вагон, а младић који је на себи имао само танке панталоне мајицу и јакну све теже је подносио хладноћу. Неколико пута покушао је да ради вежбе не би ли се загрејао, али то му није помогло. Воз се кретао великом брзином и при најмањем заношењу композиције, младић би изгубио равнотежу и поново се нашао на поду. Најзад је одустао. Склупчао се у углу вагона и запао у чудан полусан.

МОЈЕ ИМЕ ЈЕ СМРТ

Сати су пролазили и већ се приближавала ноћ када је воз поново стао. Рони је из свег гласа дозивао помоћ, али и овог пута нико се није одазвао. Воз је кренуо даље, а младић је узалуд покушавао да се смири и поверује да ће се ипак све добро завршити. Сада је већ осећао несносну глад. Прошло је скоро четрдесет часова откако ништа није окусио. На сву срећу, кроз једну пукотину на задњем делу вагона улазио је снег којим је малаксали морнар могао бар мало да утоли жеђ.

Свануло је и друго јутро и после бескрајно дугих часова поново је пала ноћ. Воз је застајао на успутним станицама али очајничке крике из једног од последњих вагона композиције нико није чуо.

У својој мрачној тамници младић је почео да халуцинира. Чинило му се да је опет на свом броду и да се забавља са друговима. Затим му се пред очима појавила друга слика. Путовао је у једном возу кроз Енглеску и са уживањем разгледао дивне пределе. А онда се, изненада, путник који је седео до њега окренуо и љубазно му се обратио:

— Мислим да треба да сиђете на следећој станици. Узгред, да вам се представим. Моје име је Смрт!

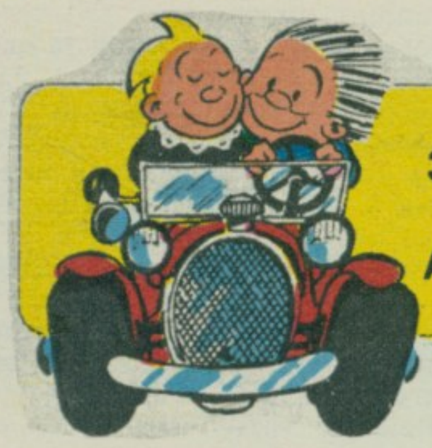
Помирен са судбином, Рон је престао да размишља о времену које је протицало, о храни, о спасу... Једноставно, више уопште није мислио. Лежао је у свом углу и чекао да се ово мучење већ једном оконча.

Када је после три дана воз најзад стао, Рон више није имао снаге да устане. Покушао је да викне, али му је из грла изашло само нејасно крклање. А онда је зачуо кораке. После неколико тренутака његове очи, привикнуте на таму, болно је заблеснула светлост.

Два железничара која су отворила врата теретног вагона забезекнуто су зурила у непокретног младића на поду. Схвативши да се ради о животу и смрти, нису губили време. Одмах су позвали хитну помоћ и за мање од пола сата младић се нашао у болници.

Кошмар који је трајао пуних шест дана био је завршен. За то време Рон је изгубио 7 килограма, а због тешких промрзлина у болници су му ампутирали два прста десне ноге. Када су му рекли да је за своје преноћиште изабрао једини вагон који се аутоматски закључава у читавој композицији, само је немоћно слегао раменима и покушао да се насмеши.

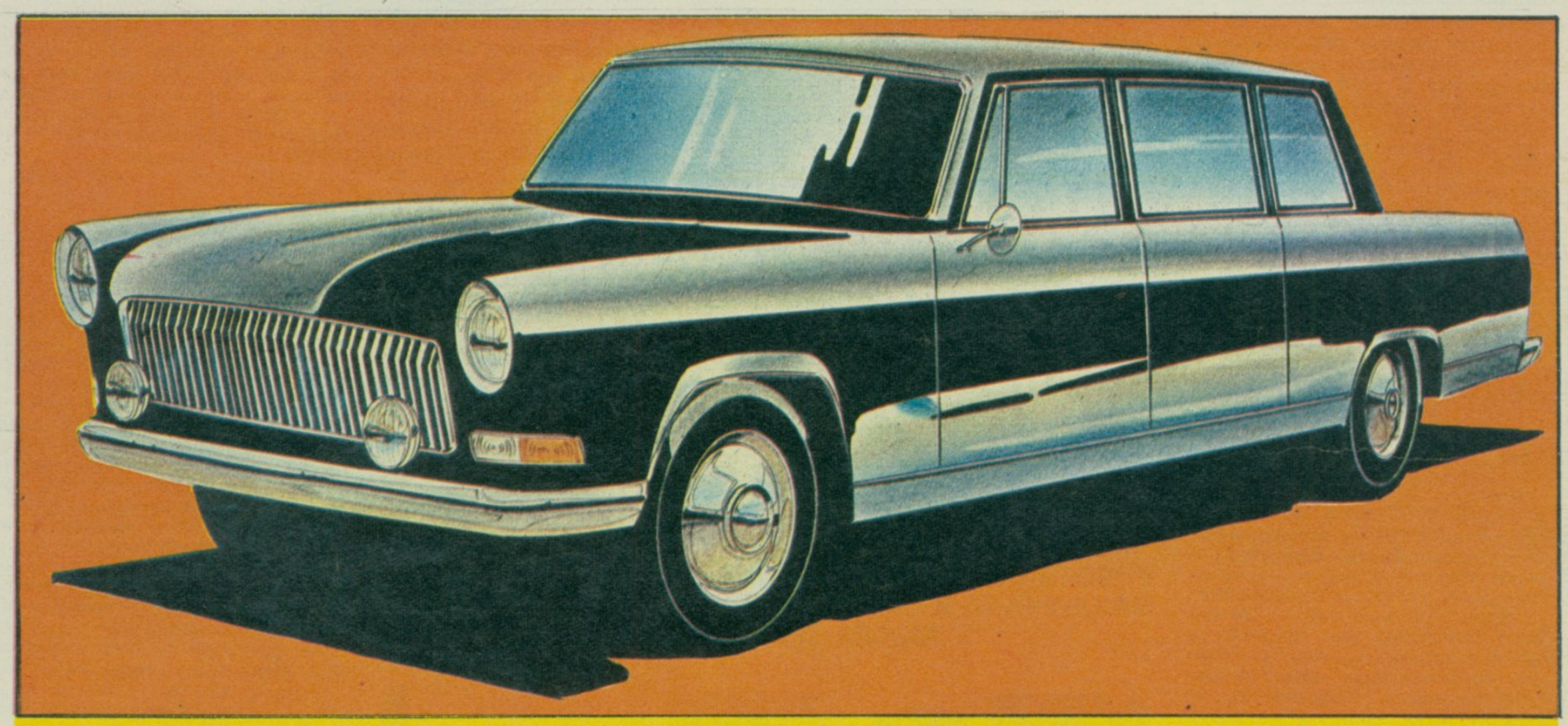
М. Ш.

ЗАБАВНИКОВ САЛОН АУТОМОБИЛА

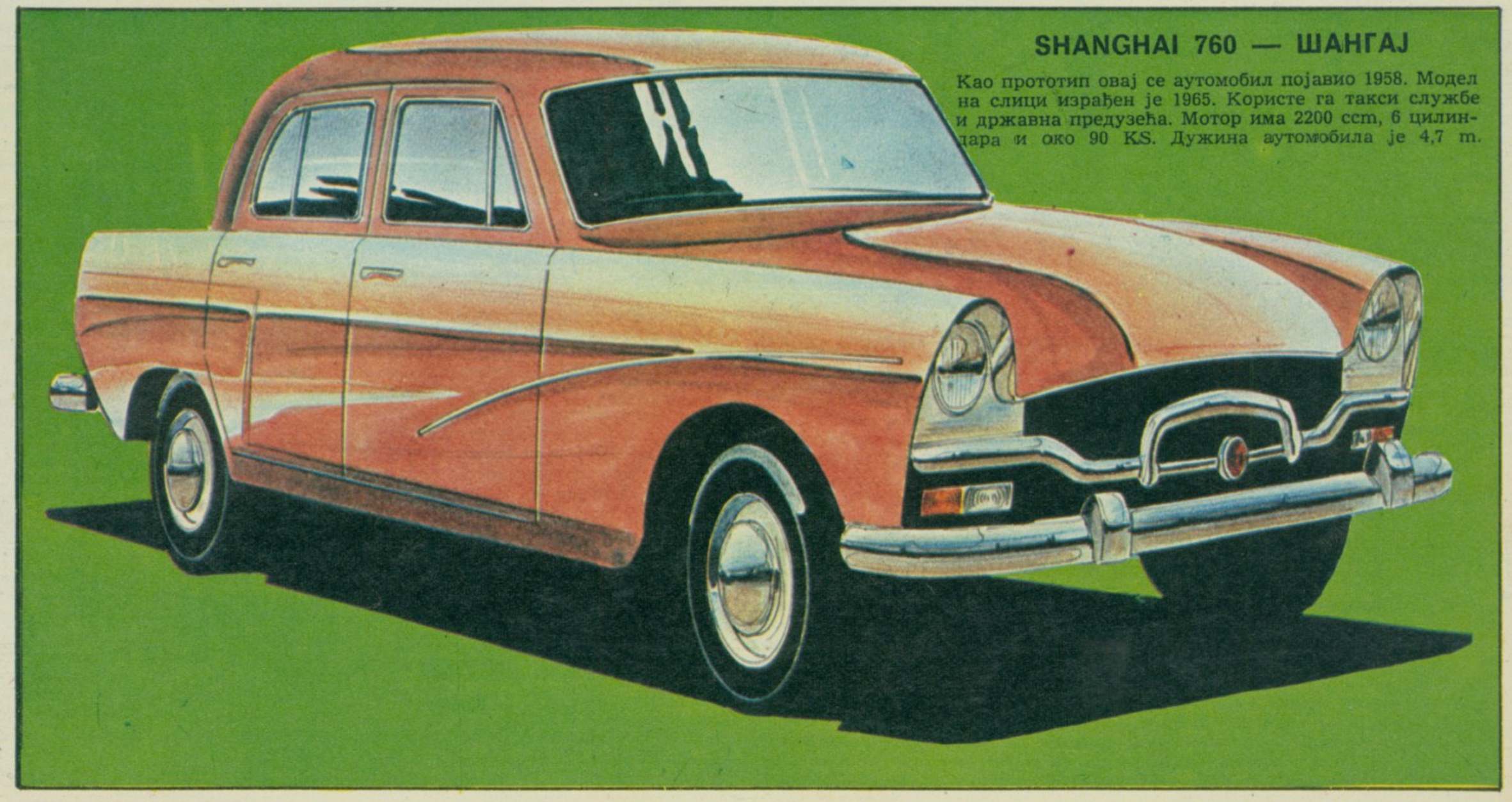
КИНА

ИСТО

HONGQI (ЦРВЕНА ЗАСТАВА)

Овај аутомобил врхунске класе намењен је искључиво за високе државне службе. Израда је потпуно ручна са оригиналним кинеским деловима, а ради се само по наруџбини. Цео ауто је врло масиван и квалитетно израђен, а дебљина лима износи 1 mm. Испод покрова смештен је један велики 5.600 кубични V-8 мотор. Тачни подаци о снази мотора не постоје, али се претпоставља да има око 160 KS. Убрзање му није баш најбоље, али то није ни чудо када се узме у обзир да је укупна тежина (са пртљагом и путницима) око 3.200 kg. Унутрашња опрема је врло богата: од клима-уређаја, подешавања нивоа свих седишта, па до оригиналног кинеског тепиха на поду аутомобила.

SHANGHAI 760 — ШАНГАЈ

Као прототип овај се аутомобил појавио 1958. Модел на слици израђен је 1965. Користе га такси службе и државна предузећа. Мотор има 2200 ccm, 6 цилиндара и око 90 KS. Дужина аутомобила је 4,7 m.

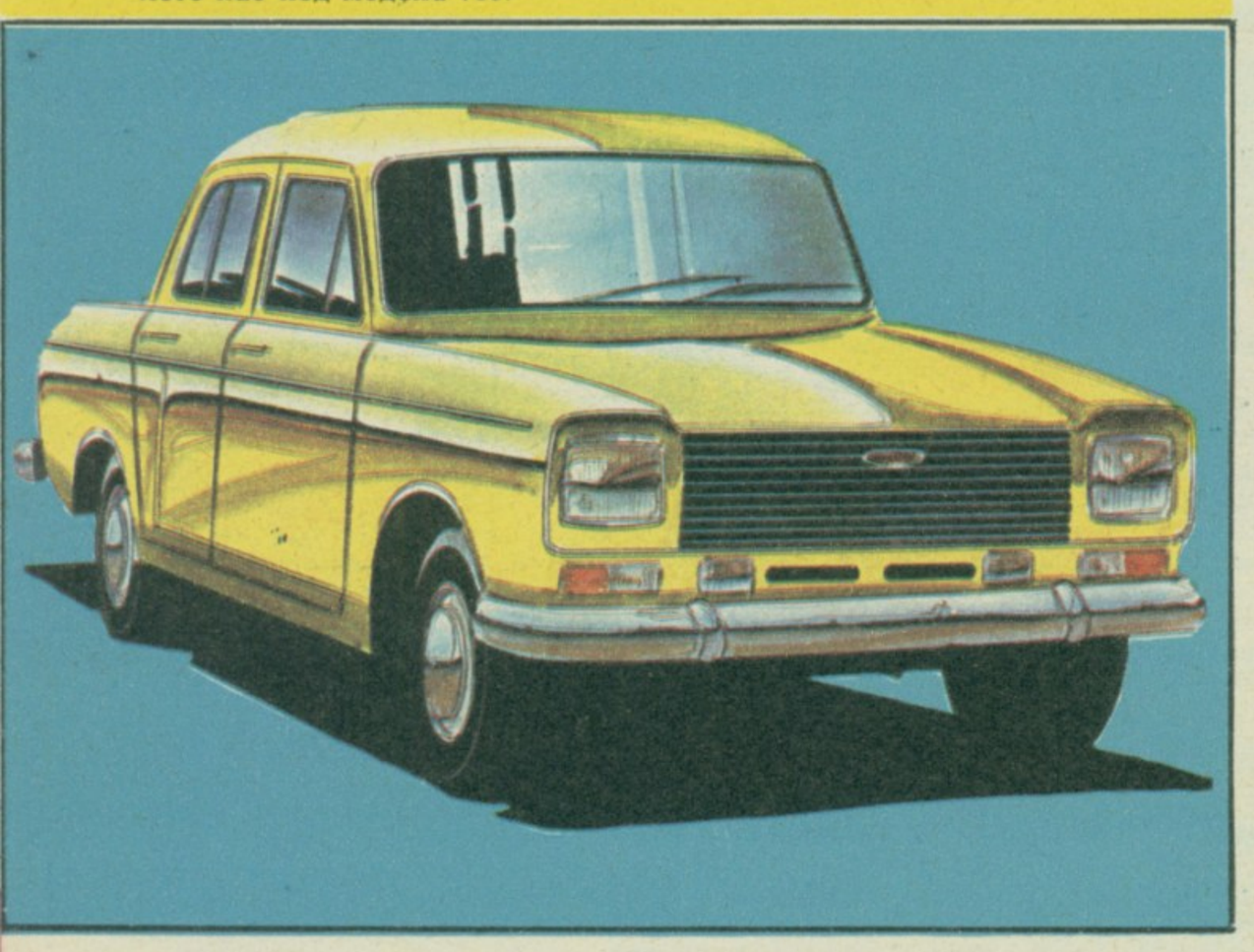
ИСТОЧНИ ВЕТАР

У земљи која има највећи број становника основно превозно средство је бицикл. Само у Пекингу има око 3 милиона бицинала. Међутим, Кина има сопствену, самосталну аутомобилску индустрију која је почела да се развија 1958. године. Тада је настао први аутомобил домаће конструкције под називом »источни ветар«. Израђиван је ручно у врло малим количинама.

Текст и цртеж: **Г. Гедл**

SHANGHAI 765

Овај модел је модификована каросерија модела 760. Промене су извршене на предњем делу са новим четвороугаоним лампама и маском хладњака. Остале техничке карактеристике остале су исте као код модела 760.

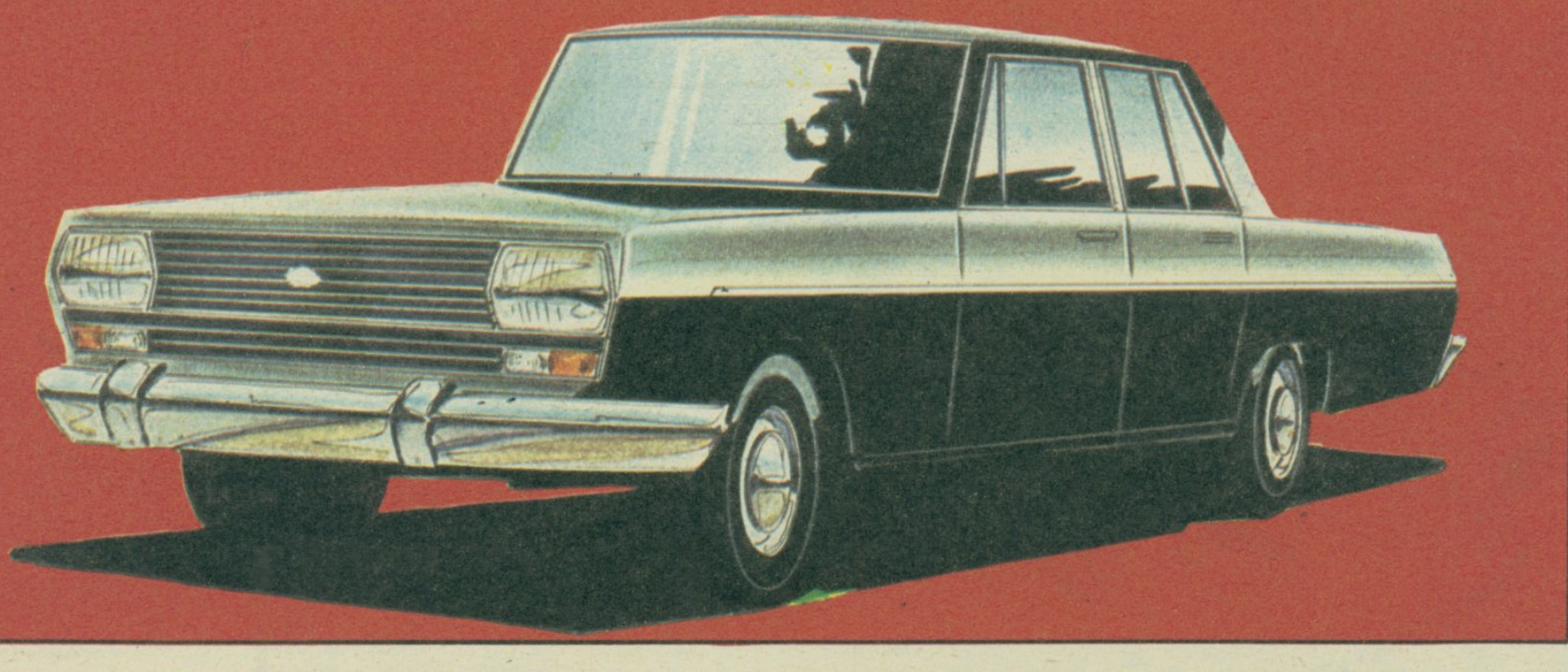

ПЕКИНГ

Ово је теренско возило са робусном шасијом и каросеријом. Намењено је за тешке терене, а највише га употребљава кинеска армија. Технички подаци су непознати, а претпоставља се да мотор има око 1500 ccm и око 75 KS.

НОВИ SHANGHAI

Прототип новог „шангаја" са модерном каросеријом представљен је 1969. За сада се не зна колико их је изграђено, а модел је по димензији већи од „шангаја 765", а и мотор је много јачи.

ВАШАКИЈЕВА

Велики поглавица Шошона никада није могао да опрости Сијуксима смрт свога сина. Заслепљен мржњом, повео је своје најбоље ратнике у Гус Крик.

У амерички војни логор у Гус Крику, малом месту на самој граници Вајоминга и Монтане, ујахала је 14. јуна 1876. године мала група шошонских ратника. Предводио их је високи, средовечни Индијанац дугачке проседе косе украшене великом перјаницом.

Када је поглавица Вашаки понудио своју помоћ америчким трупама, генерал Крук није могао да верује својим ушима. Никада му ниједан Индијанац није нудио помоћ у рату против других индијанских племена.

Шошонски поглавица сигурно има неке своје разлоге", размишљао је генерал. Иако му је вековна мржња између Шошона и Сијукса била добро позната, ни то му није изгледало као довољан разлог за овакав издајнички поступак.

НИЈЕ СЕ ДВОУМИО

Али, Крук није знао колику је мржњу Вашаки носио у срцу. Пре неколико месеци Сијукси су напали његово село. У крвавом сукобу погинуо је поглавичин најстарији син. Његову смрт Вашаки никада није могао да опрости Сијуксима. Бол за изгубљеним сином био је толики да је једино страшна освета могла да га ублажи.

Када је чуо за војну експедицију генерала Крука упућену да протера Сијуксе са њихове земље, поглавица Шошона, још заслепљен мржњом, није се двоумио. Повео је своје најбоље ратнике у Гус Крик и добровољно се пријавио да, као извиђачке јединице, помогне белим освајачима.

Генерал Крук, иако изненађен, радосно је прихватио ову помоћ. Као ветеран многих сукоба са Индијанцима добро је знао да му сада није довољна само добра коњица. Морао је поред себе имати људе који одлично познају овај терен и умеју да читају трагове. А у томе нико није био вештији од Шошона.

Само једним погледом Шошон је умео да оцени да ли је прашину која се назирала у даљини подигло крдо буфала или група коњаника. Полегла трава, сломљене гране, превртнуто камење, трагови коњских копита — било је више него довољно да Шошон схвати шта се на том месту догодило.

Шошони нису били само добри извиђачи. Били су надалеко познати као вешти ратници, а храброст и срчаност у ратним сукобима донели су им велики углед међу индијанским племенима.

Када је после два дана генерал Крук прешао реку Танг и ушао на територију Сијукса, шошонска извидница одмах је по траговима открила да се на неколико километара испред њих налази велика група Сијукс-ратника. Крук је одлучио да застане и преноћи код Розбед Крика. Знао је да је његовој војсци пре одлучујућу битку потребан одмор.

СИЈУКСИ ДОЛАЗЕ

Рано у зору, док су војници још лежали, логором се разлегао ратнички поклич Шошона: „Сијукси! Сијукси долазе!" Већ следећег тренутка још буновни војници угледали су стотинак Сијукса који су се полако груписали по оближњим пропланцима.

Изненадни напад затекао је Крукове војнике потпуно неспремне. Малобројни Шошони храбро су стали у одбрану логора и успели да одбију први налет Сијукса. За то време Крук је успео да организује своје трупе и крене у противнапад.

Наг до појаса, украшен својом дивном перјаницом, Вашаки се све време борио као лав. Успевао је да стигне свуда. Јахао је уз генерала и договарао се с њим, предводио своје ратнике, а понекад и сам улазио у окршај са групама Сијукса.

Када је битка била у пуном јеку, капетан америчке коњице се, тешко рањен, срушио са свог коња. Неколико Сијукса одмах га је окружило. На срећу капетана, Вашаки је будно пратио ток борбе, па му ни његов пад са коња није промакао. Одмах је позвао неколико својих ратника и дојахао до рањеника. Између Сијукса и Шошана распламсала се жестока борба из које је Вашаки изашао као победник. Капетан је био спасен и за неколико минута пренет у заклон.

Дан се већ ближио крају када су десетковани Сијукси почели да се повлаче. Битка код Раозбеда завршила се великом победом Крукових трупа. Да није било Шошона, исход сукоба вероватно би био другачији.

ДЕСЕТ СКАЛПОВА

Поглавица Вашаки никада није био непријатељ белих људи. Још као младић радо је примао трапере и трговао са њима. Касније, када су први бели досељеници прошли кроз земљу Шошона, Вашаки их је мирољубиво дочекивао и пружао им уточиште. Сваки Шошон затечен у поткрадању белаца био је доживотно протеран из племена.

Још док је био веома млад, група пљачкаша из индијанског племена Блекфит отерала је велико стадо шошонских коња. Вашаки је пратио њихов траг и кроз два дана вратио се у логор гонећи све своје коње. За његово седло било је прикачено десет скалпова.

И у поодмаклим годинама поглавичина ратоборна природа често је избијала на видело. Када је неком приликом чуо једног свог младог ратника како се пред друговима жали да им је поглавица већ стар и изнемогао, одлучио је да целом племену покаже своју храброст.

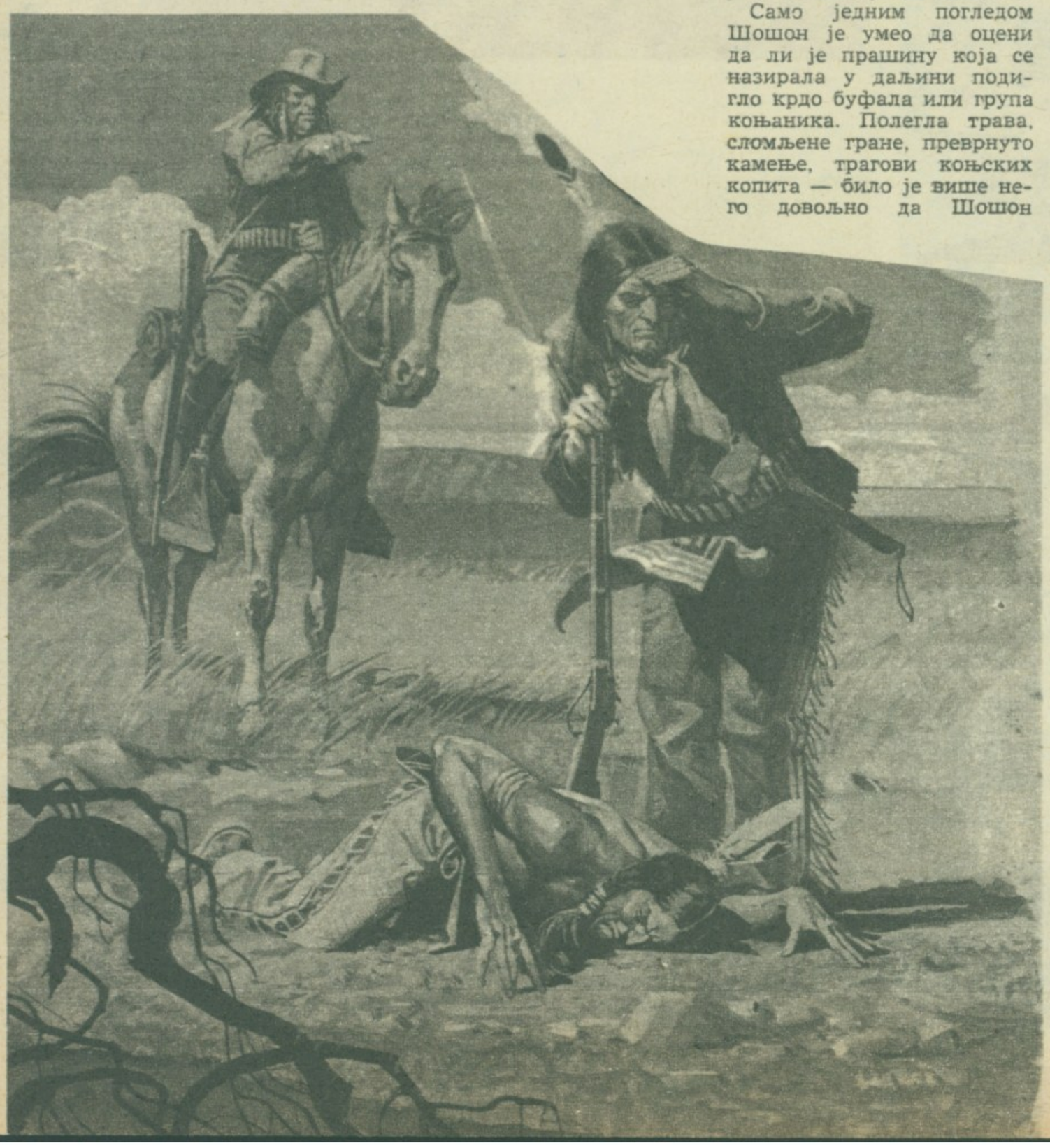
Већ следеће вечери ишуњао се из логора и одјахао ка земљи својих заклетих непријатеља Сијукса. Вратио се после неколико дана носећи седам скалпова. Спустио их је пред своје ратнике окупљене око ватре и довикнуо им да онај ко хоће да га замени мора донети најмање толико ратничких трофеја.

Па ипак, иако је Вашаки одувек желео мир са белим људима, вероватно се никада не би умешао у сукоб белаца и Сијукса да због губитка сина није био заслепљен страшном мржњом.

Због учешћа у бици код Розбада, Вашакија и његов народ презрела су многа индијанска племена. Али бели освајачи одали су им признање. Вашакију је уручено специјално одликовање, а његовом народу дозвољено је да се насели на најплоднијој земљи у долини Винд ривера.

Када је 1900. године велики шошонски поглавица, већ у дубокој старости, умро, сахрањен је уз све почасти које се одају заслужним војним лицима.

М. Ш.

ОСВЕТА

Осветољубиви поглавица Вашаки

УМЕТНОСТ ПОМАЖЕ НАУЦИ

ПРЕЦИ ВАСКИ

Професор је скинуо платно са биста на пулту. Научници су их пажљиво упоређивали са фотографијама снимљеним неколико месеци раније, у мртвачници...

Комисија научника детаљно је снимила десет различитих лешева у московској мртвачници Лефортовски. Фотографије и филмови закључани су затим у специјални сеф, а брава запечаћена. Анатоми су препарирали главе лешева тако да су од њих остале само кости, а неке су лобање поломили и њихове поједине делове гакође склонили у један сеф.

Професор Герасимов покупио је лобање и кости, однео их у свој атеље и дао се на посао. Неколико месеци касније јавио је члановима комисије да је завршио посао.

Етнографски институт био је испуњен до последњег места. Чланови комисије заузели су места за великим столом пред говорницом и дугачким пултом на коме су, покривене белим платном, биле професорове „пластичне реконструкције".

Кад се појавио Герасимов, двораном је прострујао жамор. Професор се лаганим корацима попео на говорницу и једноставно рекао:

— Ово је тежак испит за мене. Да сам бар мало пре почетка овог састанка могао да видим фотографије, било би ми лакше. Знао бих већ на чему сам. Цењени чланови комисије, моје колеге, могу кроз који тренутак да ме прогласе смешним хвалисавцем, али ја и у овом тренутку чврсто верујем у своје дело! Другови и колеге, чалнови комисије, сад га оцените ви!

Рекавши то, професор Михаил Герасимов скинуо је једним замахом платно са десет биста на великом пулту.

Научници су, један за другим, држећи у рукама фотографије снимљене у мртвачници, застајали поред појединих биста и пажљиво их упоређивали с фотографијама. Били су све узбуђенији, гледали су Герасимова све задивљеније.

После вишечасовног испитивања комисија је завршила посао. Сви њени чланови запљескали су Герасимову у један мах, а председник комисије узвикнуо је у сав глас:

— Ово превазилази сва очекивања! Честитам, професоре Герасимов! Невероватна сличност.

Сви у сали одушевљено су запљескали.

ТО ЈЕ ФАНТАСТА

У Етнографском институту Академије наука СССР-а посетиоци често застају задивљени једном изузетном збирком. То су бисте наших пра-пра-предака. Могу да виде детаљно извајан лик неандерталца, прецизне црте лица и жив израз очију петнаестогодишњег дечака који је живео пре тридесет милениума, девојчице која се родила пре две хиљаде година. Ту су и портрети познтих личности из древне руске историје: Ивана Грозног, кнеза владимира Андреја Богољубског, или козачког атамана Стењке Разина. Сви ти портрети с зачуђујуће „живи", одају карактер, умне способности и мисли људи извајаних у гипсу или бронзи.

Човек под чијим су прстима настале те чудесне скулптуре је професор Михаил Герасимов, изузетно талентован сликар, аутор општепризнатих вајарских дела, заљубљеник историје, археолог, анатом првог реда и један од најпознатијих совјетских етнографа и етнолога.

Герасимов није први човек који је на основу проучавања лобање неког човека из палеолита или бронзаног доба покушао да реконструише и његов изглед.

Немачки етнолог Шафхаузен израдио је 1877. године прве пластичне реконструкције наших давних предака. На њега су се касније угледали Швајцарац Колман, Французи Мерсје и Марселан Бул и многи други али бисте које су израдили биле су само груби, формалистички крокији без живота и психолошког израза. Професор Герасимов први је ујединио темељито научно знање и изванредан вајарски таленат.

Збирка професора Герасимова постала је чувена у целом свету, све чешће помињале новине, радио и научне публикације.

Већи број научника слаже се да је дело совјетског научника уметника изванредан допринос етнографији уопште, било је и оних који су скептички слегали раменима и увијено, или сасвим отворено, тврдили да је Герасимов фантаста који израђује „верне" портрете особа које никада није видео, да се заноси нечим што личи на перпетум мобиле и да, свесно или не, меша машту са чињеницама.

Тада се Михаил Герасимов, до сржи уверен у вредност својих радова, одлучио на необичан експеримент.

У ПОТРАЗИ

После овог експеримента који му је донео пуно признање и о којем се много говорило у светским научним круговима професор Михаил Герасимов је још преданије наставио да трага за гробовима људи који су одиграли значајну улогу у историји народа СССР-а, да идентификује њихове посмртне остатке и, на основу њих, израђује њихове бисте-портрете. Колико је то тежак и сложен посао, колико за њега треба знања, талента, стрпљивости и љубави најбоље показује професорово трагање за гробом славног тацичког песника Абдуабдуле Џафара ибн Мухамеда Рудакија који је живео пре 1100 година.

О песнику кога је славила цела централна Азија била је написана готово библиотека, али су се историчари слагали само у једном: песник је био слеп од рођења. О томе где се родио, како изгледао, где је умро и где је сахрањен имали су различита мишљења.

Професору је трабало неколико недеља да прочита све што је о Рудакију било написано. Затим је пажљиво, неколико пута, прочитао 300 Рудакијевих стихова који су, од укупно милион и по колико их је тацички песник написао, сачувани до наших дана. Открио је да у тим стиховима има много истанчаних осећаја за боје и њихову игру, па је закључио:

— Рудаки није био од рођења слеп! Ослепео је тек у зрелим годинама! Значи, његов костур мора да открије или разлоге несреће због које је изгубио вид, или бар трагове прилагођавања слепца на

С ОБАЛА ШПАНИЈЕ

У ВРТЛОГУ

ДЕВОЈЧИЦА ЈЕ ЗАПЛИВАЛА ПРЕМА ОБАЛИ КАД ЈЕ ОСЕТИЛА КАКО ЈЕ НЕШТО ВУЧЕ КА ДНУ. ИАКО ЈЕ ПРАВИЛА СНАЖНЕ ЗАВЕСЛАЈЕ, ЧИНИЛО ЈОЈ СЕ ДА ПЛИВА У МЕСТУ

Сали Џордан је имала само седам година када је научила да плива. Као и сва деца волела је море и жељно очекивала летњи одмор који је са родитељима и старијом сестром Никол требало да проведе у једном познатом шпанском летовалишту.

Породица Џордан стигла је у Калпу, мали град на Коста Бланки, 14. јула прошле године. Сместили су се у хотел на самој обали и одлучили да, док још има сунца, оду на купање. Када су стигли на плажу, било је већ четири по подне. Сали је одмах узела велику лопту и потрчала у море. Никол јој се ускоро придружила.

Девојчице су се играле двадесетак метара од обале. Вода није била дубока — обе су могле да додирну дно. Занесене игром, нису ни приметиле да их морска струја полако носи све даље. Када је Бернар Џордан, њихов отац, ушао у воду да се мало расхлади, девојчице су се већ налазиле педесетак метара даље.

Не слутећи никакву опасност, Бернер је запливао ка девојчицама. Тек када је стигао до њих, приметио је да су на самом крају плаже.

— Боље да се вратимо, децо — предложио је. — **Мама се сигурно већ забринула што смо отишли овако далеко.**

Девојчице су се сложиле и полако запливале према обали. Одједном. Сали је осетила како је нешто вуче ка дну. Иако је правила снажне завеслаје, изгледало је да стално плива у месту.

ДАВИМ СЕ!

— Не могу да се померим — уплашено је довикнула оцу **— као да ме нешто држи за ноге.**

Отац је помислио да Сали покушава да изведе неку шалу. Али, већ следећег тренутка девојчица је нестала под водом. После неколико секунди њена главица поново се појавила на површини, али је овога пута стигла само да узвикне:

— Давим се, оче!

Поново се изгубила у дубини.

Бернар је похитао у помоћ кћерки удаљеној свега три метра. Девојчи-

РСАВАЈУ

нови начин кретања и живота!

У „Оди старости" Герасимов је нашао други важан податак: песник се жали да је у исто време изгубио све зубе.

— Ретко који човек изгуби све зубе одједном! — размишљао је Герасимов. **— Рудакијеве виличне кости мора да одају узорак тог симултаног обољења или тешке повреде**!

Професор Михаил Герасимов тако је, мрвицу по мрвицу, дошао до десет показатеља који ће му омогућити да препозна посмртне остатке древног тајичког песника. Затим је са екипом проверених сарадника кренуо у таџикистанске планине, у село Пјанџуруд које су најстарије хронике означавале као место Рудакијевог рођења и смрти.

ТУ ЋЕМО КОПАТИ!

Међу горштацима у Пјанџурду још је живела успомена на славног песника, али нико није знао где му се налази гроб. Герасимов је био сигуран да је тако поштован човек сигурно био свечано сахрањен у посебну гробницу. Отишао је на старо сеоско гробље. Било је претрпано и тесно: гробови су били поређани један поред другог, као коцке на каменом путу. Само на једном месту налазио се слободан простор у облику квадрата чија је свака страна износила готово четири метра.

— Ту ћемо копати! — рекао је професор сарадницима. **— Једино је ту могао да буде мали маузолеј**!

Месец дана касније мала екипа ископала је један скелет. Већ после првог прегледа костију, Герасимов је био сигуран да је пронашао оно што је тражио. Лобања је показивала да скелет припада Тајику који је умро у седамдесетим годинама. Вилична кост без једног зуба јасно је одавала да је покојник изгубио зубе одједном услед силовитог ударца и то између своје 50. и 60. године. Повређене орбите и јабучне кости сведочиле су да је човеку од тог ударца страдао и вид. И извесне деформације на скелету сведочиле су да се ослепели човек дуго и тешко привикавао на ход слепца.

Песникове посмртне остатке Герасимов је однео у Москву и, после дугих анатомских изучавања, изваја његову бисту. Данас готово сваки посетилац московског Етнографског института застане поред бисте Абдуабдуле Џафара ибн Мухамеда Рудакија. Учини му се да ће са полуотворених усана на лицу с испупченим јагодицама и косих, у брескрај загледаних очију, сваког тренутка потећи давно испевани стихови.

А. Р.

КАО БЕЗБРИЖНА ИГРА

Увидевши да су сви покушаји да се ишчупа из јаке струје безуспешни, Бернар се окренуо старијој девојчици и довикнуо јој да зове помоћ. Али, Никол као да није схватила шта се догађа. Све то изгледало јој је као безбрижна игра. На очеве речи само се насмејала и кренула да им се придружи. У очајању, отац је викнуо из свег гласа:

— Враћај се назад, Никол!

Његов успаничени глас пренуо је девојчицу. Оклевала је само тренутак, а онда свом снагом запливала према обали.

Сваки пут када би изашао на површину, Бернар је, уздижући десну руку што је могао више, покушао да својој жени да знак да је у невољи. Али, она је била сувише далеко да би разумела његову поруку и само му је весело одмахивала.

Сали се грчевито држала за оца. Послушала је његов савет и кад год би изронила, дубоко је удахнула. Првих десетак минута добро је издржала. А онда је почела да малаксава. Бернар је осећао да њен стисак све више попушта.

Преплашена девојчица изненада се сасвим опустила.

Последњим делићем снаге Бернар је вукао Сали према површини. Морао је да издржи још мало. Ако се преда, девојчици више нема спаса. Никол ће, ваљда, успети да доведе помоћ. Само да не буде сувише касно.

Бернарова агонија трајала је бесконачних двадесетак минута. А онда је, већ потпуно исцрпљен, угледао чамац са спасиоцима.

Када се чамац приближио на десетак метара, нада у спас улила је Бернару нову снагу. Спретно је ухватио конопац који му је добачен са чамца и чврсто га обмотао око свог и Салиног тела...

Лежећи на влажном песку, Бернар дуго није могао да дође себи. У полусну који га је ускоро савладао поново се борио са снажном морском струјом. А онда га је пренуо Салин весели глас:

— Тата, ја сам гладна. Могу ли да добијем један сладолед?

М. Ш.

БИМ И БУМ

©1979 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

BABALU стрип

КАЖЕ МИ ТАТА ДА МУ ЈЕ БИЛО ДОСАДНО НА САСТАНКУ...
...А ЈА МУ КАЖЕМ...
...ШТО НИСИ ПОНЕО KOLOY'S ЖВАКАЋЕ ГУМЕ!
BABALU
KOLOY'S KOLOY'S KOLOY'S
HP Kolinska

ПОТЕРА ЗА ФАЛСИФИКАТОРОМ

ЖАН ВАЛАРДИ ПОМАЖЕ ИНТЕРПОЛУ ДА УХВАТИ ФАЛСИФИКАТОРА СПИНДЕЛА. У ТРАГАЊУ МУ ПОМАЖЕ ПРИЈАТЕЉ ЖЕЖЕН. ТРАГ ИХ ОДВОДИ У ЂЕНОВУ...

ЕВО СПИНДЕЛА! КУПИО ЈЕ СВЕ ФРАНЦУСКЕ НОВИНЕ У КОЈИМА ПИШЕ О ЊЕМУ!

ОХО! „ЧОВЕК СА ТОРБОМ КРИЈЕ СЕ У ИТАЛИЈАНСКОМ ЗАЛИВУ...“ ТАЈ СЕ НЕЋЕ ЗАДРЖАТИ ОВДЕ!

ДО ЂАВОЛА, УЛАЗИ У ХОТЕЛ!

КАКО ДА ОБАВЕСТИМ ЖАНА?

МОЛИМ КЉУЧ!

ОДМАХ!

ЧУДНО, НЕМА ГА! ДА НИЈЕ ОСТАО У ВРАТИМА? СОБАРИЦА ЋЕ ВАМ ОТВОРИТИ!

ЈАО, НАТРАПАЋЕ НА ЖАНА У СРЕД ПОСЛА!

ОВДЕ САМ ГА ОСТАВИО! СПРЕМИТЕ РАЧУН... ПОЛАЗИМ ЗА ЈЕДАН ЧАС!

У РЕДУ!

ШТА ЖЕЛИТЕ?

ТРАЖИМ ГОСПОДИНА ВАЛАРДИЈА!

У СОБИ ЈЕ! ПОЗВАЋУ ГА!

НЕ ТРЕБА! САМ ЋУ ГА ПОТРАЖИТИ!

ЗАКАСНИО САМ!

ВАШ КЉУЧ НИЈЕ КОД МЕНЕ!

ЧИНИ МИ СЕ ДА СЕ ЗНАМО ОД НЕГДЕ...

ПОГРЕШИЛИ СТЕ, НИКАД ВАС НИСАМ ВИДЕО!

1453/1

1

КАКВА ЈЕ ТО БУКА У ХОДНИКУ? ПА ТО ЈЕ ЖЕНОВ ГЛАС!

ХОЋУ СМЕСТА КЉУЧ!

ДА, ДА, ГОСПОДИНЕ!

ШТА САД?

МОРАЋУ ОВУДА!

ЈАКО ЈЕ ВАЖНО ДА ME НЕ ВИДИ!

СПРАТ НИЖЕ...

ПАЗИ ШТА РАДИШ, СУЗИ!

ЈАО, НЕКО ВИСИ!

ШТА?!

ЛОПОВ У СРЕД БЕЛА ДАНА!

ДОБАР ДАН, ГОСПОДО!

ИЗВИНИТЕ ME! ЈА САМ ЖАН ВАЛАРДИ!

МИР, ПУНЧ!

ЈА САМ ГВИДО БОРАТИ, А ОВО ЈЕ ГОСПОЂА БОРАТИ!

ДРАГО МИ ЈЕ...

А САД, ДА ВАМ ОБЈАСНИМ...

НИЈЕ ВАМ БИЛО ЛАКО?

2

ДОК СЕ НА СПРАТУ НИЖЕ ВОДЕ РАЗГОВОРИ...

ШТА ОВО ТРЕБА ДА ЗНАЧИ ТО?! НЕ ФАЛИ НИ ЈЕДАН ДО-ЛАР!

НЕКО МЕ ПРАТИ, АЛИ ОВАЈ ПУТ НИЈЕ ПОЛИЦИЈА!

ШТА МЕ БРИГА! ВАЖНО ЈЕ ДА ОДМАХ ИСПАРИМ!

ШЕФЕ, ПРОНАШЛИ СМО ПТИЧИЦУ У ХОТЕЛУ „ВЕРДИ"!

БРАВО! ДОБИЈЕШ ЕКИПУ СА КОЛИМА И НЕ ВРАЋАЈ СЕ БЕЗ ТОРБЕ!

САД МЕ ЈУРЕ: ПОЛИЦИЈА, ОРГАНИЗАЦИЈА И ЈОШ НЕКО... ИМАМ ИДЕЈУ!

НАПУНИЋУ ЏЕПОВЕ, КИДНУЋУ ИЗ ХОТЕЛА, А ТОРБУ ЋУ ОСТАВИТИ!

ЈЕСТЕ ЛИ СИГУРНИ ДА МИ ЈЕ ПРИЈАТЕЉ ТУ?

ЈЕСАМ, ПОЗВАЋУ ГА!

ИЗВИНИТЕ, ПРОМЕНИО САМ ОДЛУКУ! ОСТАЈЕМ ЈОШ ЈЕДНУ НОЋ!

!?!

У РЕДУ, ГОСПОДИНЕ!

ДО ВИЂЕЊА!

ЧУДАН ЧОВЕК!

САД ЋУ ДА ПОЗОВЕМ ВАШЕГ ПРИЈАТЕЉА!

НЕ ТРЕБА, ЕВО МЕ! ХАЈДЕМО У СОБУ, ЖЕЖЕН! ИМА ПУНО НОВОСТИ!

ДА ИСКОРИСТИМО СЛИНДЕЛОВО ОДСУСТВО! ВИДЕО ЈЕ ИСПРЕТУРАН КОФЕР ПА ЋЕ КИДНУТИ!

СОБУ ЈЕ ЗАДРЖАО ЗА ЈОШ ЈЕДНУ НОЋ, ИАКО ЈЕ ОТКАЗАО ПРЕ НЕКОЛИКО МИНУТА!

ШТА КАЖЕШ? БРЗО У ЊЕГОВУ СОБУ!

НЕЋЕ ТАЈ ОСТАТИ! НОВАЦ, ЈЕ ПОКУПИО ИЗУЗЕВ ДВА-ТРИ СВЕЖЊА!

И ТОРБУ ЈЕ ОСТАВИО ДА БИ ЗАВАРАО ТРАГ!

ПРЕНЕЋЕМО ТОРБУ У МОЈУ СОБУ И НА МИРУ ЈЕ ПОГЛЕДАТИ!

НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕМО НЕШТО НАЋИ! НИЈЕ ОН БУДАЛА!

ДВА ЧАСА КАСНИЈЕ...

ЈЕСИ ЛИ ШТА НАШАО?

НИШТА! САМО НОТЕС СА ШИФРАМА КОЈЕ НЕ РАЗУМЕМ!

ДАН КАСНИЈЕ...

НИ ТРАГА ОД СПИНДЕЛА У ЂЕНОВИ!

У ШКРИПЦУ СМО!

ЗА ТО ВРЕМЕ, НЕДАЛЕКО ОД ХОТЕЛА...

ШЕФЕ, НИЈЕ СЕ ВРАТИО! НЕСТАО ЈЕ, АЛИ БЕЗ ТОРБЕ!

КРОЗ ТРИ ДАНА...

ОВОГ ПУТА ДИЖЕМ РУКЕ ОД СПИНДЕЛА! ХОЋУ МАЛО СЛОБОДЕ!

СЕЋАШ ЛИ СЕ АВИЈАТИЧАРА НЕТИЈА! ПОЗИВА НАС ДА ВЕЧЕРАС ИЗИЂЕМО ЗАЈЕДНО!

ПРОСЛАВЉА ОДЛАЗАК КОЛЕГЕ ЗА БРАЗИЛ!

СЈАЈНО! ДА ПРЕДАХНЕМО МАЛО!

НЕКОЛИКО ЧАСОВА КАСНИЈЕ...

ОВО ЈЕ МОЈ ПРИЈАТЕЉ, БОРЂО ТИЦО, КОЈИ СУТРА ОДЛАЗИ ЗА ТАБАТИНГУ!

ТАБАТИНГА... ПОДСЕЋА МЕ НА НЕШТО!

ЈЕ ЛИ ТАБАТИНГА У БРАЗИЛУ?

ДА! ТАМО САМ ДОБИО ПОСАО КОД НЕКОГ НАСТРАНОГ БОГАТАША КОЈИ ИМА КАНЦЕЛАРИЈЕ У СРЕД ПРАШУМЕ!

САД САМ СЕ СЕТИО!

ТАБАТИНГА ЈЕ ЈЕДНО ОД ТАЈАНСТВЕНИХ ИМЕНА ИЗ СПИНДЕЛОВОГ НОТЕСА!

ШТА ХОЋЕТЕ ДА КАЖЕТЕ?

РЕЧ ЈЕ О НОТЕСУ ПРИПАДНИКА БАНДЕ ЗА ПРАВЉЕЊЕ ЛАЖНОГ НОВЦА! ИЗГЛЕДА ДА СТЕ БАШ КОД ЊИХ АНГАЖОВАНИ!

НИЈЕ ВАЉДА?

ИМАМ ЈЕДАН ПРЕДЛОГ! ДА ЛИ ВАМ ЈЕ ЈАКО СТАЛО ДА ИДЕТЕ?

МОЈ ПРИЈАТЕЉ ИДЕ ЈЕДИНО ЗАТО ШТО МУ ЈЕ НОВАЦ ЈАКО ПОТРЕБАН!

ЈЕСТЕ, ТРЕБА ДА СЕ ЖЕНИМ!

ОДЛИЧНО! ОН-ДА БИХ ЈА МОГАО ДА ИДЕМ УМЕСТО ВАС!

ШТА? А ЗНАТЕ ЛИ ВИ ДА ПИЛОТИРАТЕ?

СВАКАКО!

У СПИНДЕЛОВОЈ ТОРБИ НАШАО САМ ГОМИЛУ ДОЛАРА! САМО РЕЦИТЕ КОЛИКО ВАМ ТРЕБА? А ДА ЛИ ВАС ТАМО НЕКО ЗНА?

НЕ! ЈЕДАН ПРИЈАТЕЉ КОЈИ ТАМО РАДИ ДАО ЈЕ МОЈУ АДРЕСУ...

...А ПОЗИВ САМ ДОБИО ТЕЛЕГРАФСКИ!

ПРИХВАТИ, СТАРИ МОЈ!

СЈАЈНО! ИДЕМ УМЕСТО ВАС!

СУТРА ЋЕМО СВЕ ДА СРЕДИМО, А САДА ДА ПРОСЛАВИМО МОЈ ОДЛАЗАК!

КРОЗ НЕКОЛИКО ДАНА...

САД САМ ИТАЛИЈАНСКИ ПИЛОТ БОРБО ТИЦО И НЕ ЗНАМ ШТА ЋЕ У РИЈУ ЧЕКА!

ЧУДНО ДА ЈЕ САСТАНАК У РИЈУ А НЕ НА АЕРОДРОМУ!

НАЈКРИТИЧНИЈИ ТРЕНУТАК ЈЕ САСТАНАК С ТИЦОВИМ ПРИЈАТЕЉЕМ!

ЗНАК ПРЕПОЗНАВАЊА ЈЕ ЧАСОПИС „СЛИРУ" СА ЗАВРНУТИМ УГЛОМ!

КАКО СТЕ, ГОСПОДИНЕ ТИЦО? ЈА САМ ЧЕК!

ЛОЗИНКА... ЈА САМ ЧЕК...

КАКО СТЕ, ЧЕК?

САСТАНАК ЈЕ У РИЈУ ЗАТО ШТО ОВДЕ ПРЕУЗИМАМО НОВ АВИОН, ЈЕР СЕ СТАРИ ЗАПАЛИО!

А ШТА ЈЕ СА ПИЛОТОМ ЧОМ?

TAXI

НА ЖАЛОСТ, НАСТРАДАО ЈЕ!

ЈАДНИ ЦО!

ЈАДНИК, АЛИ ЊЕМУ ИМА ОВО ДА ЗАХВАЛИМ!

НОВИ АВИОН! СУТРА ГА ПРЕУЗИМАМО! ЕВО И АДРЕСЕ ВАШЕГ ХОТЕЛА! ДО ВИЂЕЊА!

ТО ЈЕ ХИДРОАВИОН ТИПА АЛБАТРОС КОЈИ СЕ УПОТРЕБЉАВА У АМЕРИЧКОЈ МОРНАРИЦИ! ИНТЕРПОЛ ЋЕ МЕ ЛАКО НАЋИ!

ДОБРО ТЕ САМ СА ЖЕЖЕНОМ УГОВОРИО ТРИК ОКО ПРЕПИСКЕ, ЈЕР МЕ СИГУРНО ПРАТЕ!

ЧАС КАСНИЈЕ...

НИШТА НАРОЧИТО, ЏЕК! КУПИО ЈЕ РАЗГЛЕДНИЦЕ И САД ЈЕ У СОБИ!

САД НЕМОЈ ВИШЕ ДА ИЗИГРАВАШ ТАКСИСТУ ВЕЋ ЛОРТИРА... И, ПРОВЕРИ ЊЕГОВУ ПОШТУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ЈЕДНА КАРТА ЗА ЖЕЖЕНА, А ДРУГА ЗА ТИЦОВУ ВЕРЕНИЦУ? ИМАМ ЛЕПАК...

... ЈОШ САМО ДА ИХ ЗАЛЕПИМ ЈЕДНУ ПРЕКО ДРУГЕ? ИЗГЛЕДАЋЕ КАО ЈЕДНА!

МОЛИМ ВАС, ПРЕДАЈТЕ ОВО НА ПОШТУ!

У РЕДУ!

ПЕТ МИНУТА КАСНИЈЕ...

РАЗГЛЕДНИЦА ЗА ВЕРЕНИЦУ... ДИРЉИВО... ПРОЧИТАЈ МИ... У РЕДУ... МОЖЕ?

СУТРАДАН...

ТАЧНИ СТЕ! ТО ЈЕ ДОБРА ОСОБИНА!

ПО ЏЕКОВОМ НАЛОГУ ВАЛАРДИ ЈЕ КРЕНУО ПРЕМА ЗАПАДУ...

ОНАЈ ЗЕЛЕНИ ЛОЈАС ЈЕ ПРАШУМА КОЈА ЋЕ ВАМ СЕ ЗГАДИТИ!

АКО ВОЛИТЕ МИР И УСАМЉЕНОСТ НЕЋЕ ВАМ БИТИ ЛОШЕ!

А ЛОСАО?

ШЕФ ЋЕ ВАМ ОБЈАСНИТИ! НИШТА НАРОЧИТО! СНАБДЕВАЊЕ БАЗЕ...

НЕКОЛИКО ЧАСОВА КАСНИЈЕ...

ОВО ЈЕ ЂОРЂО ТИЦО, ШЕФЕ!

ШТА ПИЈЕТЕ?

МИЛО МИ ЈЕ!

ПОСАО ЈЕ ЛАК! ИМАЋЕТЕ СВЕ И КРОЗ ГОДИНУ ДАНА ВРАТИЋЕТЕ СЕ КАО БОГАТАШ! САМО ЗАХТЕВАМ ПОТПУНУ ДИСКРЕЦИЈУ!

ЛО ПОВРАТКУ У ИТАЛИЈУ И ДАЉЕ ОСТАЈЕМО У ВЕЗИ, ЗА ШТА ЋЕТЕ БИТИ ЛЕПО НАГРАЂЕНИ! ВАЖНА ЈЕ ДИСКРЕЦИЈА... БРБЉИВОСТ КАЖЊАВАМО!

ВОДИТЕ РАЧУНА, МИ СВЕ МОЖЕМО! ЏЕК, ОДВЕДИ ГА У ЊЕГОВ БУНГАЛОВ!

СИГУРНО ВАМ СВЕ ИЗГЛЕДА ЧУДНО, АЛИ ДОЋИ ЋЕ ВАМ СЕ!

ПОМАЛО ТАЈАНСТВЕНО, АЛИ ТО МЕ СЕ НЕ ТИЧЕ!

СТИГЛИ СМО! ОВДЕ ЈЕ СТАНОВАО ЏО!

ОВДЕ ЈЕ КОМАНДА ЗА ПОКРЕТНЕ СТЕПЕНИЦЕ!

1455/7

СУТРА УЈУТРУ ТРЕБА ДА ПРЕВЕЗЕТЕ ПРВИ ТОВАР! ЛЕПО СЕ ОДМОРИТЕ!

ХВАЛА! ДО ВИЂЕЊА ДО СУТРА!

СУТРАДАН...

ТОВАР ЈЕ ВЕЋ УКРЦАН! САД ЋЕМО И МИ!

ПРЕЋИ ЋЕМО ДЕО ОКЕАНА, СПУСТИЋЕМО КОНТЕЈНЕРЕ ПАДОБРАНОМ И ВРАЋАМО СЕ!

КАКО ВИ КАЖЕТЕ!

СВЕ ЈЕ ЈЕДНОСТАВНО! ВИДИТЕ РТ 35? ТУ ЈЕ КРАЈ ПУТА!

ЛЕТ ЧАСОВА КАСНИЈЕ...

ПРИБЛИЖИЛИ СМО СЕ! УКЉУЧИЋУ РАДИОКОМПАС!

ЕВО ДИКТИРАЈМ ВАМ КУРС КОЈИ ТРЕБА ДА СЛЕДИМО... 45°... 44°... 46°... 44°... 45°...

...45°... СТОЈ! СПУШТАЈТЕ СЕ И КРУЖИТЕ ДОК НЕ УГЛЕДАТЕ ЛУТОКАЗ...

...ТО ЈЕ КУПА СА ОГЛЕДАЛИМА КОЈА ОДБИЈА СВЕТЛОСТ!

ЕНО ТАКО НЕШТО!

САД СЕ СПУШТАЈТЕ? ОБАВЕСТИЋУ ИХ!

ЗНАЧИ, ТУ ЈЕ ТАЈАНСТВЕНА ПОДВОДНА БАЗА!

САРГАСКО МОРЕ, А АЛГЕ СУ ОДЛИЧНА КАМУФЛАЖА ЗА ПОДМОРСКУ БАЗУ...

ВЕОМА ОРИГИНАЛНО!

1455/8

ДА! ВИДИМ, ИСКРЕНИ СТЕ?.

ТРЕБА МУ ЗАМАЗАТИ ОЧИ!

НИСАМ ПРЕДВИДЕО ОВОЛИКУ ТАЈАНСТВЕНОСТ, АЛИ НОВАЦ МИ ТРЕБА И ПРЕДЛАЖЕМ ДА ОДСАД РАДИМ СВОЈ ПОСАО А ВАШ ME НЕ ИНТЕРЕСУЈЕ! СЛАЖЕТЕ СЕ?

ВАЖИ! ЕНО, ПОЈАВЉУЈЕ СЕ КУЛА!

ПРИМАКНИТЕ ЈОЈ СЕ! САД ЋЕ МОМЦИ ИЗВУЋИ УЖЕ!

ХЕЈ!

ШАЉЕМО ВАМ ДВА САНДУКА „ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА"!

ПОЛА ЧАСА КАСНИЈЕ...

ГОТОВО ЈЕ! ЕВО ПОРУКЕ ЗА ШЕФА!

ХВАЛА, ЕДИ! САД СЕ МОЖЕМО ВРАТИТИ!

ЕВО ИЗВЕШТАЈА, ШЕФЕ!

КАКО НОВАЈЛИЈА?

ОДЛИЧНО! КАД САМ МУ ПОМЕНУО ПОДМОРСКУ БАЗУ РЕКАО ЈЕ ДА ГА СЕ НИШТА НЕ ТИЧЕ СЕМ ПОСЛА И НОВЦА!

ЈЕ ЛИ?

ШТО МАЊЕ ЗНА, ТО БОЉЕ!

БУДИ РЕЗЕРВИСАН, ЏЕК! СЛИНДЕЛ ЈЕ ЈОШ ЖИВ И ТО МЕ БРИНЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ У ВАЛАРДИ-ЈЕВОМ БУНГАЛОВУ...

САД ЈОШ ДА ИЗМИСЛИМ КАКО ДА СЕ ОДАВДЕ ИЗВУЧЕМ И ПРОНАЂЕМ ЖЕЖЕНА?

ЛЕЛО СУ СМИСЛИ ТУ СВОЈУ ФАБРИКУ ИСПОД МОРА И АЛГИ...

...И ПРАВЕ ЛИ ПРАВЕ ЛАЖНИ НОВАЦ? АЛИ ЈОШ НЕМАМ ДОКАЗЕ!

ПОСЛЕ ОСАМ ДАНА...

ТРЕБЕ ПУТОВАЊЕ, А НИКАКО ДА СЕ ПОВЕЖЕМ С ЖЕЖЕНОМ!

НЕШТО СИ ЗАМИШЉЕН, ТИЦО?

УМОРАН САМ?

КАД БИ САМО ЗНАО ШТА МИСЛИМ!

ТРИ ЛЕТА ЗА НЕКОЛИКО ДАНА ЈЕ МНОГО! ОДМОРИ СЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ДО ЂАВОЛА, ШТО ИХ НЕМА!?

ХЕЈ, ВАС ДВОЈЕ! МОРАТЕ ОДМАХ КРЕНУТИ!

ШТА СЕ ДЕСИЛО?

БОЛЕСНИК У БАЗИ!

ПА ИМАЈУ ЛЕКАРА!

ЛЕКАР СЕ РАЗБОЛЕО! ТРЕБА ГА ЕВАКУИСАТИ!

АЛИ, ТИЦО ЈЕ ЈАКО УМОРАН!

НЕМА ВЕЗЕ, ИДЕМО!

ЧАС КАСНИЈЕ...

ОВА ЛАЖ ЋЕ ДОБРО ДОЋИ!

ЧЕК, ЈА САМ НЕКАД СТУДИРАО МЕДИЦИНУ!

ОДЛИЧНО! МОЖЕТЕ ГА ПОГЛЕДАТИ!

ЕНО ПУТОКАЗА!

МОРЕ ЈЕ НАДОШЛО, АЛИ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ ИЋИ!

НЕКОЛИКО ТРЕНУТАКА КАСНИЈЕ...

ЗДРАВО! КАКО МУ ЈЕ?

ЛОШЕ! ТРЕБА ХИТНО РЕАГОВАТИ ЈЕР МОРЕ СВЕ ВИШЕ РАСТЕ!

САД ДОБРО ДА ОТВОРИМ ОЧИ!

ПОЖУРИ, ТИЦО!

НАШ НОВИ ПИЛОТ СЕ ПОМАЛО РАЗУМЕ У МЕДИЦИНУ! МОЖДА БИ МОГАО...

ТРЕБА ГА ШТО ПРЕ НОСИТИ! ОН МИСЛИ ДА ЈЕ СЛЕПО ЦРЕВО!

ВЕЋ ЈЕ НА НОСИЛИМА!

БАШ МИ СЕ НЕДА!

ЈЕ ЛИ КОД ВАС СВЕ У РЕДУ?

ЈЕСТЕ! РЕЦИТЕ ШЕФУ ДА ДОБРО НАПРЕДУЈЕМО...

...И ДА СУ НОВЧАНИЦЕ ОД СТО ДОЛАРА ЈУЧЕ ЗАВРШЕНЕ!

ЛСТ!

ОПРЕЗНО! НОВИ ПИЛОТ НИЈЕ У ТОКУ!

НИСАМ ЗНАО! ТЕСТОВИ СУ БЕСПРЕКОРНИ, ИМИТАЦИЈА САВРШЕНА!

ПРАВИЋУ СЕ ДА НИШТА НИСАМ ЧУО!

1455/11

АВИОН СА БОЛЕСНИМ ЛЕКАРОМ НАПУШТА БАЗУ...

НЕКОЛИКО ЧАСОВА КАСНИЈЕ...

КАКО МУ ЈЕ, ЏЕК?

ПОТРЕБНА ЈЕ ОПЕРАЦИЈА!

МОРАМО ХИТНО ДА ПРОНАЂЕМО НОЋАС ЛЕКАРА!

АЛИ, НАЈБЛИЖИ ЈЕ ПЕТСТО КИЛОМЕТАРА ОДАВДЕ!

ИЋИ ЋЕТЕ И ДАЉЕ! ПРВО ТРИ ЧАСА ОДМОРА! ОПЕРИСАЋЕ ГА ХИРУРГ ОРТЕС КОЈИ ЖИВИ У СВОЈОЈ ВИЛИ!

ЈЕСТЕ ЛИ СИГУРНИ ДА ЈЕ ХИРУРГ ТАМО?

НЕ РАДИМ НИШТА НАПАМЕТ! ПРОВЕРЕНО ЈЕ! ИДИ САД И СПАВАЈ!

У РЕДУ, ШЕФЕ!

ЈОШ НЕШТО, ПИЛОТ ТИЦО НЕ СМЕ ДА ИЗИЂЕ ИЗ АВИОНА ЗА ВРЕМЕ ОПЕРАЦИЈЕ!

ТРИ ЧАСА КАСНИЈЕ...

БУДИ СЕ, ЂОРЂО! ВРЕМЕ ЈЕ!

СПРЕМНИ СМО?

СА ГИТАРОМ ЋЕТЕ УБЕДЉИВИЈЕ ИЗГЛЕДАТИ КАО КАМЕРИ!

ОСТРВО! ЧЕТИРИ БУН-ГАЛОВА ЛЕВО! ПРИБЛИЖАВА-МО СЕ ПРИТОЦИ ГУАРАНДО ГДЕ МЕЊАМО КУРС!

ЈЕСИ ЛИ УМО-РАН, БОРБО? ХОЋЕШ ЛИ НЕШТО?

КАФУ? А О УМО-РУ ЈЕ ЈОШ РАНО ДА СЕ ГОВО-РИ?

ЕВО ГУАРА-НА-ДА!

СТИГЛИ СМО! САКРИЈ АВИОН У ОНАЈ МАЛИ ЗА-ЛИВ!

ИЗВИНИ, АЛИ ШЕФ ЈЕ ИЗРИЧИТО ЗА-БРАНИО ДА ИЗ-ЛАЗИШ ИЗ АВИОНА!

И ЈА БИХ ИСТО УРАДИО! БАР ЋУ ДА ДРЕМНЕМ!

ЈА СА ТИМ НИШ-ТА НЕМАМ... ТИ СИ МИ ЈАКО ДРАГ, БОРБО!

И ТИ МЕНИ! А САД ДА СЕ ОДМОРИМ АКО ХОЋЕ-ТЕ ОДМОР-НОГ ПИЛОТА!

ЈЕСТЕ ЛИ СПРЕМ-НИ, ГОС-ПОДИНЕ ЏЕК?

ЕВО МЕ!

ЕНО ДОКТОРОВЕ ВИЛЕ! ТАМО ЛЕВО ЋЕМО СЕ ИСКРЦАТИ!

У ДОКТОРОВОЈ ВИЛИ...

СРЕЋОМ, ОВАКВЕ СТВАРИ СЕ ДЕШАВАЈУ САМО У РОМАНИМА!

ДОБРО ВЕЧЕ, ГОСПОДИНЕ!

ШТА ЖЕЛИТЕ У ОВО ДОБА?

МОЖЕТЕ ЛИ НАМ РЕЋИ ГДЕ ДА НАЂЕМО ЛЕКАРА?!

ЈА САМ ЛЕКАР! ШТА СЕ ДЕСИЛО?

ИМАМО СРЕЋУ! МИ СМО КАМПЕРИ! ЈЕДАН ДРУГ ЈЕ ПОВРЕДИО НОГУ!

ПОЛАЗИМ ОДМАХ!

НЕШТО СУ МИ СУМЊИВИ!

ДА УЗМЕМ ПИШТОЉ, НИКАД СЕ НЕ ЗНА!

ГОТОВ САМ! МОЖЕМО КРЕНУТИ!

ЛЕТ, ТИ ЋЕШ НАМ ПОКАЗИВАТИ ПУТ!

СТАНИТЕ, ДОКТОРЕ, И НЕ МИЧИТЕ СЕ!

1455/14

НАМА, У СТВАРИ, ТРЕБА ХИРУРГ ЗА ХИТНУ ОПЕРАЦИЈУ НА МЕСТУ КОЈЕ НЕ СМЕТЕ ВИДЕТИ; ЗАТО ЋЕМО ВАМ ВЕЗАТИ ОЧИ! ХОНОРАР ЈЕ ТОЛИКИ ДА ЋЕТЕ БРЗО СВЕ ЗАБОРАВИТИ!

КАКВА ОПЕРАЦИЈА?

СЛЕПО ЦРЕВО!

ОНДА МОРАМ ДА СЕ ВРАТИМ ПО ИНСТРУМЕНТЕ!

САМО НЕ ПРАВИТЕ ГЛУПОСТИ!

У ВИЛИ...

УЗЕО САМ СВЕ! МОЖЕМО ДА ИДЕМО!

ТРЕНУТАК!

ИМАТЕ ПУНО НОВИНА! ТАМО ГДЕ ИДЕМО ЈАКО СМО ИЗОЛОВАНИ!

ПОНЕСИТЕ ИХ АКО ХОЋЕТЕ!

НЕКОЛИКО ЧАСОВА КАСНИЈЕ...

СТИГЛИ СМО, ДОКТОРЕ! МОЖЕМО ДА ВАМ ОДВЕЗЕМО ПОВЕЗ!

ГОТОВО?

УФ, БАШ ЈЕ НЕПРИЈАТНО!

ОВУДА, ДОКТОРЕ?

ЂОРЂО, НЕ УДАЉАВАЈ СЕ СУВИШЕ!

ЈА ЋУ ОВДЕ СПАВАТИ!

ЈЕДИНСТВЕНА ПРИЛИКА ДА ДОКТОРУ НЕКАКО ДОТУРИМ ПОРУКУ!

САМО, КАКО ДА ТО ИЗВЕДЕМ НЕОПАЖЕНО?

БАР ДА НАПИШЕМ ПОРУКУ ДОК САМ САМ!

А, ЕВО, ПРИЛИКЕ! СТАВИЋУ У ПОВЕСКУ ЗА ОЧИ!

ЈЕДАН ЧАС КАСНИЈЕ...

ХЕЈ, БОРБО, СПРЕМИ СЕ ЗА ПОЛАЗАК!

УХ, ШТО САМ СЛАБАО!

ДА ЗАВЕЖЕМ ДОКТОРУ ПОВЕСКУ?

МОЖЕШ!

ШТА МЕ ОВАЈ ЛУПКА ПО ГЛАВИ!

ПОНОВО! КАО ДА ЈЕ НЕКИ ЗНАК!

ДА НИСАМ СУВИШЕ СТЕГАО?

ДОБРО ЈЕ?

ХАЈДЕМО!

У ЗОРУ...

ЗБОГОМ!

ДОКТОРЕ, НАЛАЗИТЕ СЕ СТО МЕТАРА ОД КУЋЕ! У ЏЕПУ ЈЕ ХОНОРАР! ТЕК КРОЗ ДЕСЕТ МИНУТА ОДВЕЖИТЕ ПОВЕЗ И КРЕНИТЕ! ЗБОГОМ! ИЗВИНИТЕ!

ВАЉДА ЈЕ ВЕЋ ПРОШЛО ДЕСЕТ МИНУТА!

МОРАМ ОДМАХ ДА ПОГЛЕДАМ У ЕНЦИКЛОПЕДИЈУ!

ГДЕ СТЕ ТО БИЛИ, ГАЗДА?

НИШТА МЕ НЕ ПИТАЈТЕ! БОЉЕ СПРЕМИТЕ ДОБАР ДОРУЧАК!

ДА ВИДИМО... МОРЗЕОВА АЗБУКА... А, ЕВО!

ПОВЛАКА... ТАЧКА... ПОВЛАКА! ТО ЈЕ ПОЗИВ ДА СЕ ПРЕДА ПОРУКА!

ЗНАЧИ, НИСАМ СЕ ПРЕВАРИО! АЛИ, КАКВА ПОРУКА?

У ЏЕП МИ НИЈЕ НИШТА СТАВИО! ДА НИЈЕ У ПОВЕСЦИ...

А, ЕВО ЏЕДУЉЕ!

16

1455/16

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ, ХИЉАДЕ КИЛОМЕТАРА ОД БРАЗИЛСКЕ ПРАШУМЕ...

КАКО САМ САМО МОГАО ДА ГА ПУСТИМ ДА ИДЕ!

БАШ САМ БУДАЛА! КАО ДА САМ МОГАО ДА ГА СПРЕЧИМ!

ДА... ШТА? КАД...

ПОРУКУ ЈЕ ПОСЛАО ПО ЈЕДНОМ БРАЗИЛЦУ...

ЕВО ПОРУКЕ... ОТКРИО САМ ПОДМОРСКУ БАЗУ, ПОЗИЦИЈА 66°30 З- 24° N, ЈА САМ У КОПНЕНОЈ БАЗИ...

... НА ОБАЛИ НЕКЕ РЕКЕ. ОД ДОКТОРОВЕ ВИЛЕ ИДЕ СЕ НИЗВОДНО ДО УШЋА У ДРУГУ РЕКУ, ПА ОНДА 600 КМ ДО БАЗЕ НИЗ ОВУ РЕКУ...

УРА! ЖИВ ЈЕ! ДОЛАЗИМ ОДМАХ!

ШТА ЧЕКАТЕ? ДА НАСТРАДА?

ВАС ЧЕКАМО! АМЕРИЧКЕ ОБАЛСКЕ СТРАЖЕ ВЕЋ ТРАГАЈУ ЗА ТАЈАНСТВЕНОМ БАЗОМ!

ОДМАХ МОРАМО ДА ИДЕМО! МОЖДА СУ ЧАСОВИ У ПИТАЊУ!

АВИОН ИДЕ ТЕК КРОЗ ТРИ ЧАСА! МЕСТА СУ РЕЗЕРВИСАНА!

ПРЕБАЦИЋЕМО СЕ У ВОЈНИ АВИОН КОЈИ ЋЕ НАС ИСТРЕСТИ КАО ПАДОБРАНЦЕ!

ШТА?! ПАДОБРАНОМ?!

НАРАВНО! КАКО БИСМО ДРУКЧИЈЕ!

КАСНИЈЕ...

СПРЕМИТЕ СЕ!

БРАЗИЛСКА ПОЛИЦИЈА ЈЕ ОТКРИЛА МЕСТО! ТО СУ ИНСТАЛАЦИЈЕ НЕКЕ ВЕЛИКЕ ПЕТРОЛЕЈСКЕ ФИРМЕ...

ХМ! МОЖДА ЈЕ СВЕ ТО САМО КАМУФЛАЖА!

ЗА ТО ВРЕМЕ У КОПНЕНОЈ БАЗИ КОД „ШЕФА"...

ДО ЂАВОЛА! ЈЕ ЛИ МОГУЋЕ?!

ЦЕК! ОДМАХ ДОЂИ! ВЕОМА ЈЕ ХИТНО!

ШТА СЕ ДЕСИЛО?

ПРОЧИТАЈ РУБРИКУ „ВЕНЧАНИ" ИЗ НОВИНА КОЈЕ СИ ДОНЕО ОД ДОКТОРА?

ГОСПОДИН БОРБО ТИЦО И ГОСПОЂИЦА ЏИНА ПЕЛЕГРИНИ ПОЗИВАЈУ НА ВЕНЧАЊЕ..." ШТА ОВО ЗНАЧИ?

ЗНАЧИ...

...ДА ТАЈ ПИЛОТ НИЈЕ ТИЦО? ОСЕТИО САМ ЈА ДА ЈЕ ШПИЈУН!

СЛУШАЈ ЏЕК, СМЕСТА ГА УХВАТИ И СРЕДИ АКО ЈЕ ОБАВЕСТИО ОНЕ ЗА КОЈЕ РАДИ!

ПИТАМ СЕ САМО КАКО ЈЕ МОГАО ДА УСПОСТАВИ ВЕЗУ!

ЧУЈЕШ, АВИОН?

У ТОМ ТРЕНУТКУ...

ХОП!

КАКО ЋУ КАД НИКАД НИСАМ СКАКАО...

ЗА ТО ВРЕМЕ ВАЛАРДИ СЕ ОДМАРА НА СВОЈОЈ ТЕРАСИ...

КАКО ЈЕ ОВДЕ МИРНО? ЈЕДИНО ОВАЈ АВИОН!

ШТО ЛИ СЕ ЏЕК МОТА У СЕНЦИ?

ЗДРАВО, ЏЕК! КАКО ЈЕ?

ЉУШЕ! ТИ НИСИ БОРБО ТИЦО?

А КО САМ, ОНДА?

ЉУШЕ МИ СЕ ПИШЕ!

САД НИЈЕ НИ ВАЖНО! ЗА НАС СИ ВЕЋ ОСУЂЕН! ПА ИПАК...

ШТА ПА ИПАК?

ВЕОМА СИ МИ ДРАГ, ПА ЋУ УРАДИТИ НЕШТО ЗА ТЕБЕ!

1455/18

ЗАШТО СИ СА ОВИМ ЉУДИМА, ЏЕК?

БЕЖИ У ЏУНГЛУ! ШАНСЕ СУ ТИ МАЛЕ! ЈА ЋУ РЕЋИ ДА ТЕ НИСАМ НАШАО... ЗБОГОМ!

НЕ ГУБИ ВРЕМЕ, БЕЖИ!

СЛУШАЈ! ОБАВЕСТИЋУ САМ ПОЛИЦИЈУ! БЕЖИ ОДАВДЕ!

ЗБОГОМ!

ЗБОГОМ!

МОРАМ ШТО ВИШЕ ДА СЕ УДАЉИМ! АЛИ, АКО ЈЕ ПОРУКА ПОСЛАТА ТРЕБА ДА САМ ТУ!

ОХ! НЕКО ВИСИ!

ПАДО-БРАНАЦ УПЕТЉАО У ГРАНЕ!

БЕЗ СВЕСТИ ЈЕ, ЈАДНИК! СИГУРНО ЈЕ ИЗ ОНОГ АВИОНА ОД МАЛОПРЕ!

ПА ТО ЈЕ ЖЕЖЕН!

ЖАН?! ИЗГЛЕДА ДА МИ СЕ ПРИЧИЊАВА!

НЕ САЊАШ, ЖЕЖЕНЕ! ЈА САМ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ЗНАЧИ ТАКО... ТРЕБА СВЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ УНИШТИТИ, А МИ ЋЕМО ПОБЕЋИ ХИДРОАВИОНОМ! ВАЉДА ЈОШ ЗНАМ ДА ВОЗИМ!

ПАЗИ, НЕКО ДОЛАЗИ!

ТО СУ МОЈИ ПРИЈАТЕЉИ, ПАДОБРАНЦИ!

ЗДРАВО!

ПРОНАШАО САМ СВОГ ПРИЈАТЕЉА ВАЛАРДИЈА!

НЕ ЗНАМ КО ЈЕ КОГА ПРОНАШАО!

БЛИЖИ СЕ НОЋ! ШТА ПРЕДЛАЖЕТЕ, ВАЛАРДИ? ВИ ЗНАТЕ ТЕРЕН!

ПРВО ДА УЗМЕМО ХИДРОАВИОН, А ЖЕЖЕН И ЈА ЋЕМО НАПАСТИ ШЕФОВ БУНГАЛОВ!

ЧУЈЕТЕ ЛИ ЗВУК АВИОНА?

ПА ТО ЈЕ ХИДРОАВИОН! КО ЛИ ПИЛОТИРА?!

ТРАС!

НЕКОЛИКО ТРЕНУТАКА КАСНИЈЕ...

НИСУ БИЛИ МНОГО ВЕШТИ!

ЈАДНИ, ЦЕК!

ЗА ТО ВРЕМЕ НА МОРУ...

НАША МИСИЈА ЈЕ, ИЗГЛЕДА, ЗАВРШЕНА!

СВОЈУ „РОБУ" СУ СИГУРНО ЕВАКУИСАЛИ ПРЕ НЕГО ШТО СУ БАЗУ ДИГЛИ У ВАЗДУХ!

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ...

НАША САРАДЊА ЈЕ БИЛА ОДЛИЧНА, ВАЛАРДИ!

ПА ТО ЈЕ СВЕ ЖАНОВА ЗАСЛУГА!

ЊИХОВА ПРОИЗВОДЊА ЛАЖНОГ НОВЦА ИМАЛА ЈЕ ИНДУСТРИЈСКИ КАРАКТЕР И УСКОРО БИ ИЗАЗВАЛА КАТАСТРОФУ НА СВЕТСКОМ ТРЖИШТУ!

ФАЛСИФИКОВАЊЕ ЈЕ БИЛО САВРШЕНО!

ЧЕСТИТАМО, ВАЛАРДИ!

СУТРАДАН...

ХОЋЕМО ЛИ НА ПЕЦАЊЕ, МАЛИ?

ТИ НА ПЕЦАЊЕ?! ПА НА ПРВОЈ КРИВИНИ ЋЕШ НАТРАПАТИ НА НОВУ АВАНТУРУ!

КРАЈ

ВРТ СМРТИ

ЏЕНОВА У ДОВА ИНВАЗИЈЕ ФРАНЦУЗА...

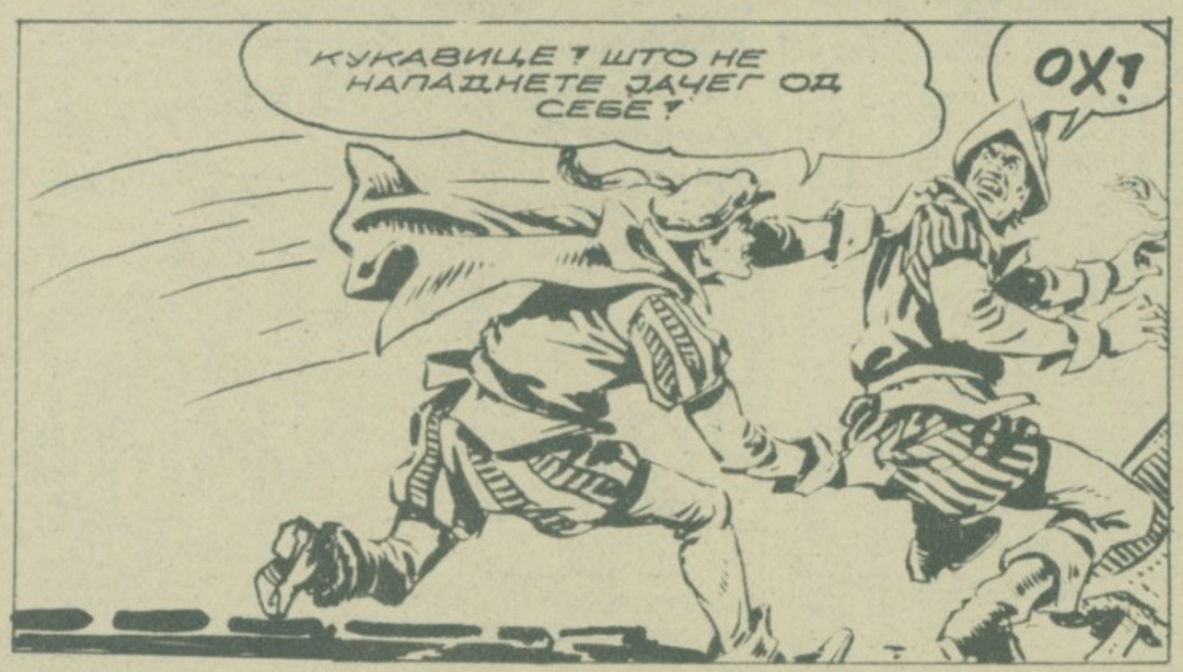

ОСВАЈАЧИ СУ ПЉАЧКАЛИ...

...И ПАЛИЛИ...

ДА СЕ ЈАВИМ СВОЈОЈ ЈЕДИНИЦИ?

УПОМОЋ!
ШТА?

УПОМОЋ!
ЕВО МЕ!
УБУТКАЈ ЈЕ!

КУКАВИЦЕ! ШТО НЕ НАПАДНЕТЕ ЈАЧЕГ ОД СЕБЕ?
ОХ!

ГУБИТЕ СЕ!
ОХ!
21

ВРТ СМРТИ

МРЗИМ БЕД-НИКЕ КАО ШТО СТЕ ВИ?
ШТА САД КАЖЕТЕ?
И НЕ ВРАЋАЈТЕ СЕ ВИШЕ!
ДРАГО МИ ЈЕ ДА САМ НАШАО У ПРАВИ ЧАС!
НЕ ЗНАМО КАКО ДА ВАМ ЗАХВАЛИМО!
КАКО СЕ ЗОВЕТЕ?
ЕСЦИПИОН УРБИНО!
УРБИНО! ТО ЈЕ ЧУВЕНА ПОРОДИЦА ИЗ ЂЕНОВЕ!
ПОШТО СЕ ПОЗДРАВИО СА ЖЕНАМА...
ДОПАДА МИ СЕ ДЕВОЈКА! НИСАМ ЈЕ ПИТАО КАКО СЕ ЗОВЕ!
МОЖДА ЋЕМО СЕ ОПЕТ СРЕСТИ!
САД ЗНАМ ГДЕ СТАНУЈЕШ!
КАСНИЈЕ...
ТРАЖЕ ВАС НЕКИ НАОРУЖАНИ ЉУДИ!
ШТА ХОЋЕ?

ВРТ СМРТИ

НЕ ЗНАМ! МНОГО ИХ ЈЕ!
ДА ВИДИМ...

НИКО СЕ НЕ ЈАВЉА! РАЗВАЛИЋЕМО ВРАТА!

САМ ПРОТИВ ЊИХ, НЕМАМ НИКАКВИХ ШАНСИ!

ИЗИЋИ ЋУ НА СПОРЕДАН ИЗЛАЗ!
БОЈИМ СЕ ЗА ВАС!

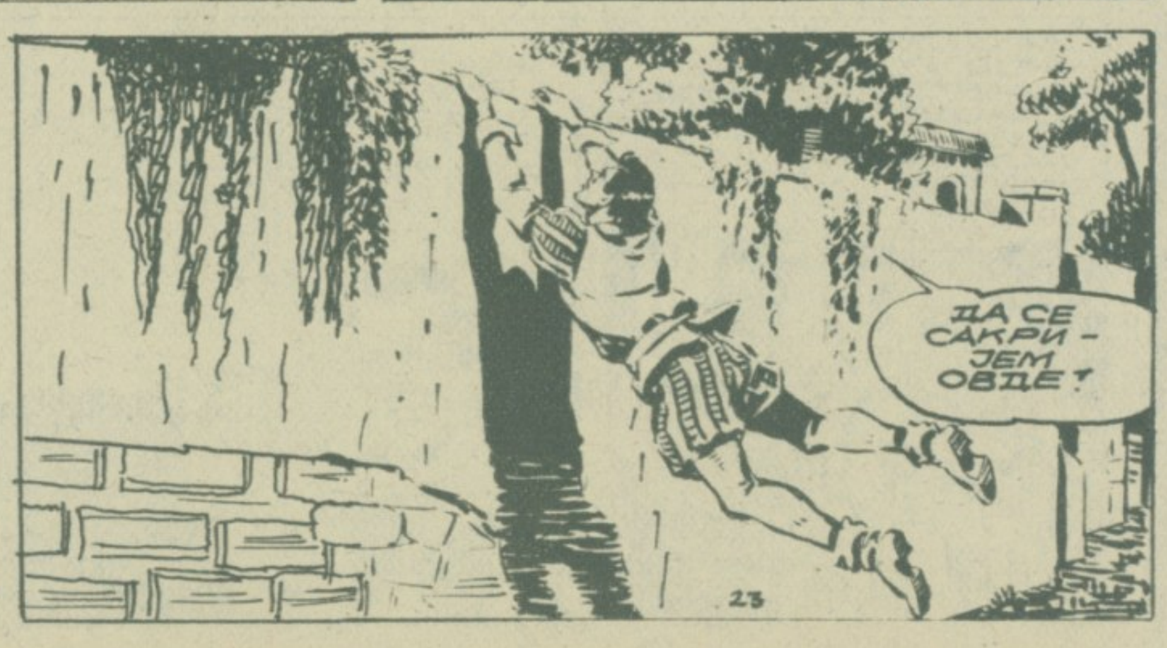

САД!
ПОПУШТАЈУ!
НАУЧИЋЕМО МИ ЊЕГА ПАМЕТИ!

ОВДЕ НЕМА НИКОГ!
ПРЕТРАЖИМО КУДУ?

КРОЗ НЕКОЛИКО МИНУТА БИЋЕ МИ ЗА ПЕТАМА!

ПРЕСКОЧИО ЈЕ ЗИД!
ЗА ЊИМ!

ЕНО ГА!

ДА СЕ САКРИЈЕМ ОВДЕ!

ВРТ СМРТИ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **ЦРНИ РЕПОРТЕР**

ГОГАЈ

By Bud Sagendorf

ЦЕНЕ СКАЧУ! ОДСАД ЋЕШ ДОБИЈАТИ САМО ДЕСЕТ КОНЗЕРВИ ДНЕВНО!

ОДВРАТНО!

ЗЛАНАЕ

ЛАЈД'МО НА ИЗЛЕТ!

НЕМА БЕНЗИНА НИ ЗА ЛЕК!

ЛАЈДЕ ДА СЛАВИМО НЕРОБЕНДАНЕ!

И ХРАНА ЈЕ СКУПА!

ИМА ЛИ НЕШТО ШТО НИШТА НЕ КОШТА?

?

ХМ?

ИМА! НЕШТО ЧЕМУ НИ ИНФЛАЦИЈА НЕ МОЖЕ ДА НАШКОДИ!

?

©1979 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

ХАЈД'МО!

?

?

УРАААА!

7-8

BUD SAGENDORF

НЕРАСВЕТЉЕНИ ЗЛОЧИН С ИСТОРИЈСКИМ ЕПИЛОГОМ

МАСАКР У УЛИЦИ КЛАРК

Један од најкрвавијих зликоваца у историји криминала волео је свилену постељину, славине од злата, фине штофове светлих боја... Својим злочинима допринео је да се развије грана криминалистике без које се више не може ни замислити рад полиције!

И најмањи траг у полицијској истрази може да буде довољан да се пронађе кривац — понекад само влас косе или трунчица дувана из цигарете укажу на злочинца. Али... да кривац стоји пред лицем правде са ироничним смешком на уснама, знајући да му се ништа не може доказати, изузетно је ретка појава. Па ипак, баш таква ствар догађала се у јутро 14. фебруара 1929. године у Мајамију, на Флориди.

Пред истражним судијом Робертом Тејлором стајао је тридесетогодишњи мушкарац, одевен у панталоне од најфинијег сивог фланела, беле „шими" џемпеле и јакну од камелхара. На прсту се сјајио дијамантски прстен, у кравати дијамантска игла: било је јасно да тај помодар „плива у парама". Његово име одавало је прекоокеанско порекло: Ал Капоне.

Да су долари којих је Капоне имао у изобиљу били сумњивог порекла, највећим делом од шверцованог виског ја који је у то доба прохибиције плаћан као злато, власти су добро знале. Није им било непознато ни да је Капоне један од поглавара мафије која је тада улазила у своје „златно" доба, да су многи гангстерски али и невини животи угашени на његов мег. Само, како доказати? Капоне је био неухватљива птичица, па је и тог 14. фебруара у Мајамију презнојени судија Роберт Тејлор, после два сата узалудног испитивања о пореклу неколико хиљада долара, морао да дигне руке и пусти елегантног зликовца кући.

Било је 11 часова када је, са циничним смешком на уснама, Капоне изашао из суднице. У исто време на другом крају Америке, у Чикагу, почињала је једна крвава драма.

САМО ОН ТАКО УБИЈА

Испред зграде број 2122 у чикашкој улици Кларк заустави се црни „пакард" са навученим завесама. Било је хладно и промицао је снег. Улицом Кларк, дугачком и узаном, у којој су махом смештене гараже, магазини, пумпе и зграде са становима за издавање сиротињи, готово нико није пролазио тог зимског преподнева.

Број 2122 била је гаража. Из „пакарда" су изишла два полицајца у униформама, са машинкама у рукама, а за њима три цивила. Упали су у гаражу, постројили уза зид седам изненађених људи и изрешетали их рафалима. Затим су, у пратњи два полицајца са пиштољима, она тројица у цивилу изишла из гараже са подигнутим рукама: ретким пролазницима све је личило на неку полицијску хајку. Сви су ушли у „пакард" који се сместа удаљио. Читава акција била је обављена за само осам минута.

Сутрадан су чикашке новине на првим странама објавиле крупан наслов: **„Убијена седморица из Моранове банде"**.

А полиција је званично саопштила да је реч о „Капонеовој освети"!

Било је јасно да су они полицајци из „пакарда" били лажни. Сам Багс Моран, дотадашњи Капонеов конкурент у уносној трговини забрањеним алкохолом, који је сасвим случајно избегао масакр у гаражи, овако је прокоментарисао ликвидирање своје банде:

— Само Капоне тако убија!

Главе још непознатих убица уцењене су на по 100 хиљада долара — била је то до тада највећа сума понуђена за неког злочинца. Али, све што је истрага успела да сазна било је да је веће уочи пуцњаве неко телефонирао Морану и понудио му камион виског ја по изузетно повољној цени. Моран је прихватио посао и одредио место где ће се обавити испорука. Уместо камиона — стигао је „пакард"...

СВОЈ ШЕФ ПОЛИЦИЈЕ

Масакром у Улици Кларк Капоне је постао „шеф над шефовима" чикашког подземља. Имао је око 20 хиљада тајних складишта жестоких пића, „контролисао" многе кочарнице, јавне куће и кафане, држао кладионице и ергелу и руководио гангстерском организацијом од близу хиљаду људи! Сматра се да је зарађивао 105 милиона долара годишње — а само десет година пре масакра у Улици Кларк допутовао је из Њујорка у Чикаго. Без пребијене паре у џепу!

Капоне је био права потврда пословице да „пара буши где бургија неће". Кажу да је бирао „свог" шефа полиције и чикашких синдиката! Зато је, ваљда, и могло да се догоди да злочин из Улице Кларк — остане нерасветљен... Али није била никаква тајна да је крвави Капоне имао истанчан укус. Одевао се код најбољих кројача и волео па-

стелне тонове за одела: лимунжуто, тиркизно, зелено као млади прашак. Имао је купаоницу са славинама од сувог злата, спавао у чаршавима и пицамама од француске свиле, носио рубље у боји — тада је то био модни хир — и на сваком комадићу имао извезене иницијале.

Кажу да је пријатељима волео да поклања дијамантске игле за кравату, а келнерима никада није давао напојницу мању од 100 долара. Поређења ради, у то време један чикашки полицајац зарађивао је 40 долара недељно...

Па ако је истрага у случају масакра у Улици Кларк остала јалова, а Капоне и даље уживао у луксузу (биће ухапшен тек за коју годину и то због неплаћања пореза), она је ипак као епилог имала једну историјски значајну ствар у развоју криминалистике: стварање једне од првих — ако не и прве у свету — полицијске лабораторије.

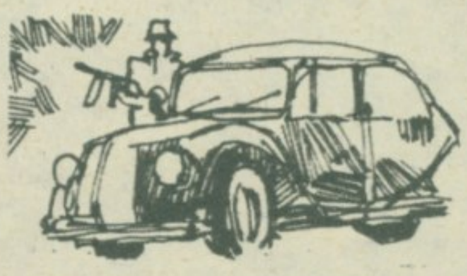
НАУКА У СЛУЖБИ ПРАВДЕ

Наиме, на месту злочина пронађено је неких деведесет митраљеских зрна. Један детектив тада је рекао да би се теоријски тачно могло установити из којег је оружја пуцано, пошто на зрну остаје траг цеви који је увек јединствен, као отисак прста. Само, у то време чикашка полиција још није располагала потребном опремом да би се обавила оваква експертиза.

Два чикашка индустријалца одлучила су, чувши за ово, да финансирају стварање полицијске лабораторије. Граду по којем су гангстери просто харали и за чије се име обично везује сулуда вожња сјајних, црних лимузина из којих су митраљески рафали у то време „лудих година" сејали смрт, овако нешто постало је прека потреба.

Тако је Чикаго добио место опремљено уређајима којима је тадашња наука располагала, као и научницима — лекарима, физичарима, хемичарима, балистичарима. По угледу на ову лабораторију, основана је 1934. године и лабораторија ФБИ, једна од најопремљенијих и онда и данас.

Вероватно је да данашњим спектографима и микроскопима, затим знањима о крвним групама, структурама и особинама разних материјала, убице из Улице Кларк, не би остале непознате — а самим тим и ко зна колики ланац гангстерског вршљања које је остало некажњено...

М. К.

ТАЈНА ОРУЖЈА ПОЛИЦИЈЕ

НЕЋЕШ МИ ПОБЕЋИ!

Два маскирана човека изађу из банке, вукући са собом девојку коју су повели као таоца. Трећи провалник им се придружио посрћући под теретом кофера са 200 хиљада фунти. Све иде по плану. Када су дошли до кола зауставио их је звук: „Ако не баците оружје и не предате се, метак ће проћи кроз црвену тачку у току од 5 секунди." Тек тада су провалници приметили светлоцрвене тачке на својим бутинама. Није им преостало ништа друго него да се предају. Још увек су буљили у црвене тачке док су им полицајци стављали лисице. Затим су сви прснули у смех. Ово је у ствари била само вежба у тајном центру за обуку британске полиције. Провалници су били млади кадети, а таоц, лепа жена — полицајац.

Све је било намештено осим „мете смрти". Она је била толико стварна да је од ње подилазила језа. Црвена тачка представља у ствари траг светлосног снопа малог пречника који је паралелан са осом пушке и на ласерском уређају помоћу којег се усмерава метак, има улогу нишана. Ова се пушка већ користи у Америци, а ускоро ће је користити и британски Скотланд јард, јер број оружаних напада сваким даном расте. Ласер је само једно од научних открића које се користи у борби против злочина, а постоје и друга.

Некада су се провалници безбрижно шеткали по теписима, знајући да их они неће одати полицији. Данас се трагови стопала откривају на фотографијама помоћу посебних светлосних зрака... На питање — где је леш? — често је најтеже одговорити. Потребно је некада и више хиљада часова да би се леш открио. Ангажује се много људи, превозних средстава, а често се дешава да то масовно трагање остане без резултата.

Све ово бисмо могли да назовемо методом који припада прошлости. Радари осетљиви на гасове који се јављају при распадању тела и хеликоптери сада су довољни да обезбеде најважнији елемент истраге убиства — леш.

Компјутер је један од најефикаснијих сарадника полиције. У својој „глави" држи милионе података, места, датуме, имена, карактеристике злочина. Довољно је да детектив, који се налази на лицу места, укључи свој радио-одашиљач и затражи овакво обавештење — „Молим вас листу пљачки пошта у којима се појављује плави „форд кортина", регистрације... Компјутер ће убрзо да начини списак потенцијално осумњичених.

Електронски микроскоп открива и најситније честице материја на одећи, тако да ни онај стари опробани трик — да криминалац „ради" навукавши рукавице — није сигуран.

Техника откривања трагова помоћу електронског микроскопа почела је да се користи после краће маршалске палице из аранделског замка у западном Сесексу 1970. год. Полиција је тада позајмила овај микроскоп и помоћу њега открила трагове рубинског стакла на ципелама осумњиченог, који су потицали са украдене палице.

Ако неки верују да могу да побегну полицији у брзим колима — и ту би се преварили. Некада су могли једноставно да пролете кроз какву баријеру, али данас ни то није више тако једноставно. Специјални лепљиви спреј, који се у трену пошприца преко ветробранског стакла, после 18 секунди потпуно блокира видљивост возачу.

Ово су само неки од метода који се данас користе. Већина се чува у тајности.

Ј. В.

ПРОЧИТАЈТЕ У НОВОМ БРОЈУ ЕНИГМАТСКОГ ЛИСТА

ПОЛИТИКА Мозаик

РАЗОНОДА ЕНИГМАТИКА ЗНАЊЕ

Мозаик

ЏУДИ ФОСТЕР: МАМА, КУПИ МИ ХВАР!

КАКО ПОБЕДИТИ НЕСАНИЦУ

ДРАКУЛА СЕ ВРАТИО!

ХУМОРЕСКА: КУМ III

ИМАТЕ ЛИ СМИСЛА ЗА ХУМОР?

МОМЧИЛО ВУКОТИЋ ГОВОРИ СВЕ О СЕБИ

Децо, нова књига - нови пријатељ!

Библиотека **МОЈИ ПРИЈАТЕЉИ** садржи 10 књига које су намењене малишанима који знају сами да читају.

- ЖУЂА ЛАВИЋ
- СРЕБРИЦА ЗЕБРИЦА
- СИВКО МАГАРЕНЦЕ
- ЗАХАРИЈЕ ЗЕЦ
- МИЦА МАЦА
- СУРКО СЛОНЧЕ
- ШАРЕНКО ПОНИ
- ЛЕЛИЦА ПЧЕЛИЦА
- МИШКО И ПЛИШКО МАЛЕ КОАЛЕ
- НАТА МАЛА ЖИРАФА

Надахнут и стилизован текст Лазе Лазића и лепе илустрације у боји пружиће деци сазнања о разноликом живом свету који их окружује.

ЦЕНА КОМПЛЕТА 1—10, 350.— динара.

Библиотека **ПЧЕЛИЦА** од 1—16 сликовница је право уживање за децу!

- ПАТУЉАК ТИН
- МАЧАК, ПЕТАО И МИШИЋ
- УОБРАЖЕНА МАЧКИЦА
- КОКА СА ЗЛАТНИМ ЈАЈИМА
- СИВКО МУЗИЧАР
- ПАСТИР И ОВЧИЦА
- ТИГАР У ЗАМЦИ
- ЛИСАЦ И ПЕТАО
- ПРАСЕ И ЈАГЊЋИ
- ЛИСАЦ И ГРОЖЂЕ
- ПОШТЕНИ ДРВОСЕЧА
- ДВА ПРИЈАТЕЉА
- МАЛИ ОБУЋАР
- ОПКЛАДА
- КОЗИЦА И ЛИЈА
- МАЛИ РИБАР

Сликовнице садрже избор басни познатих баснописаца Лафонтена, Саманијега, Езопа, Толстоја и других.

ЦЕНА КОМПЛЕТА 1—16, 128.— динара.

Купци из Београда књиге могу подићи сваког радног дана до 15 часова у ИРО „ВУК КАРАЏИЋ", Краљевића Марка 9, тел. 620-371, а можете их купити и у нашим представништвима у Новом Саду — Лазе Костића 22, тел. 20-339; Сарајеву — Симе Милутиновића 10, тел. 22-773; Светозареву — Славке Ђурђевић бб, згр. Б-3, тел. 23-313 и у Загребу — Николе Тесле 14/III, тел. 410-525.

Издавачка радна организација „ВУК КАРАЏИЋ"
Београд, Краљевића Марка бр. 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:

1. БИБЛИОТЕКУ „МОЈИ ПРИЈАТЕЉИ" 1—10, по цени од 350.— динара
2. БИБЛИОТЕКУ „ПЧЕЛИЦА" 1—16, по цени од 128.— динара

Одговарајући износ од _____ динара исплатићу:

ЗА ГОТОВО — са попустом од 10%, плаћање поштару приликом пријема књига.

НА ОТПЛАТУ — за укупан износ од _____ динара, који ћу исплатити у _____ редовних месечних рата, с тим што месечна рата не може бити мања од 100.— динара. Рате ћу отплаћивати сваког месеца, најкасније до 10-ог у месецу, по пријему књига, рачуна и одговарајућег броја уплатница, „Вук Караџић". (Непотребно прецртати)

У случају спора признајем надлежност општинског суда у Београду.

Презиме, очево име и име _____

Место и година рођења _____

Занимање _____

Поштански број и место _____ Улица и број _____

Назив радне организације _____

Место седишта _____ Улица и број

Овера о запослењу _____ Телефон _____

_____

Потпис купца

Бр. личне карте _____
издате од СУП-а _____

Пензионери прилажу претпоследњи чек од пензије.

ИЗМЕЂУ ИСТИНЕ И ЛЕГЕНДЕ

ВРАТИ МИ МОЈА ВРАТА

Сви капетани у луци Ајачо били су запањени када је епископ поверио Франческу Аквавиви да из Караре довезе мермер за довратник велелепне катедрале.

Епископ Ђустинијани се свим срцем заузео да изгради катедралу. Зато је од непознатог каменоресца из Караре Антонија Маскарадија наручио мермер за њена врата. Кад су исклесани богато украшени мермерни довратници тражио је некога да их пренесе у свој прад Ајачо. Међу свим капетанима у луци који су прижељкивали такву почаст, избор епископа пао је на Франческа Аквавиву, капетана једрилице „Санта Марија".

утоварен потребни мермер и кренули натраг.

ОЛУЈА, ГОСПОДАРУ!

Уместо да заплови у домовину, капетан крену низ италијанску обалу и заустави се у Напуљу. Сусревши се са својим познаницима најлошијег гласа, успео је да обиђе све гостионице и врло брзо потроши

ло, пријатељу мој, да толико касниш? Да ли је мермер стигао?

— Авај, господару мој, — узвикну Аквавива — несрећа се сручила на мене! Напуштајући Ђенову, упао сам у страшну олују. „Санта Марија", ваш мермер и сва имовина потонули су у море. Право је чудо да сам ја једини успео да се домогнем обале! Пешачио сам све до Напуља, а онда ме

довратнике и по други пут их платио. Вративши се у Ајачо, поред свог епископског престола затекао је Аквавиву који га је преклињао да му поново укаже поверење. Како да одбије молбу човека који је толико пропатио?

И тако, по други пут отплови нова „Санта Марија" и мермер беше поново утоварен. Аквавива напусти Ђенову и најави одлазак за Ајачо... Пролазили су месеци, а о њему се није ништа чуло. Епископ је данонoћно читао молитве. Анонсијада плакала, а њен отац Масиљи очајавао. Капетани у луци су се, међутим, смешкали! Можда је поново упао у неку олују? Морепловци су причали да су у Катанији видели брод сличан првој „Санта Марији". Неки су говорили да су видели и Аквавиву!? Али то су биле само приче.

Било како било, не могавши да гледа своју лепу катедралу без врата, епископ поново крену у Карару. Затражи да му сеураде и трећа врата која ће, овога пута, платити кад стигну у Ајачо. Али нико од капетана не хтеде да се прихвати да превезе терет који је доносио толику несрећу. Зато се епископ обрати једном капетану из

дралу, епископ Ђустинијани је био окупиран својим пословима. Кад га једног дана неки стари човек болесног изгледа замоли да га исповеди, Ђустинијан пристаде, а старац поче причу:

— Згрешио сам против неба и против Вас! Зовем се Франческо Аквавива. Капетан сам двају „Санта Марија". Прву сам продао у Напуљу. Новац сам прокоцкао и слагао Вас рекавши да је мермер прогутала олуја. У ствари, уступио сам га неком каменоресцу из Напуља — довршн старац.

ГУСАРСКИ ПРЕПАД

Епископ је био запањен. Једва је смогао снаге да упита:

— А шта се догодило са другом „Санта Маријом?"

— Требало је да и друга подлегне истој судбини. Напуштајући Ђенову, поново сам се упутио према Напуљу имајући на уму најгоре намере. Али код Остије су ме изненада пресрели гусари. Дочепали су се брода и посаде. Одвели су нас у Тунис и продали као робове. Веслао сам на једној њиховој галији, а онда сам, срећним случајем, успео да побегнем. Не знам шта су учинили са бродом и мермером.

Пошто је саслушао исповест, епископ му је све опростио. Опроштај је добио и од Масиљија који је био на самрти, а верна Анонсијада се коначно удала за овог старог вереника.

СТЕЦИШТЕ ТУРИСТА

Ајачо, главни град и лука Корзике, пун је лепих и занимљивих здања. Једно од њих је и катедрала саграђена према нацрту Ђакома дела Порта, чија је градња окончана 1593. године. У њој се налази крстионица у којој је Наполеон добио име и капела где су сахрањени чланови породице Бонапарта. Међутим, оно што представља особеност овог места су врата која је у 16. веку — како кажу легенда и историја — епископ Ђуилио Ђустинијани повео чак три пута! На фронтону изнад њих урезан је грб породице Ђустинијани — тврђава са развијеном заставом.

А капетан Аквавива је био најмање препоручљив за такву мисију. Разуздани пијанац имао је посаду која се није много разликовала од свога капетана. Аквавива је, међутим, умео да се додвори, па је вешто убедио епископа да му повери одговорну дужност. А за све то није тражио много новца!

Тако је, уз епископов благослов, „Санта Марија" отпловила у Ђенову где је сав новац. Ускоро је био принуђен да прода мермер уваженог епископа а затим и брод који је припадао Ђузепу Масиљију, оцу његове вереница Анонсијаде.

Међутим, ни тај новац није трајао дуго, и Аквавива је био принуђен да се врати у Ајачо. Из луке се упутио право епископу. Кад га је овај угледао како се, изгладнео и похабан, једва вуче, предосећајући оно најгоре рече:

— Шта ти се то догодио, један пријатељ довео овамо.

Епископ је био тронут до суза. И не само он. Сви су сажаљевали несрећног Аквавиву, а уплакана Анонсијада натоворила је свог оца да сагради нови брод за њеног вереника.

ТРЕЋА СРЕЋА

У међувремену, Ђустинијани је поново отишао у Карару. По други пут је наручио исте мермерне

Ливорна и овај пристаде да довезе мермер до Бастије одакле ће копном бити пребачен у Ајачо.

Коначно, мермер стиже, и на грбу урезаном изнад врата лепе катедрале завијорила се застава.

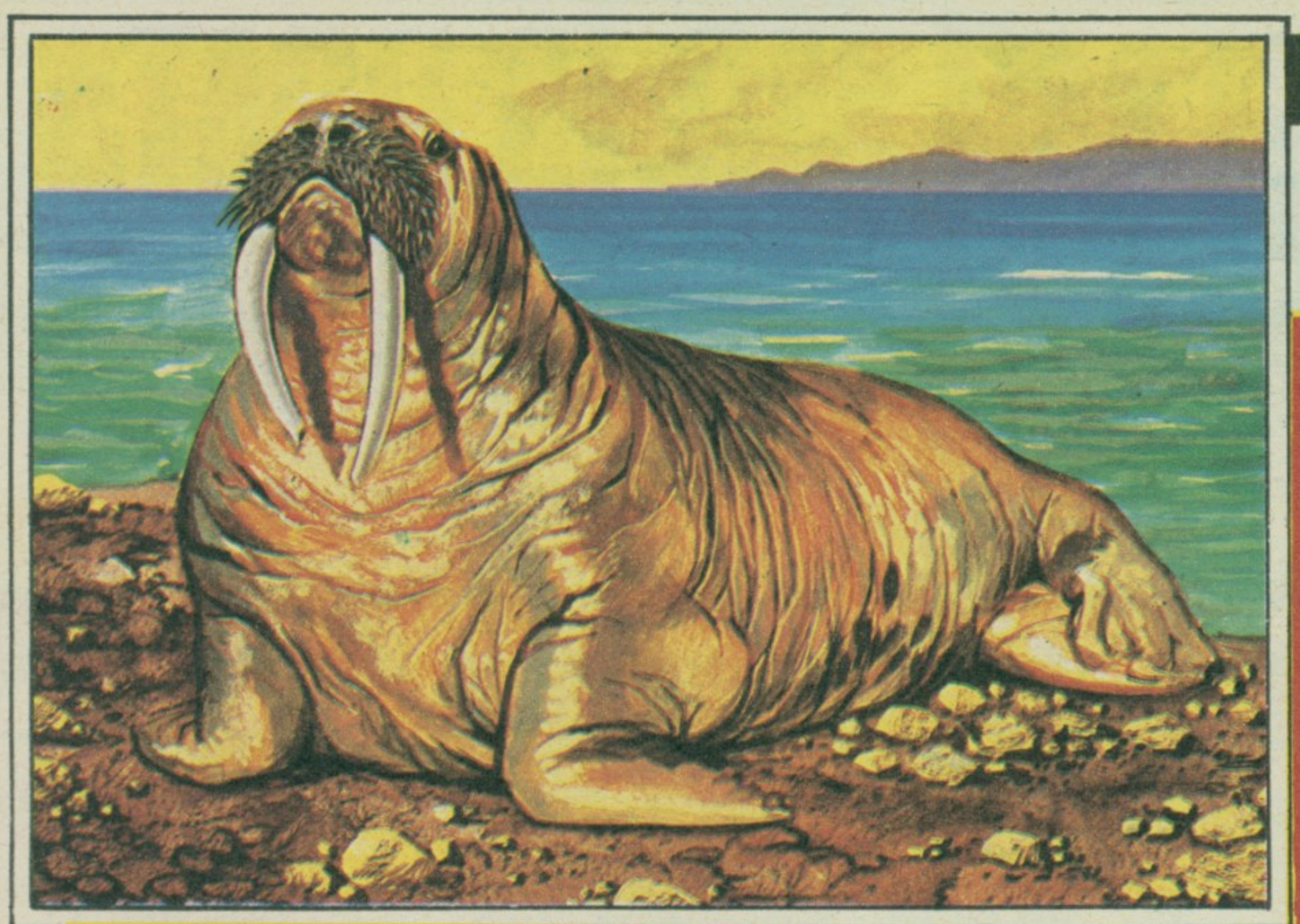
Време је пролазило, а Анонсијада је старила верна успомени на свог вереника. Проклињала је таласе Средоземног мора који су је заувек лишили таквог човек.

Поносан на лепу кате-

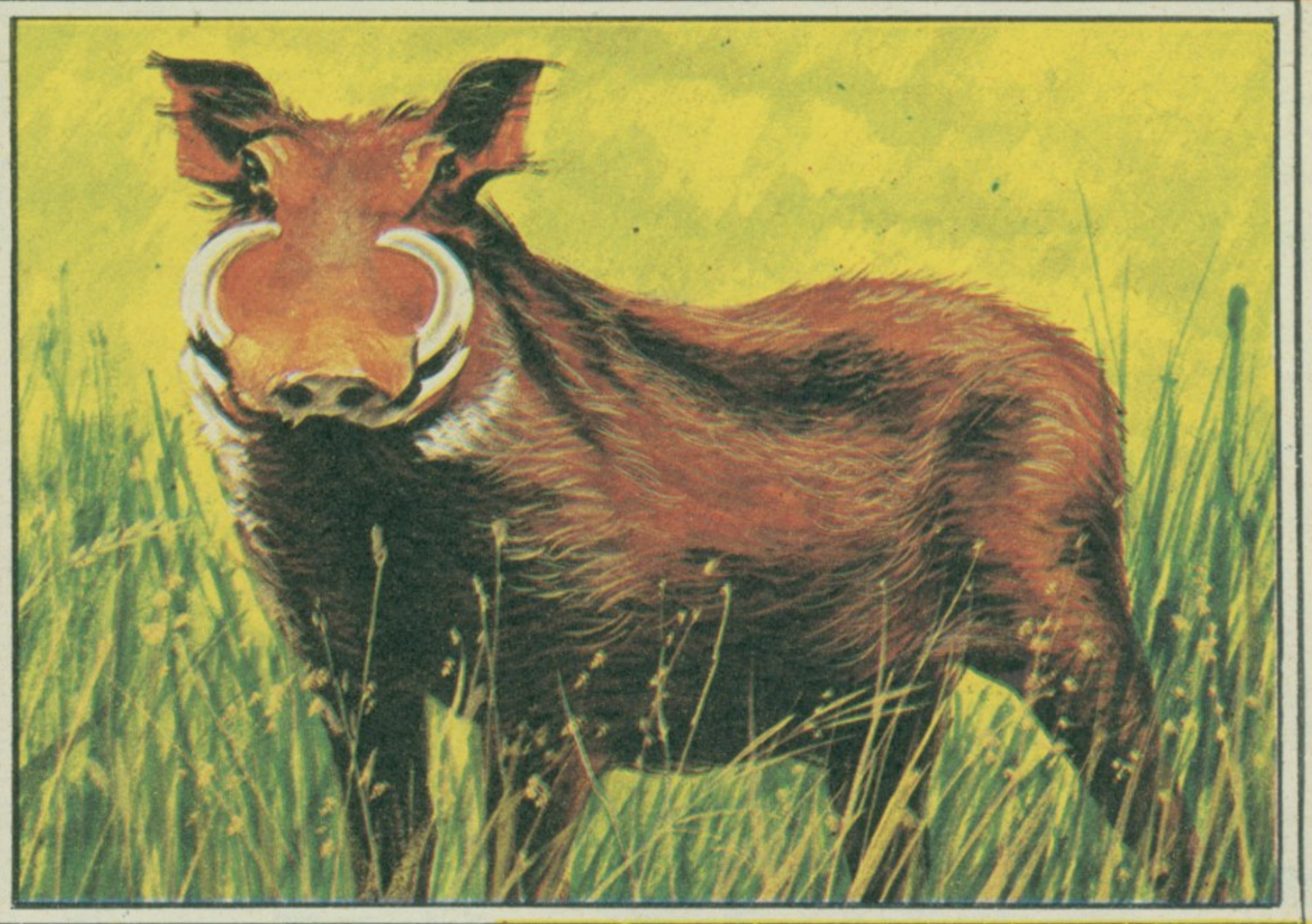
На мермерним вратима једне виле у Позилипу близу Напуља, на дворцу са заставом може да се види грб породице Ђустинијани. Та врата су, у ствари, прва епископова наруџбина, док су друга откривена у једној џамији у Тунису. Оно што збуњује посетиоце који обилазе ову муслиманску грађевину, јесте грб изнад којег је уклесана епископска митра са палицом и крстом.

Т. П.

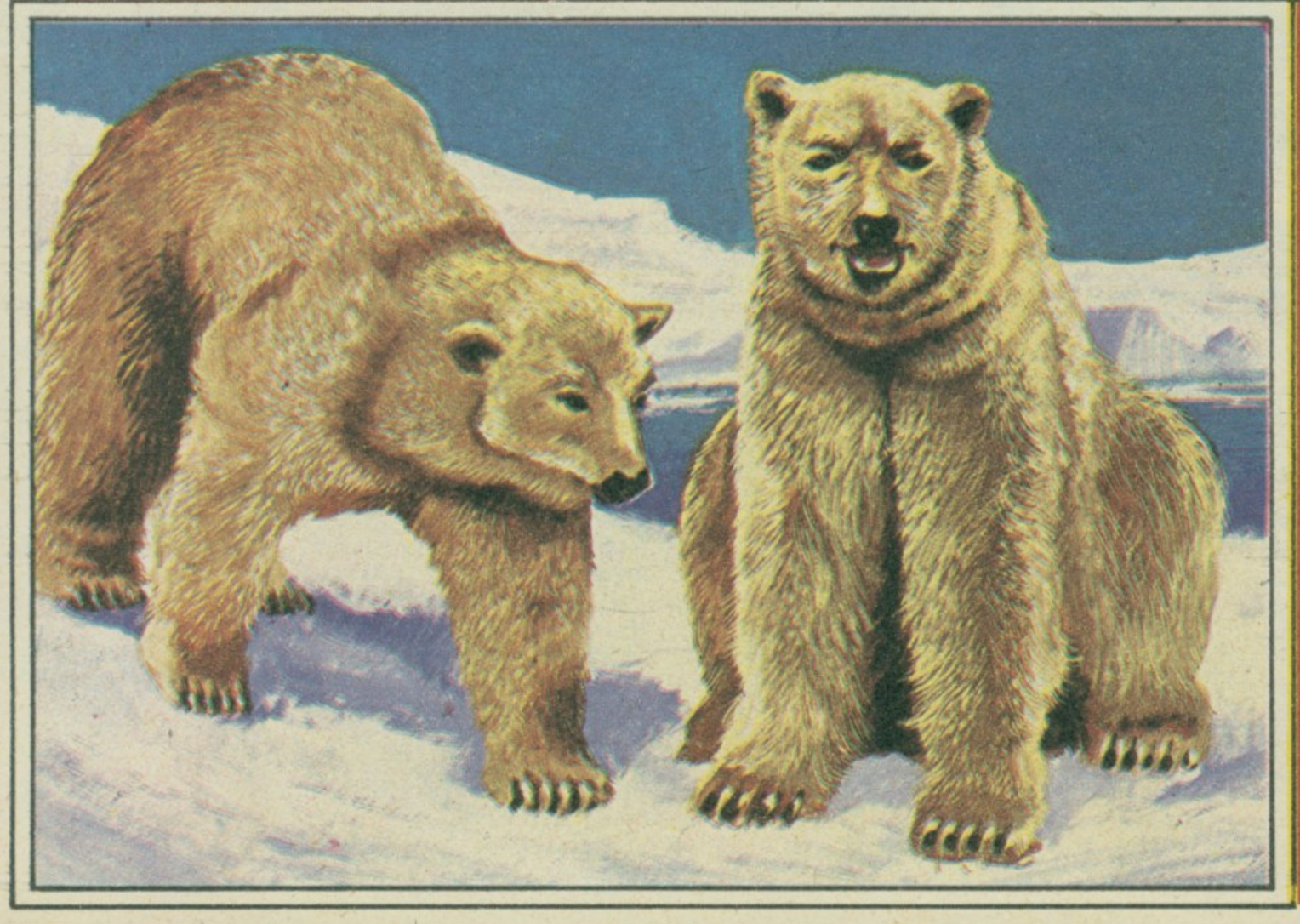
ИГРАЈМО СЕ

„ПИВОПИЈА" СА СЕВЕРА — Претпоставља се да је пре стотинак година на обалама Северног мора живело око пола милиона моржева. Међутим, људи су због коже славине и због 75 сантиметара дугачких кљова, безобзирним убијањем свели број ових до тону и по тешких животиња на само педесетак хиљада. Од чврсте, дебеле коже овог сисара некада су се израђивала изузетно јака ужад за бродове. Помоћу великих очњака, који уочљиво штрче из горњих вилица, по чему је и познат, морж с лакоћом савлађује ледене санте. Ови зуби, имају их и мужјак и женка, помажу да на дну плитког мора дођу до хране: разних љускара, морских звезда и јежева које једноставно смрве са шеснаест купастих зуба. Због великих бркова, бачвастог тела и доброћудног изгледа, моржа називају и „пивопијом" са севера.

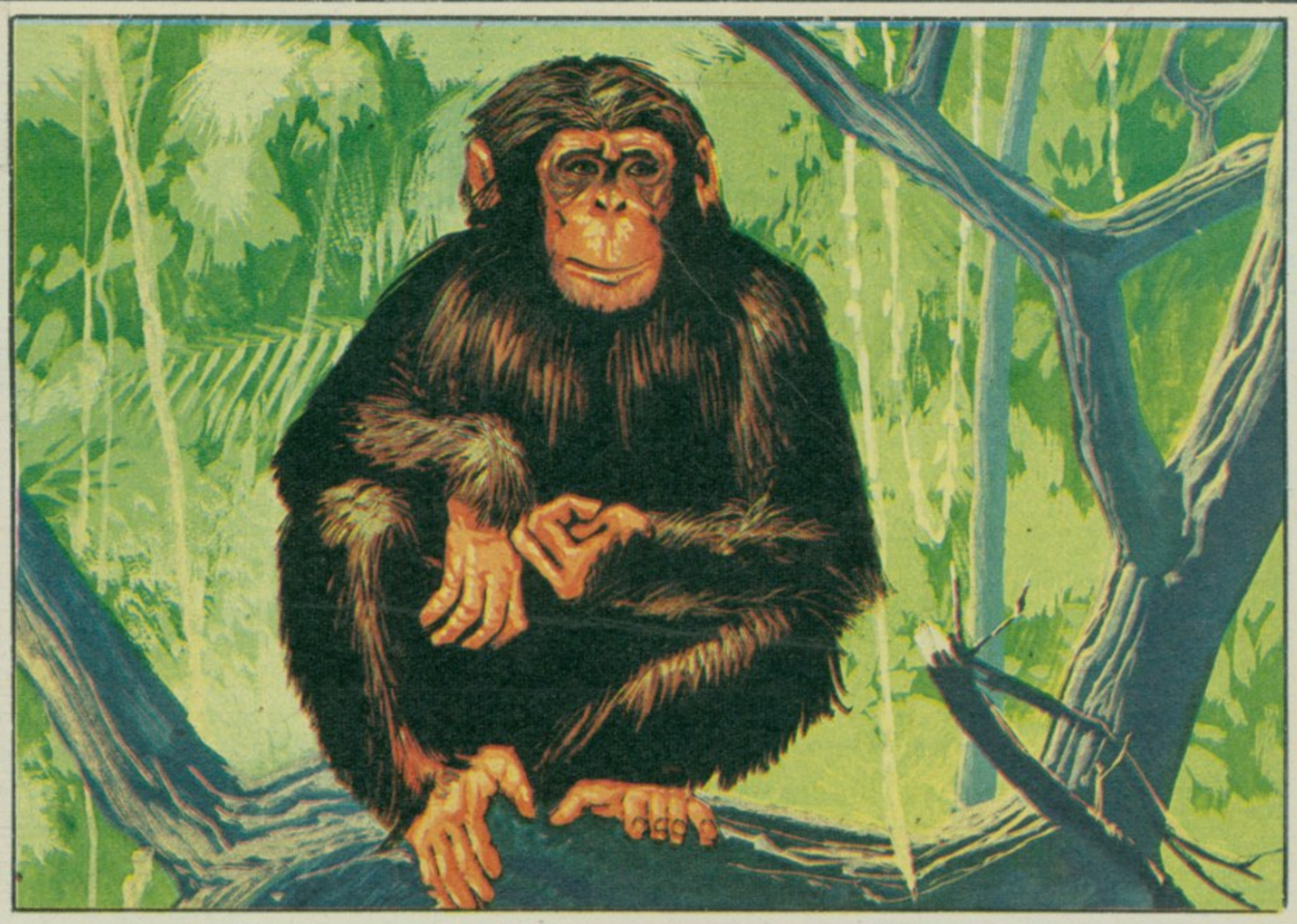
РУЖНА ПОСЛАСТИЦА — У густим шумама Африке живи афричка прашумска свиња, животиња много већа, бржа и снажнија од свог евровизијског дивљег или питомог сродника. Овај папкар лако се препознаје по великим, свинутим кљовима. Домороци су научницима тврдили да је ујед мужјака афричке прашумске свиње, који напада са смишљеном стратегијом, гори и болнији од угриза било које велике мачке. Али, месо овог џина, који се с лакоћом пробија и кроз најгушћу прашуму и дрско краде све што је за јело из људских насеља, несвично је укусно и сматра се правом посластицом. По већини одлика дакле, ово је права свиња: воли блато, али је у ствари чиста. Испитивања су доказала да је свиња по интелигенцији одмах иза човека и човеколиких мајмуна, па се врло лако дресира и све чешће добија улогу „звезде" у циркусима. Међутим, афричка прашумска свиња још није довољно испитана.

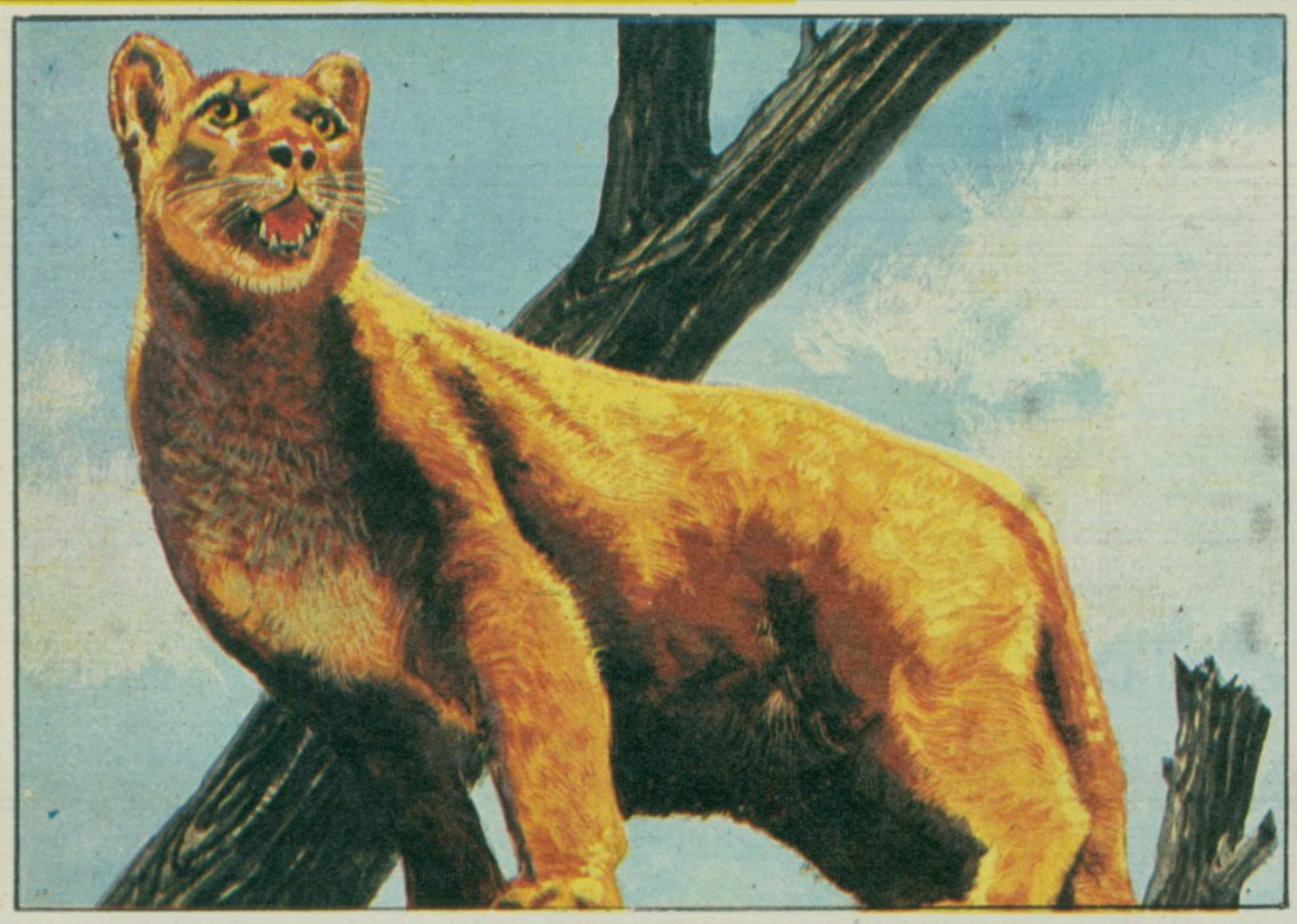
ПУТНИК НА САНТИ — Бели или северни медвед борави на читавом леденом покривачу далеког Севера. Док су његови преци и сродници свештоједи, овај лепотан међу медведима искључиво једе месо. Иако није тако вешт пливач као видра или фока, овај до 800 килограма тежак „меца" врло вешто, мудро и снажно лови фоке, лососе, псе истраживача, а често напада и човека. То је копнени сисар који је најдаље продро на север: понекад стиже и до самог Северног пола. У потрази за храном, бели медвед, у ствари жућкаст или прљавосив, на леденим сантама које носе морске струје или ветар прелаже огромне раздаљине. Млади долазе на свет у снегом завејаној јами где се женка повлачи и тек после око два и по месеца без хране први пут изводи мечиће на светло дана. Сматра се да данас има само око 10 хиљада ових животиња.

ДИВЉЕ ЖИВОТИЊЕ 4

Е С КОАЛОМ!

ПАМЕТНИ БРБЉИВКО — Шимпанза је најпознатији и најомиљенији човеколики мајмун, за научнике и зоолошке вртове занимљив и због врло развијене интелигенције. Овај иначе врло снажан мајмун великих пространстава Африке користи мозак слично човеку. Забележени су чак случајеви када су шимпанзе надмашиле нормалне одрасле људе у решавању разних проблема, као на пример: како скинути банану са плафона празне просторије. Човек је најчешће мотком ударао по плоду док згњечен не падне на под, док је шимпанза приспањао мотку уз зид, успузао се и лако дохватио банану. По многим реаговањима и психичким одликама шимпанза је такође врло близак човеку, али и по врстама болести које га нападају. Живи у великим групама, увек уз огромну галаму, брбљање и свађе, па је и по томе — човеколики мајмун.

КУКАВИЦА МЕЂУ МАЧКАМА — Пума данас насељава само западну трећину Северне Америке, Централну и Јужну Америку. Сматра се да је ова велика, мирна мачка вековима неоправдано прогањана јер лови само ситније сисаре и мале птице. Међутим, сточари су је убијали, и још је убијају, уверени да им коље стоку, док научници тврде да је пума изразита кукавица међу великим и средњим мачкама. Сем кад није угрожена, она се плаши свега: човека, медведа, орла, бизона. Није луталица као неки други њени сродници, већ се обично задржава у одређеним границама своје територије где има доста дивљачи којом може да прехрани младе. Мада су забележени неки случајеви намерног и изненадног напада на људе, пума није злопамтило и осветник као рис. Иначе, то је врло снажна и брза звер која плен напада хитро и из заседе.

„ЏЕП" НА ЛЕЂИМА — Као љупки медведић од плиша, прихваћен од све деце света, коала је постала омиљена тек кад јој је претило потпуно истребљење. Наиме, ову мирну, страшљиву и безопасну животињу, којој се увек може прићи сасвим слободно, људи су убијали због њеног квалитетног крзна. Дугачак до 85 сантиметара, торбар са „џепом" на леђима данас живи само у Аустралији и искључиво се храни лишћем једне врсте еукалиптуса, што отежава његово одржавање у зоолошким вртовима. Тек рођена коала тешка је само пет грама и дугачка непуна два сантиметра. Женка је способна за рађање тек када напуни три или четири године, а само једно младо коти сваке друге године, па и ова природна особина угрожава врсту. Међутим, аустралијске власти су коалу, један од симбола овог континента, ставили под заштиту закона и данас је све бројнија.

ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ

После само две године постојања, ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ се почетком септембра 1979. године представио југословенским љубитељима рок-музике двоструким албумом „Рецепт за рок-ен-рол".

Створена октобра 1977. године, група је досад снимила два сингла и два ЛП-ија и својом музиком и појавом унела значајну новину у домаћу рок-музику. Сарајевска ватрена тројка наступа од првих дана у истом саставу: **Милић Вукашиновић** (соло-гитара и вокални солиста), **Шефћет Хоџа** (бас-гитара) и **Перица Стојановић** (бубњеви).

Оснивач и вођа групе **Милић Вукашиновић** рођен је 9. марта 1950. у Београду, а почео је да свира бубњеве у 12. години. Први састав у коме је свирао био је ПЛАВИ ДИЈАМАНТ, а онда ЧИЧАК, па група МИЋА, ГОРАН и ЗОРАН. Године 1971. одлази у Лондон где живи три године и почиње да свира гитару. По повратку из Лондона, придружује се INDEXIMA, а онда је годину дана са БИЈЕЛИМ ДУГМЕТОМ. Почетком октобра 1977. године оснива своју групу ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ са Перицом Стојановићем и Шефћетом Хоџом.

Бас-гитариста **Шефћет Хоџа** рођен је 11. марта 1953. године у Урошевцу, а почео је да свира са 14 година у локалним групама. Завршио је средњу музичку школу и радио неко време као наставник гитаре. Свирао је и са групама ДИВЉЕ ЈАГОДЕ и РЕЗОНАНСА.

Бубњар **Перица Стојановић** рођен је 6. новембра 1954. године у Сарајеву, а почео је да свира још 1966. са групом СНЕЖНЕ ЗВЕЗДЕ. После тога са Здравком Чолићем и Вујовићем ствара групу АМБАСАДОРИ у којој свира до одласка на одслужење војног рока. После доласка из ЈНА свира још неко време са АМБАСАДОРИМА, затим неколико месеци са INDEXIMA, да би се октобра 1977. придружио Милићу Вукашиновићу у стварању групе ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ.

Састав је досад издао сингл-плоче „Доктор за рок-ен-рол", „Наврат-нанос и на своју руку" и два албума „Ох, што те волим, јој" и „Рецепт за рок-ен-рол".

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

РЕЦЕПТ ЗА РОК-ЕН-РОЛ

Музика и текст:
Милић Вукашиновић
Изводи: ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ

Изгледа да у задње вријеме сам
дошао у први план
Сад о мени свако прича
Све о мени хоће да зна
Што се нико није питао
кад сам био сам
Кад сам помоћ можда требао
Кад сам знао шта је то глад

Знам да свију погодило је то
Доктор за рок-ен-рол
Па се сада свако пита
Јесам ли стварно ил' је то фол

Све о себи што сам имао
ја сам рек'о већ
За све
оне које то боли
Наћи ће им прави лијек

Кроз живот нас уче да је срећа
права ствар
Ал' већ су нам наметнули
свој савјет и свој план
Ја срећу не желим
ако није на начин мој
То је рецепт за рок-ен-рол

Већ одавно ми је дојадила та
старијих мудра ријеч
То је за твоје добро синко
а не због себе
Од паметних глава једва нађох
живот свој
То је рецепт за рок-ен-рол

А кад почех тек да свирам
то је био шок
Мој отац одмах рече
Е мој сине проп'о си скроз

Годинама ја за њега
нисам био фин
На телевизији сад кад ме види
Свима се хвали то је мој син

У школи ме прогањаше
и рекоше да сам луд
Јер носио сам дугу косу
И имао сам своју ћуд
Сада кад сам неко
и из штампе зна ме свак'
И учитељ и професор се хвале
То је био мој ђак.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ ДУБРОВНИКА

Дубровачка рок-група МАТЕРИЈАЛНА ШТЕТА основана је 1979. године. Њени чланови су досад имали неколико наступа, а на рок-паради у хотелу „Либертас", у Дубровнику, освојили су треће место у веома јакој конкуренцији. Састав чине: НАСЕР МИФТАРЕВИЋ (соло-гитариста и вођа групе), РОМАНО ЈУКАС (бас-гитариста) и НИКША РИЛОВИЋ (бубњар). Поред музике, ови момци воле и спорт. На свом репертоару имају композиције наших и страних група, али и властите. Највећа жеља им је да сниме своју прву грамофонску плочу.

Ивица Молнар Сољанац,
50210 Цавтат
Звековица код Дубровника
(хонорар 100 дин)

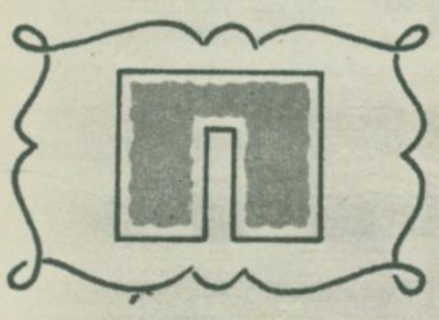
БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем одлично очуване синг-плоче: »That's Rock'n'roll« (Shaun Cassidy), »Knowing You, Knowing Me« I »Fernando« (ABBA), »Ma Baker« i »Daddy Cool« (BONEY M), „Симпатија" (Слађана Милошевић), „Да те не волим" (НОВИ ФОСИЛИ) и »You're the One that I Want« (John Travolta i Olivia Newton John).

Љиља Јовановић,
X. Жнидаршића 1/I,
58000 Сплит

ТРАНА•ХИТ•страна•ХИТ•СТРАНА•

музички речник

ПАНОВА ФРУЛА — Панова фрула је омиљени дувачки инструмент старих Грка. Састоји се од неколико свирала различите дужине повезаних једна за другу. Свира се дувањем и померањем низа свирала улево и удесно, као при свирању на усној хармоници. Као народни инструмент, панова фрула се налази још и у Румунији и Јужној Америци.

ПАРЛАНДО — Парландо је посебан начин певања који се приближава говору. Овај начин певања је често у брзом темпу и јавља се као виртуозни део арије у операма и већим вокално-инструменталним делима.

ПЛЕКТРОН — Плектрон је трзалица, плочица од различитих материјала — (метала, рожине, кости, дрвета, целулоида итд.) помоћу које се окидају жице на разним жичаним инструментима (цитри, гитари, тамбури, мандолини итд.).

ПОЛКА — Полка је чешка народна игра ведрог карактера, живог темпа, у дводелном такту. Има наглашене ритмичке фигуре. Као народна игра, имала је облик кола. Под називом полка сусреће се први пут 1835. године. Брзо се проширила по Европи, чак и Америци где постаје салонска игра парова. Ову народну музику у својим делима користе Сметана, Дворжак, Стравински.

ПОЛОНЕЗА — Полонеза је назив за пољску народну игру умерено брзог темпа, карактеристичног ритма у 3/4 такту. Као дворска игра пољске аристократије јавља се већ у 16. веку, а у 18. се развија у троделни облик сложене пе-

сме. У уметничкој музици полонеза је много коришћена. Међу првима примењивали су је Бах, Хендл, Телеман, а касније је и Шуберт, Вебер, Лист, Чајковски, Мусоргски и други.

ПОТПУРИ — Потпури је низ одломака за оркестар без веће унутрашње повезаности. Обично се гради од одломака сценских дела (опере, оперете) а често и од народних мелодија. Аранжмане у виду потпурија најчешће свирају салонски и лимени дувачки оркестри. У хорској музици се јавља под називом сплет, коло и у њима су обрађене народне песме за хор и сам оркестар.

ЖАН МИШЕЛ ЖАР (JEAN MICHEL JARRE)

Албум „Кисеоник" (»Oxigene«) продат је у пет милиона примерака и то захваљујући само једној особи: ЖАНУ МИШЕЛУ ЖАРУ који се појављује у улози композитора, интерпретатора и продуцента.

Жан Мишел Жар родио се 1948. године у Лиону (Француска) у породици музичара. Његов отац је познати композитор Морис Жар који је компоновао музику за чувене филмове „Доктор Живаго" и „Ајанова кћи". Жан Мишел Жар почео је да се бави музиком још у петој години када је узимао часове клавира, а касније се обрео на париском Конзерваторијуму. Утицај рок-музике (и то енглеског рока) био је одлучујући у његовој каријери. Почео је да свира електричну гитару у париским групама. Још на Конзерваторијуму Жар, се бори против застарелих схватања у музици. Пришао је групи музичких истраживача чија је основна идеја била одбацивање традиционалне музичке лествице и настојање да се сви звуци које срећемо у природи музички представе.

Та идеја довела је Жара до електронске музике и он постаје један од првих музичара у Европи који користе електронски синтесајзер. С овим инструментом почео је да реализује своје прве музичке идеје. Дошао је до уверења да је његова музика апстрактна, лишена емоција и зато напушта групу музичких истраживача. Посветио се остварењу својих властитих експеримената. Неуморно компонује и постиже такав успех да је већ 1971. позван у париску оперу. Био је то догађај године — први пут се у опери чула елетронска музика. Жар је и сам био изненађен великом популарношћу. Снима свој први албум „Кисеоник" који га доводи у жижу интересовања и ван граница своје земље и за њега добија двадесет пет златних плоча. „Задатак сваког уметника је да буде комуникативан" каже Жан Мишел Жар. „Једно осећање може да се изрази помоћу виолине, али и помоћу електронског синтесајзера. Ја користим технологију наше епохе, што не значи да музика треба да буде електронска; електронски су инструменти."

Жар је издао и други албум „Равнодневница" (»Equinoxe«) који је већ продат у два милиона примерака и још једном се појављује у улози композитора, интерпретатора и продуцента. Жар и овде користи електронику да би изразио љубавна осећања, дах живота или снове. То је музика од јуче, а с друге стране чини вам се као да будућа музика почиње са Жаном Мишелом Жаром.

АББА (ABBA)

Са последњом плочом „Хоћете ли" (»Voulez Vous«), коју је и наша публика изузетно примила, АББА је постигла свој највећи досадашњи успех. Албум је продат у рекордном тиражу, како у Европи, тако и у читавом свету. У Сједињеним Америчким Државама АББА је један од најпопуларнијих састава.

Група се управо налази на турнеји по свету за коју се брижљиво и темељно припремала. Агнета, Бјорн, Бени и Анифрид вежбали су сваког дана и по дванаест часова. На турнеји их прати састав у коме се налазе шесторица искусних музичара, као и један вокални трио. Међутим, највећи проблем био им је усклађивање материјала. За Европу су морали да увежбавају, поред нових песама, старе хитове јер публика жели и

њих да чује. У Америци, међутим, групу познају само по најновијим песмама и извођење старог материјала не долази у обзир. Турнеја је почела крајем октобра. Карте су биле пуштене у продају почетком јуна и одмах су биле распродате.

Упоредо са турнејом, појавила се у продаји и нова плоча састава на којој се налазе најновији хитови.

АДРЕСЕ:

ПЕКИНШКА ПАТКА,
Чонкић
Јована Ђорђевића 5
21000 Нови Сад

ДРАГАН МИЈАЛКОВСКИ
Мите Хаџимовића 16
91000 Скопље

ФАДИЛ ТОСКИЋ
Светозара Марковића
16 71000 Сарајево

ОЛИВЕР ДРАГОЈЕВИЋ
Видилица 3
58000 Сплит

МОНИ КОВАЧИЧ
Калезијска 23
61000 Љубљана

ЖЕЉКО БЕБЕК
Дулдулина 10
71000 Сарајево

Ушушин кушак

ШАЈ ЦАЈЕ ПОМ

Зима се приближава и ако немате топао шал за хладне и ветровите дане, предлажемо вам да га сами направите. Исплетите га од вуне средње дебљине иглама од броја 3,5 до 5. Шал треба да буде широк 40 сантиметара. Ако плетете иглама број четири, на пример, за ову ширину потребно вам је осамдесет петљи (**сл. 1**). Дужину одредите сами према вашој жељи и висини, али шал не би требало да буде краћи од два метра (**сл. 2**). Тек када исплетете цео шал, прелазите на израду џепа. Иглу за плетење провуците кроз најмање четрдесет петљи на шалу и затим исплетите џеп (**сл. 3**). Бочне стране џепа се ушију. Капна се плете на исти начин али се на њој оставља отвор за рупицу за дугме (**сл. 4**). Овај џеп може да вам послужи за држање новца, одлагање рукавица и многих других ситница.

BILJANA · LIKAR POPOVIĆ '79.

ТАЈНЕ ПРИРОДЕ

ЗВУЦИ КАО ДЕМОНИ

ДОМАЋИЦА СЕ СКАМЕНИЛА ОД УЖАСА КАД ЈЕ ИЗНАД ШПОРЕТА ОПАЗИЛА ПЛАВИЧАСТУ БЛЕШТАВУ КУГЛУ КОЈА ЈЕ УЗ ТУТЊАВУ ПОЧЕЛА ДА ЈОЈ СЕ ПРИБЛИЖАВА.

ЗЕМАЉСКА ЧУДА

Драги Забавниче,

Право да ти кажем чини ми се да већ превише читамо и причамо о тајнама космоса, о истраживањима неких далеких свјетова. Зар у овом нашем свијету нема толико чудних, неиспитаних необјашњених појава? Пиши нам мало и о њима.

Р. Ст. и М. Ст.
Бањалука

Ако вам се икад деси да корачајући пешчаном плажом чујете неку мелодију која прати ритам ваших корака, немојте се изненадити. Ова појава — стручњаци је називају „звучним песком“ — може се срести у многим крајевима света. Додуше, звуци које производи песак различити су: могу да личе на тутњаву и рику бесних звери, а понекад су врло пријатни као звук виолине или цвркут птица.

Научници још увек нису успели да протумаче ову необичну појаву. „Звучни песак“ само је један из низа акустичких феномена који се јављају у природи и којима се још увек не зна прави узрок.

МЕЛОДИЧНЕ ПАХУЉИЦЕ

Интересантно је да је још у старом Египту, недалеко од града Тебе, била постављена статуа која је са сваким изласком сунца — почињала да одјекује. Антички народи никада нису успели да разјасне тајну овог звука, али у једној легенди наилазимо на причу која каже да је у статуу сваког јутра улазио бог зоре Еос и ту оплакивао смрт свога сина Мнемона.

Када је 170. године статуа реставурирана, звук је изненада нестао. Стручњаци сматрају да је до њега долазило зато што је приликом грађења статуе између великих каменех блокова остала извесна количина ваздуха која је, када би се камен на топлој египатској клими ширио, вибрирао стварајући дивну музику која је подсећала на звуке харфе.

На сличну „музику“ може се наићи и у близини реке Ориноко, чије је „распеване стене“ први приметио немачки истраживач Александар фон Хумболд, пре 200 година.

Старији становници северне Вирџиније још увек се сећају зиме 1915. године. Те године је у неколико наврата падао снег праћен неком пријатном музиком чије је порекло до дан-данас остало необјашњено.

Није објашњено ни зашто се у пустињским пределима Џебел ал

Наке, на Синајском полуострву, сваке јесени може да чује звук који подсећа на звона. Научници су успели само да региструју звук, али до сада није дато ниједно прихватљиво тумачење ове појаве. Легенда каже да у пустињи живе прогнани свештеници који ударањем у звона изражавају чежњу за својим домом.

ОПАСНА ПОМОРАНЏА

Иако ове појаве још нису до краја испитане, звуци „који долазе ниоткуда“ добили су и свој научни назив. Амерички стручњаци зову их „бронтидима“. Име су преузели од Италијана који су овако називали тутњаву каква се повремено чула у Апенинским планинама.

И електрична пражњења повезана су са звучним ефектима. Једна домаћица из Екситера просто се скаменила од страха када се, за време једне непогоде, изнад њеног шпорета појавила плавичаста блештава кугла и уз тутњаву почела да јој се приближава. Када је у паничном страху инстинктивно покушала да је одгурне руком, осетила је оштар бол. После неколико секунди, кугла се спустила на под, блеснула је варница и „бучна светлост“ је изненада нестала.

Марк Стеноф, професор Лондонског универзитета, који већ дуже времена испитује ову необичну појаву, тврди да је последњих педесетак година у свету пријављено неколико сличних случајева и да је већина „жртава“ задобила прилично опасне опекотине по рукама и телу.

„Лоптаста муња“ је веома ретка појава. Има облик светле кугле, величине поморанџе, и обично се појављује после удара грома. Још увек није довољно објашњена. У Немачкој је пре 4—5 година расписан јавни конкурс и понуђена велика награда ономе ко успе да разреши ову тајну, али се и поред тога до неких поузданих објашњења није дошло.

КАКВЕ СУ ЗУБНЕ ПЛОМБЕ

Брачни пар Филис и Кристофер Гилфорд из Хетфилда, у Сасексу, помогао је да се делимично објасни још једна ретка природна појава. Када су се уселили у нову кућу, Филис је одједном почела да се жали на непрестано зујање које је допирало из дневне собе. Звук је личио на потмуло завијање бродских сирена и јадној жени задавао несносне главобоље.

Кристофер Гилфорд је данима ослушкивао звуке у трпезарији, надајући се да ће и сам чути необично зујање и утврдити одакле потиче. Сви његови покушаји остали су безуспешни.

За цео случај се заинтересовао пријатељ Гилфордових, Х. Џ. Левентал, професор на Челзи колецу у Лондону, који се годинама бавио испитивањем фреквенције звука. Левентал је у стану свог пријатеља поставио магнетофон и цео дан снимао звуке у кући. Он сам, као ни Гилфорд, није чуо никакво зујање. Међутим, када је сутрадан у лабораторији укључио магнетофон, на своје велико запрепашћење приметио је да је на траци, у правилним размацима, забележено прилично гласно зујање које се јављало у исто време када га је и госпођа Гилфорд чула.

Фреквенција овог звука била је испод 16 херца што је најнижа граница коју може да чује људско уво. Па ипак, захваљујући експерименту професора Левентала, доказано је да известан број људи може да чује и звуке ниже фреквенције.

Како ови људи успевају да чују звуке који су за остале потпуно нечујни, још увек се не зна. Научници сматрају да је чуло слуха код неких људи осетљивије на разна ваздушна струјања, док други верују да су у оваквим случајевима од пресудног значаја зубне пломбе које, функционишући као антене, успевају да ухвате радио-сигнале веома ниских фреквенција.

М. Ш.

ШРАФКО

ЗЛАТНЕ ГОДИНЕ МИКИЈА МАУСА

у издању Издавачког завода „Југославија"

Већ више од пола века најславнији лик ВОЛТА ДИЗНИЈА представља омиљеног јунака младих и старих у читавом свету...

У Југославији, бројне генерације читалаца такође су деценијама пратиле узбудљиве пустоловине неустрашивог Дизнијевог јунака, али су у сећању највише остале авантуре кроз које је Мики пролазио тридесетих година, у златно доба своје младости...

То је, уједно, када је МИКИ МАУС у питању, и најкреативније раздобље Дизнијевог стваралаштва, када је његов геније дошао до највећег изражаја...

Најлепше епизоде из Микијеве каријере биће сада, по први пут на нашем језику, сабране у јединственој књизи, која ће у издању „Југославије" изићи у марту следеће године. Књига „ЗЛАТНЕ ГОДИНЕ МИКИЈА МАУСА" обухватиће следеће епизоде:

„ПЛУТОНОВА ВЕЛИКА ТРКА"
„МИКИ ИЗДАЈЕ НОВИНЕ"
„НАСЛЕДСТВО ГОСПОЂИЦЕ БЕЛКЕ"
„МИКИ И ШИЉА НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ"
„МИКИ И ЊЕГОВ ДВОЈНИК"
„МИКИ И ШИЉА ЛОВЦИ НА КИТОВЕ"
„МИКИ И КРАДЉИВАЦ ФОТО-АПАРАТА"
„МИКИЈЕВ ГОСТ ЧЕТВРТКО"
„МИКИ У ЗАЧАРАНОМ ХОТЕЛУ"

Књига ће имати преко триста страна, формата 34 × 23 см, са корицама у боји, и биће штампана ћирилицом и латиницом на најфинијој бездрвној хартији.

Претплатна цена књиге је 300 динара.

Издавачки завод „Југославија" такође најављује излазак, у великој серији од петнаест књига, чувеног стрипа Херолда Фостера „Принц Валијант". У петнаест великих томова биће сабран целокупан Фостеров рад на „Принцу Валијанту", који се, на изванредно задовољство љубитеља стрипа широм света, протегао на готово четири деценије.

До краја године биће објављена прва три тома, која се, преко издавача, могу наручити по претплатној цени од 200 динара по тому. Сваки том имаће 120 страна, формата 25 × 35 см, са корицама у боји, и штампаће се латиницом на најфинијој бездрвној хартији.

ИСТИНСКИ ПРАЗНИК ЗА СВЕ ЉУБИТЕЉЕ СТРИПА!

Непотребно прецртати

.....
(Место и датум)

.....
(Име, име оца и презиме)

Издавачка радна организација „Просвета"
11001 Београд, Добрачина 30
Поштански фах 555, телефон 631-651

I

Претплаћујем се на књигу **ЗЛАТНЕ ГОДИНЕ МИКИЈА МАУСА** (ћирилицом — латиницом), по претплатној цени од 300 динара.

Обавезујем се овај износ исплатити:

а) **Одмах**, у року од 8 дана по пријему „Просветине" уплатнице са 5% попуста, тако да ћу платити свега 285 динара;

б) **У три месечне рате**, по 100 динара, почев од наредног месеца, увек са уплатницама добијеним од „Просвете".

II

Претплаћујем се на прва три тома стрипа **ПРИНЦ ВАЛИЈАНТ** (од укупно петнаест), по претплатној цени од 600 динара.

Обавезујем се овај износ исплатити:

а) **Одмах**, у року од 9 дана по пријему „Просветине" уплатнице са 5% попуста, тако да ћу платити свега 570 динара;

б) **У пет месечних рата**, по 120 динара, почев од наредног месеца, увек са уплатницама добијеним од „Просвете".

У случају спора надлежан је I општински суд у Београду.

.....
(Занимање, назив и телефон радне организације, ако је претплатник у радном односу)

.....
(Број поште, место, адреса и телефон у стану)

.....
(Својеручни потпис, бр. л. к. / СУП)

САЧЕКАЈТЕ „ПРОСВЕТИНЕ" УПЛАТНИЦЕ!

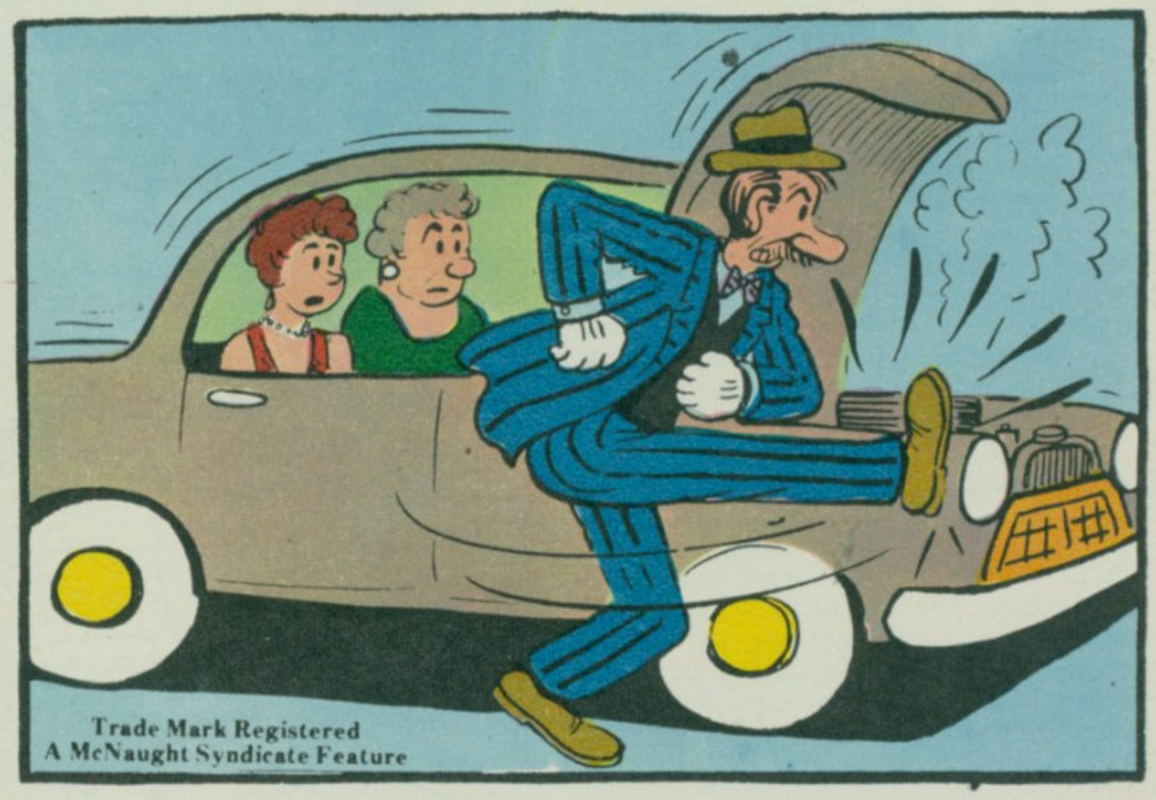
РИЛЕ И ГИЛЕ

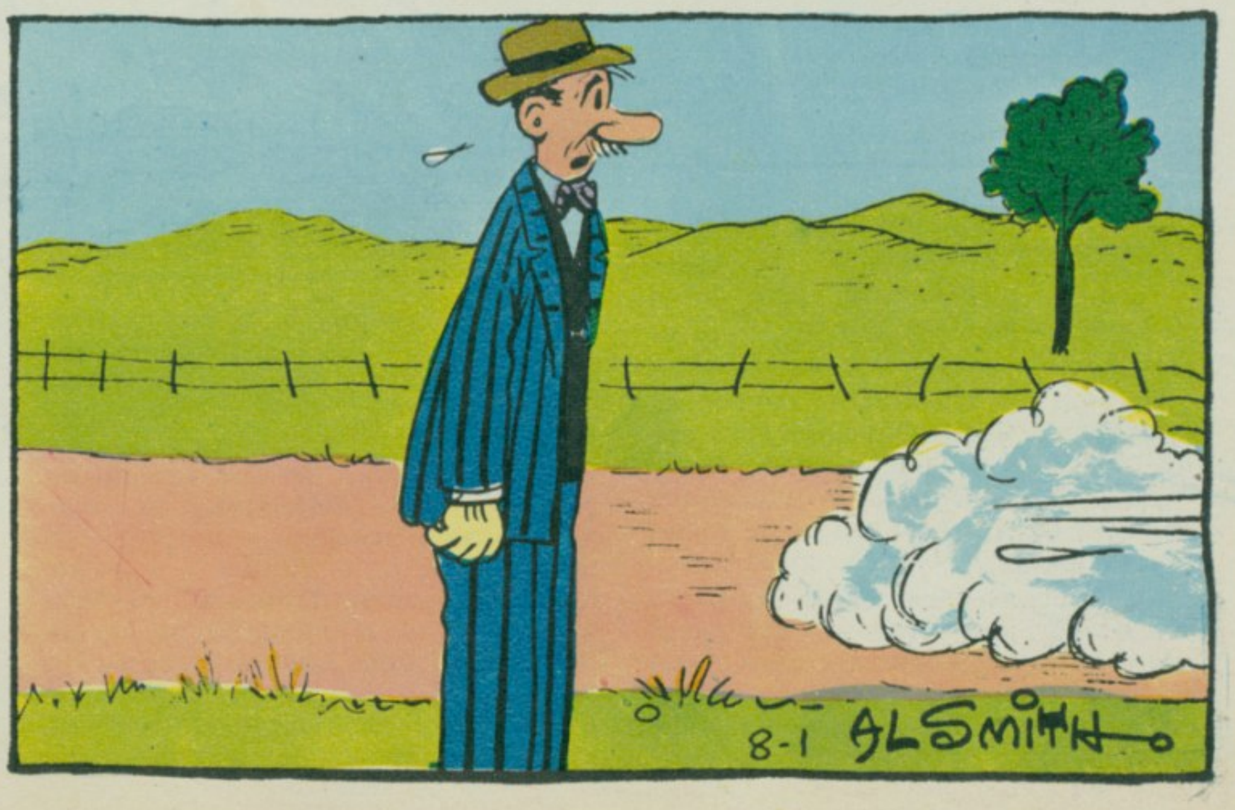

Trade Mark Registered
A McNaught Syndicate Feature

Copyright © 1976
Edita S. de Beaumont
All World Rights Reserved

Људска раса сада живи у више од две стотине Сунчевих система који обухватају преко две хиљаде насељених планета. Ми смо потекли одавде.

Тата, мама, погледајте! — повика Зеда.

Зедон климну главом, а Зела само одмахну. Лежали су на топлом песку крај мора и на видеовизору посматрали испраћај изасланика расе људи са своје планете. Када је испраћај завршен, Зедон се окрете Зели.

— Баш су му добро одговорили зар не? — упита задовољно.

— Него шта! — повика Зела узбуђено. — Они би хтели да населе нашу планету! А ми, шта ћемо ми? Да будемо њихови робови? Никада! — Она погледа Зедона. — Уосталом, како они замишљају да живе на радиоактивној планети кад не подносе радиоактивност?

— Не знам! — одговори мирно Зедон. — Вероватно не знају за то. Сигурно мисле да планета није радиоактивна чим ми живимо на њој, а не знају да смо је ми због тога и изабрали. Како бисмо живели без радиоактивних материја? — Он се осмехну Зели. — Нећу да размишљам о њима. Видела си и сама од њиховог насељавања на ову планету нема ништа. Према томе...

Кћеркица га прекиде, скочивши му на леђа.

— Тата, тата, види колики је талас! — повика весело.

— Видео сам га — рече Зедон и не погледавши ка мору.

— Ниси, ниси! — понављала је Зеда. — Овај талас ниси видео! Велики је као небо!

Зедон се осмехну, погледа према мору и следи се од страха. Огроман стуб воде ваљао се према обали великом брзином заклањајући Сунце. Он скочи и зграби Зеду која се смејала ништа не схватајући.

— Бежимо, Зела! — повика Зедон и потрча. Зела скочи и потрча за њим. Трчали су као никад у животу, али грмљавина таласа била је све ближа. Зела се саплете и падне. Зедон се окрете да јој помогне и нађе се пред огромним стубом воде. То потраја делић секунде, а затим се све стопи у заглушујућу буку која је рушила све пред собом...

Зелена планета

Алан Ринтен збуњено погледа команданта флотиле

— Али, команданте, шта ћемо ако нас одбију? — упита

Икар Сентли се слатко насмеја.

— Баш си духовит — рече смејући се — Седи. Објаснићу ти све по реду.

Алан Ринтен седе и радознало погледа Сентлија. Сентли се наже према њему и поче да објашњава:

— Људска раса сада живи у више од две стотине сунчевих система који обухватају преко две хиљаде насељених планета. Али, ми смо потекли одавде, из овог Сунчевог система. — Сентли направи паузу, значајно погледавши свог саговорника.

— Планета са које смо кренули у освајање космоса, наша родна планета, звала се Земља. Сада се зове „Листераторз" што у преводу са зелонског језика значи „Зелена планета". На њој сада живе Зелони — Икар Сентли застаде и дубоко уздахну. — На њој нема више људи — додаде тужно.

Алан захвално климну главом.

— Сад ми је тек јасан смисао прастарог израза — „Земљани" — Он зачуђено погледа Сентлија. — Али, није ми јасно због чега су сви људи напустили своју родну планету. Зар нико није пожелео да остане на њој?

Само Зелони

Велика већина људи је побијена, а онај мањи број који је преживео није више могао да живи на Земљи због радијације којом је била захваћена читава планета. Они су се упутили у свемир ка другим Сунчевим системима. Отада

Сентли одмахну одлучно главом.

— Не, није — незадовољно погледа Алана. — Изгледа да се на твојој планети слабо проучава историја Земље и порекло људске расе. Иначе ме не би ни питао тако нешто. — Објаснићу ти, имамо довољно времена — погледа на хронометар. — Почело је због пренасељености. Планета је била пренасељена и потпуно загађена. Ваздух је био загађен, земља је била загађена, мора и реке такође. Пошто тада није било синтетичке хране, загађеност је утицала и на биљке и животиње којима су се људи хранили. Дакле, хране је било све мање, а људи све више. То је коначно довело до атомског рата.

Говори заповедник!

— Шта се зна? — упита Алан.

Икар Сентли се намршти.

— Уништићемо их — рече лаконски. — Зато смо и дошли са ратним бродовима. Окружићемо Земљу и упутити сноп топлотних зрака у оба пола планете где је вечити лед. Лед ће се нагло отопити и огромне количине воде изазваће природну катаклизму.

— Али, зашто да их уништимо? — упита Алан запрепашћено. — Зар да уништимо читаву расу да бисмо населили планету.

Сентли се цинично насмеја.

— Па, и то је људски, зар не? — упита. — Најзад, ми и јесмо освајачка раса. Ти не мислиш тако?

Алан не одговори. Погледавши екран испред себе рече полако:

— Стигао је брод са изаслаником.

— Дај ми везу — рече Сентли оштро.

Алан упути позивни знак и укључи екран испред Сентлија. На екрану се указа изаслаников лик.

— Како си прошао? — упита Сентли.

Изасланиково лице се смрачи.

— Никако — одговори. — Неће ни да чују. Били су љубазни, али су ми јасно ставили до знања да неће на Земљи трпети ниједну другу расу.

Сентлијевог доброг расположења нестаде. Он искључи изасланика и притисну друго дугме.

— Говори заповедник флотиле Икар Сентли. Почињемо напад на Земљу. Сместа активирати то-

проблем радијације. Не знам како, само знам да на Земљи живе већ неколико векова. Веома су паметни, али и чудни.

Он се завали у наслоњачу и настави:

— Они су мирољубиви, али и себични. Поседују огромна знања о космосу, али никоме неће да их открију. Не желе ни са ким да контактирају нити дозвољавају да било која раса живи са њима на истој планети. Сматрају да су сами себи довољни. Чудно, зар не?

— Веома чудно — сложи се Алан. — Ми познајемо око четрдесет раса и са свима се лепо слажемо. Зашто не бисмо могли и са Зелонима? И шта ћемо овде са читавом ратном флотилом?

Сентли се насмеши.

— Са Зелонима не можемо да се сложимо — рече мирно. — Преговори са њима не трају од јуче, већ вековима. Сада смо им послали изасланика са предлогом да приме известан број људи, мушкараца и жена, који би живели на Земљи. Уколико пристану, мада сумњам, послаћемо на Земљу стотинак већ одабраних парова. Уколико одбију ... — Сентли слеже раменима ... —... зна се...

плотне зраке, по један сноп на сваки од Земљиних полова. Јачина и концентрација снопова максимална, трајање такође — искључи екран и окрете се Алану који га је посматрао ужаснуто.

— Тако — рече задовољно. — То ће их уништити. А ми ћемо опет населити Земљу.

Екран пред Сентлијем се осветли и на њему се указа лик Сентлијевог заменика Керла. Био је блед.

— Наређење је извршено — рече. — Раса Зелона на Земљи је уништена. Страховите поплаве уништиле су све живо. — Али, и читава наша флотила је уништена!

— Како! — крикну Сентли.

Керл слеже раменима уморно и беспомоћно.

— Изгледа да су све бродове држали на нишану — рече полако. — И када смо упутили топлотне зраке према Земљи, и они су упутили своје зраке према нама. Кад је на Земљи почела катаклизма, наши бродови су експлодирали један за другим. Наш брод нису уништили, јер је било касно, али су га ипак тешко оштетили. Морамо се одмах спустити на Земљу.

— А повратак ?— упита Сентли.

Керл одмахну главом.

— Ти као да не слушаш шта ја говорим — рече он. — Наш брод је толико оштећен да морамо прећи на ручно управљање. Велико је питање да ли ћемо успети да се спустимо на Земљу, а да се при том не разбијемо. О повратку нема ни говора.

Сентли најзад схвати.

— Добро — рече — Спустићемо се на Земљу. Јави ми се кад уђемо у Земљину атмосферу — затим се окрете Алану:

— Дакле, ово је стварно катастрофа. Четрдесет и девет бродова уништено, а један толико оштећен да мора да се спусти на Земљу на којој још владају буре и олује изазване нашим зрацима. Махну главом и устаде. — Хајдемо у командно одељење.

Лепа будућност

Када су ушли у командно одељење, угледаше све чланове како стоје око Керла. Овај им је нешто живо објашњавао.

— Шта ово значи? — упита Сентли — Зашто се не налазите на својим местима?

Керл одмахну главом.

— Нема више сврхе, Икаре — рече беспомоћно. — Изгубљени смо.

— Како?! — упита Ален.

Керл га погледа.

— Компјутерски центар је толико оштећен да се уопште не може поправити. Морао би цео да се замени. Показа на компјутерски центар, а затим се окрену и пружи руку према делу за ручно управљање. За њим је седео један човек и очајнички притискао разну дугмад и полуге. — Управо су нам отказале и ручне команде. Зарги петља око њих, али тешко да ће нешто моћи да уради. Још нам само ради систем за кочење. Уколико не изгоримо у атмосфери, вероватно ћемо се разбити при спуштању.

— Лепа будућност — рече Сентли полако.

Керл слеже раменима.

— Лепа или не... рече. — Има још једна новост. Пре него што је сасвим отказао, компјутерски центар је утврдио да је Земља још радиоактивна.

Сентли га је гледао запрепашћено.

— Али, како су Зелони живели на њој? — промуца.

— Изгледа да њима то није сметало, или им је чак и одговарало — примети Керл. — Другим речима, узалуд смо их уништили.

Алан поче да се смеје хистерично. Сви су га зачуђено гледали. Он се смејао и смејао док му најзад нису пошле сузе. Сентли га зграби и продрма .

— Шта ти је ?— упита — Јеси ли полудео?

Алан обриса сузе и одмахну главом.

— Не, нисам — рече полако. — Не још. Уништили смо Зелоне да бисмо населили Земљу, а да се пре тога нико није сетио да провери можемо ли ми живети на њој — опет се насмеја. — То смо и заслужили.

Сентли удари песницом по столу.

— Проклетство! — повика. — Ко би могао и помислити да нека раса може да живи у условима такве радијације.

— Ја бих то назвао осветом самртника — благо рече Алан.

Раса Флера

Флота од стотинак бродова лебдела је у космосу недалеко од Земље. У централном броду налазио се већи број необичних бића. Један од њих, који је стајао мало даље од осталих, објашњавао је окупљенима:

— Господо, пре много милиона година, на планети која се налази пред нама живела је раса Зелона. О томе да смо ми, раса Флера, потекли од Зелона постоје прастари документи. У њима стоји да је раса Људи дошла на ову планету, уништила Зелоне и населила планету. Мали број Зелона успео је да се спасе. Ми смо добили задатак да осветимо наше претке и населимо ову планету. Јасно? Вратите се на своје бродове. На мој знак почећемо напад.

Бића се удаљише. Командант приђе централном компјутеру и притисну једно дугме.

— Напад почиње кроз седам минута. Поступити према раније добијеним подацима из класе 7, ознаке Г-16 и Ц-42.

Искључи компјутер и осмехну се задовољно.

— Тата, мама, погледајте! Викала је девојчица.

Човек одмахну главом, а мајка јој махну руком. Лежали су на песку на морској обали и на портабл телевизору гледали филм о доласку ванземаљских бића на Земљу.

Девојчица дотрча, зграби оца за раме и поче да га дрма.

— Тата, види колики је талас! — повика уплашено. Не скидајући поглед са телевизора, отац климну главом.

— Видео сам га — рече.

— Али, ниси га видео... — поче девојчица.

Мајка је погледа оштро.

— Стела, иди и играј се. Видиш да гледамо филм. — Затим поново погледа у телевизор и упита мужа:

— Шта се десило? Јесу ли још у свемиру?

— Управо се спремају да нападну Земљу — одговори јој муж.

Девојчица слеже раменима и беспомоћно погледа према мору. Огроман талас, заклањајући Сунце својом висином, котрљао се према обали...

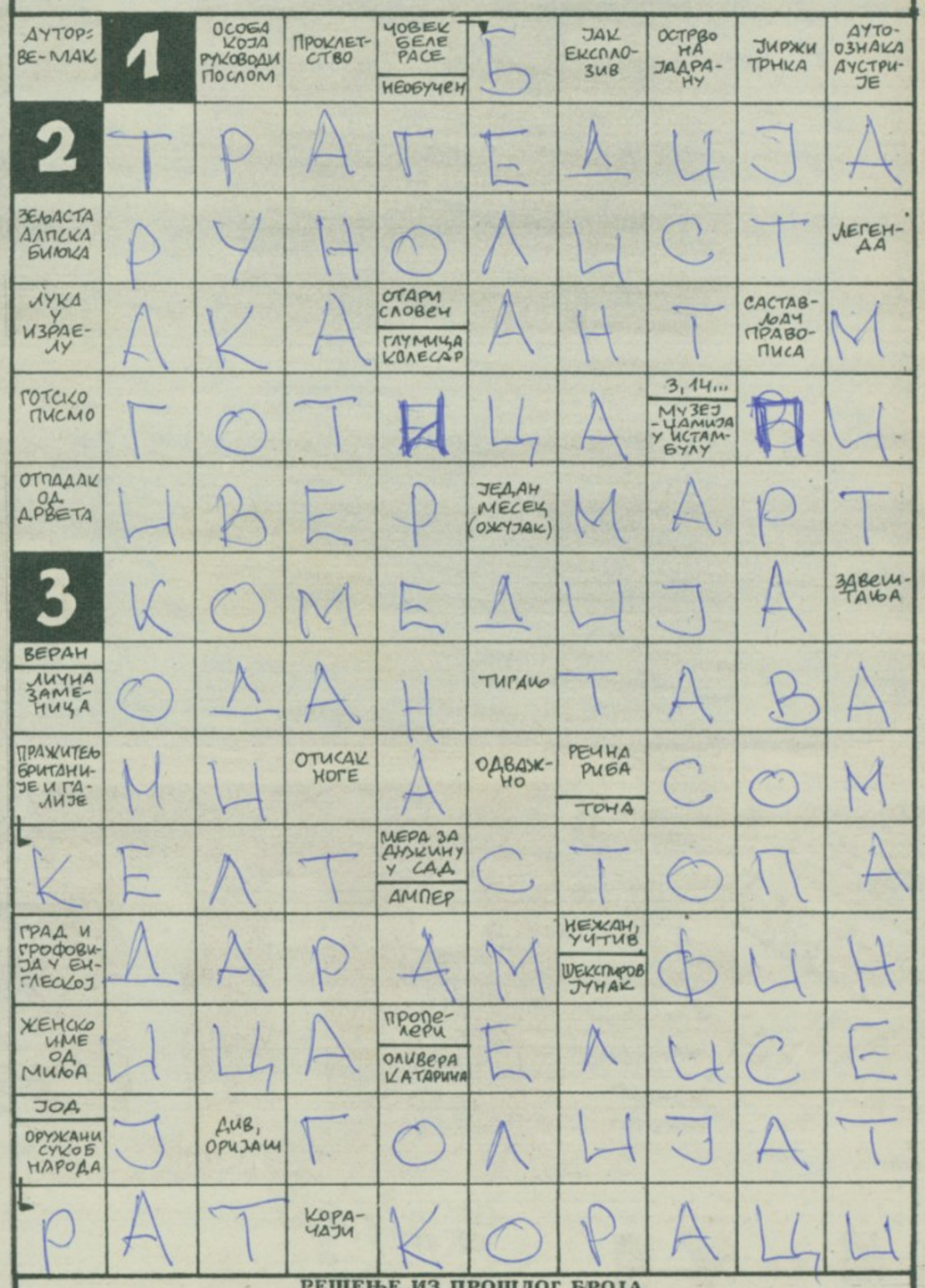

укрштене речи

ПОЗОРИШТЕ

Кад се у позоришној игри смењују елементи трагичног и комичног, онда је то — тринаест слова под **бројем 1**, назив позоришног комада са жалосним крајем — **број 2**, а квадратићи попуњени од **броја 3** доносе назив...

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: П, п, фотографи, омот, Орел, терпапири, ореада, ај, Сардинија, Итон, сед, Ни, Езоп, а, т, два, ит, Ебро, стрн, за, домине, банке, ован, ае, агава, струк, Чад.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Директор НО „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредник: Бојана Дожић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 8 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	88,00 динара
6 месеци	176,00 динара
1 година	352,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	176,00 динара
6 месеци	352,00 динара
1 година	704,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-16915 НО „ПОЛИТИКА" — са обавезном назнаком претплата на лист „Политикин забавник".

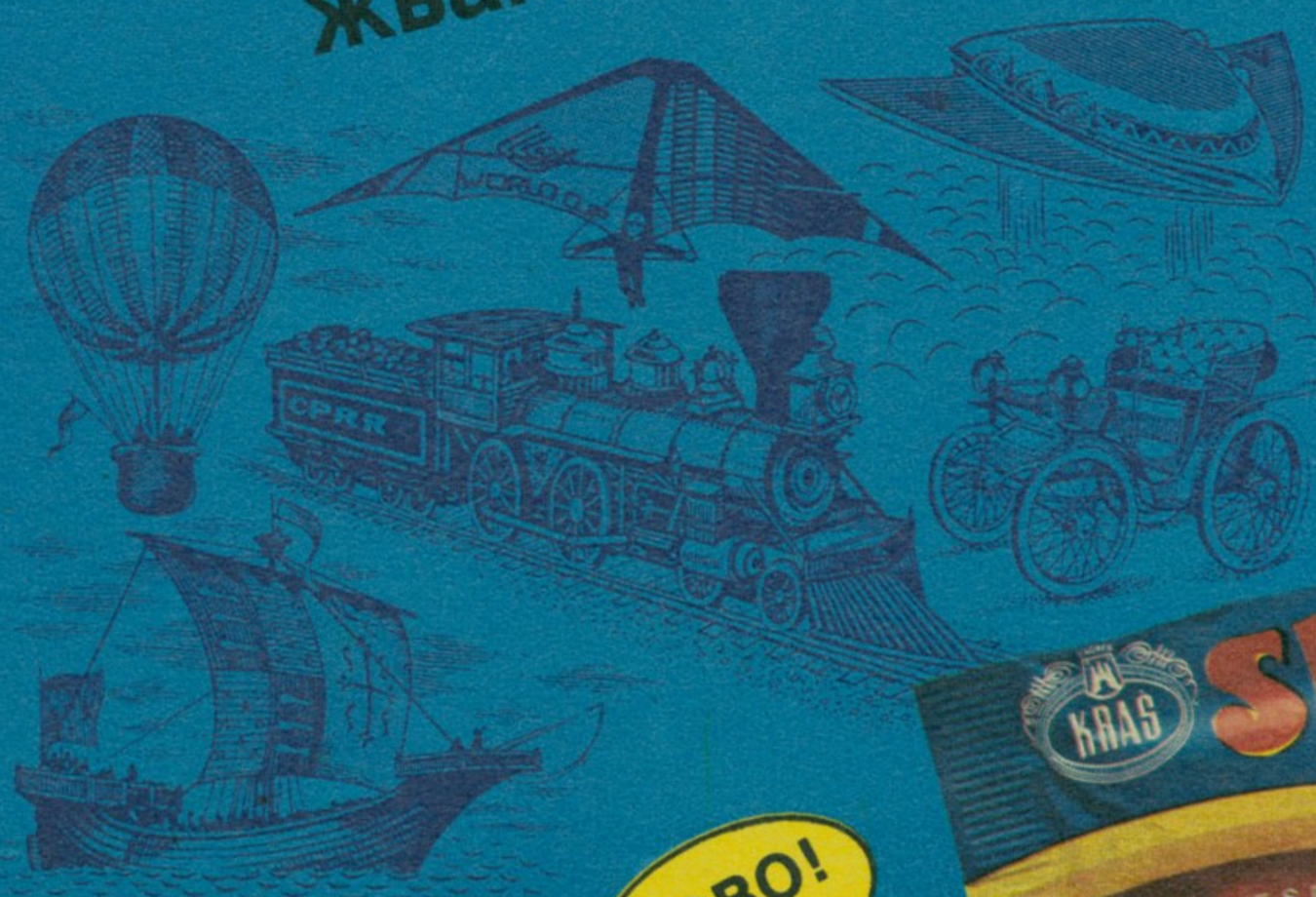
ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	38.—
СР НЕМАЧКА	DM	76.—
ШВЕДСКА	Skr	167.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	164.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	64.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „ПОЛИТИКА" код ИНВЕСТ БАНКЕ БЕОГРАД број 60811-620-63-822700-999-00054, са обавезном назнаком претплата на „Политикин забавник".

НОВО!

sprint
жвакаћа гума са декстрозом

Серија самолепивих сличица у боји о развоју саобраћајних средстава на копну, на мору и у ваздуху — од прве бицикле и легендарних Дедалових крила до првог корака астронаута на Месец.

У сваком омоту налази се по једна сличица.
За десет омота вам БЕСПЛАТНО достављамо албум.
Број албума је ограничен, зато што пре доставите 10 омота на адресу: „Јосип Краш", 41000 Загреб (за наградно извлачење).

СПРИНТ вас такође награђује!
Шта сте добили, можете сазнати на полеђини сличице, а награде су следеће:

- фото-апарат
- књиге „Велики светски проналасци"
- књиге, „Илустрована дечја енциклопедија"
- мајице „СПРИНТ"
- значке „СПРИНТ„

НОВО!

Децо!

PEZ бомбони, нове PEZ фигурице, нове шаљиве приче Дизнијевих јунака и PEZ значке, чекају на вас у вашим трговинама.

1908-1978
Kolinska

Играјте се - сладите се

За чланове клуба „PEZ пријатељи" већ припремамо нове погодности за куповину предмета са ознаком PEZ

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ЗУБАТО ЧУДОВИШТЕ

Да ли пуж има зубе?

Јелена К.
Бечеј

Методом успореног снимања у Калифорнији је недавно начињен филм о виноградском пужу. На екрану се могло видети како тај мекушац прогриза стазе по земљи. Истовремено, зоолози су увеличавањем снимака успели да изброје његове „зубе". Показало се да их има — 14175! Сићушни зуби, у ствари рожнате творевине, распоређене у строгом „шаховском" поретку, служе пужу не само за жвакање, него и као одличан „радни орган". Помоћу њих тај мекушац и прави своје „пужоштраде".

ТАНТАЛОВЕ МУКЕ

Ко је био Тантал и шта су то танталове муке?

Сибин Ст.
Пожаревац

Свемоћни богови античке митологије нису никада шкртарили када је требало казнити бројне грехе и преступе људског рода. Међутим, од свих божанских казни најчувенија је она на коју је осуђен Тантал, па се и данас велике патње називају „танталовим мукама".

Легенда каже да су Тантала, веома богатог фригијског краља, богови често позивали на своје гозбе. Сматрајући себе равног боговима, покушао је да им украде нектар и амброзију који нису смели да се нађу на јеловнику обичног смртника.

По другој верзији легенде, Тантал је учинио нешто много језивије. Да би искушао свезнање богова, убио је рођеног сина Пелопа, скувао га и послужио боговима на једној гозби. Ови су одмах приметили да им је сервирано људско месо и одбили су да га једу. Само је расејана Церера, очајна због отмице кћери Прозерпине, појела Пелопово раме.

Зевс је Пелопа оживео, а на место поједеног ставио му раме од слонове кости.

Разгневљени Зевс сместа је бацио Тантала у ад осудивши га на вечиту глад и жеђ. Казна можда и не би била толико страшна да у самој близини несрећника не жубори извор воде покрај којег расте дрвеће са сочним плодовима.

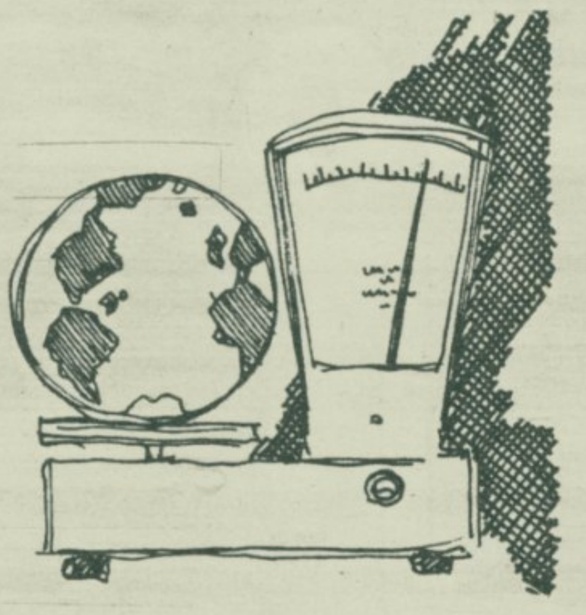
Али, чим Тантал начини корак према тим дивотама, извор и дрвеће удаљују се и остају вечито недостижни.

СВЕ ТЕЖА

Чула сам да Земља постаје сваким даном све тежа? Како је то могуће?

Ј. Стинчић,
Сомбор

Могуће је. Совјетски научници су прорачунали да се тежина наше планете свакодневно повећава материјалом метеорита који падају — за око 100 до 110 тона (око 40 хиљада тона годишње). Међутим, читава та велика маса метеоритског материјала, која је на Земљу пала последњих милијарду година, представља само стомилионити део Земљине масе. То незнатно повећање масе Земље не утиче на њену ротацију и окретање око Сунца.

СМУЧКЕ СА ГУСЕНИЦАМА

Један друг ми је рекао да постоје смучке за траву. Да ли је то истина?

Мирослав Јекић,
Вировитица

У САД и Канади велику популарност стекле су смучке за траву. Реч је о смучкама са гуменим гусеницама на лаком металном оквиру са 17 пластичних ваљчића. На тим смучкама не могу да се, природно, постижу брзине као на зимским, али је главно да смучар на њима може да тренира и лети.

ЗВЕЗДА АФРИКЕ

Кажи ми који је данас највећи дијамант на свијету и гдје је он пронађен?

Б. Стојко,
Вареш

Највећи дијамант на свету у коме постоје подаци је Кулинан. Пронађен је 26. фебруара 1905. године у једном руднику близу Преторије (Јужноафричка Република). Драгуљ је тежак 3 106 карата (карат је јединица за мерење драгог камења и одговара тежини од 200 mg). Три године касније, исечен је у Амстердаму и од њега се, између осталог, добила и чувена „Звезда Африке" која има 530 карата а налази се у Британском краљевском музеју.

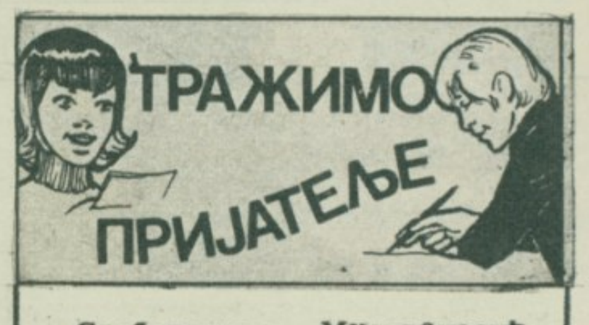
ЛЕТ ПО — МИРИСУ!

Како пчеле проналазе пут до својих кошница?

Мирјана Глинтић,
Ниш

Научници су утврдили да пчелама, поред осталог, као оријентир у проналажењу пута служи — и мирис родне кошнице! Њега пчела „осећа" чак и са удаљености од три километра. Занимљиво је да пчелама велику помоћ у оријентацији пружају такозване „мирисне траве". Наиме, свака пчела оставља за собом у ваздуху млаз од којег се ствара нека врста мирисног друма.

Слободанка Миловановић, 26000 Панчево, Утвин аеродром А 4/17 — 14 година, воли музику, сакупља разгледнице, значке и привеске

Рената Перовић, 41431 Недеља, Самоборска 27 — 12 година, навијач „Динама"

Оливера Пантић, 21000 Нови Сад, Др Рибар 9 — 13 година воли музику и бави се гимнастиком и модерним балетом

Звјездана Понграц, 41430 Самобор, Приморска 6 — 12 година, сакупља значке

ОСНОВЦИ! СРЕДЊОШКОЛЦИ! СТУДЕНТИ! ДВЕ КЊИЖИЦЕ КО ШИБИЦЕ! — Све формуле из математике и хемије презентиране су једноставно, систематично и прегледно. За само 50.— динара — практични џепни приручник, који вам помаже да савладате обимне и компликоване задатке из математике, физике и хемије. МИНИ ФОРМУЛЕ — МАКСИ УСПЕХ. Продаја у свим киосцима „Борбе". Издавач „ТУРИСТИЧКА ШТАМПА"

matematika
MINI FORMULE

fizika·hemija
MINI FORMULE

WALT DISNEY

МИКИ

НАДАМ СЕ ДА ЈЕ ПРИМА-ДОНА МИЦА ВРИШТАЛИЦА ПРОМУКЛА ВЕЧЕРАС!

А ШТО?

ПРОШЛИ ПУТ МИ ЈЕ ЦРК'О САТ ОД ЊЕНОГ ВИСОКОГ „Ц"!

НАЈЗАД ЋУ ЈЕ ВИДЕТИ У „АИДИ"!

I УЛИЦА

ОПЕРА
ВЕЧЕРАС:
МИЦА ВРИШТАЛИЦА

НЕ БИХ ЖЕЛЕО ДА МИ ОВОГ ПУТА РАЗБИЈЕ ШОФЕР-ШАЈБНУ...

... ЗАТО ЋУ ДА СЕ ПАРКИРАМ МАЛО ПОДАЉЕ!

ЈЕСМО ЛИ ВЕЋ ИЗИШЛИ ИЗ ГРАДА?

ОВДЕ ИЗГЛЕДА ЗГОДНО!

АКО МИСЛИШ ДА ЋУ ПЕШИЦЕ ДВАНАЕСТ БЛОКОВА...

НИШТА ТИ НЕ БРИНИ!

XII УЛИЦА

Distributed by King Features Syndicate.

СВЕ САМ ИС-ПЛАНИРАО!

ЕВО КАКО ЋЕ-МО СТИЋИ У ОПЕРУ!

Copyright © 1979
Walt Disney Productions
World Rights Reserved